

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING 2025

Stina Tegnhed

Hus på hus i Vinberg

Halland, Falkenbergs kommun, Vinbergs socken, Fastighet Vinberg 2:100

Fornlämning L2023:839

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2026:33

KULTURMILJÖ
HALLAND

Vinbergs kyrkby ○

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2026

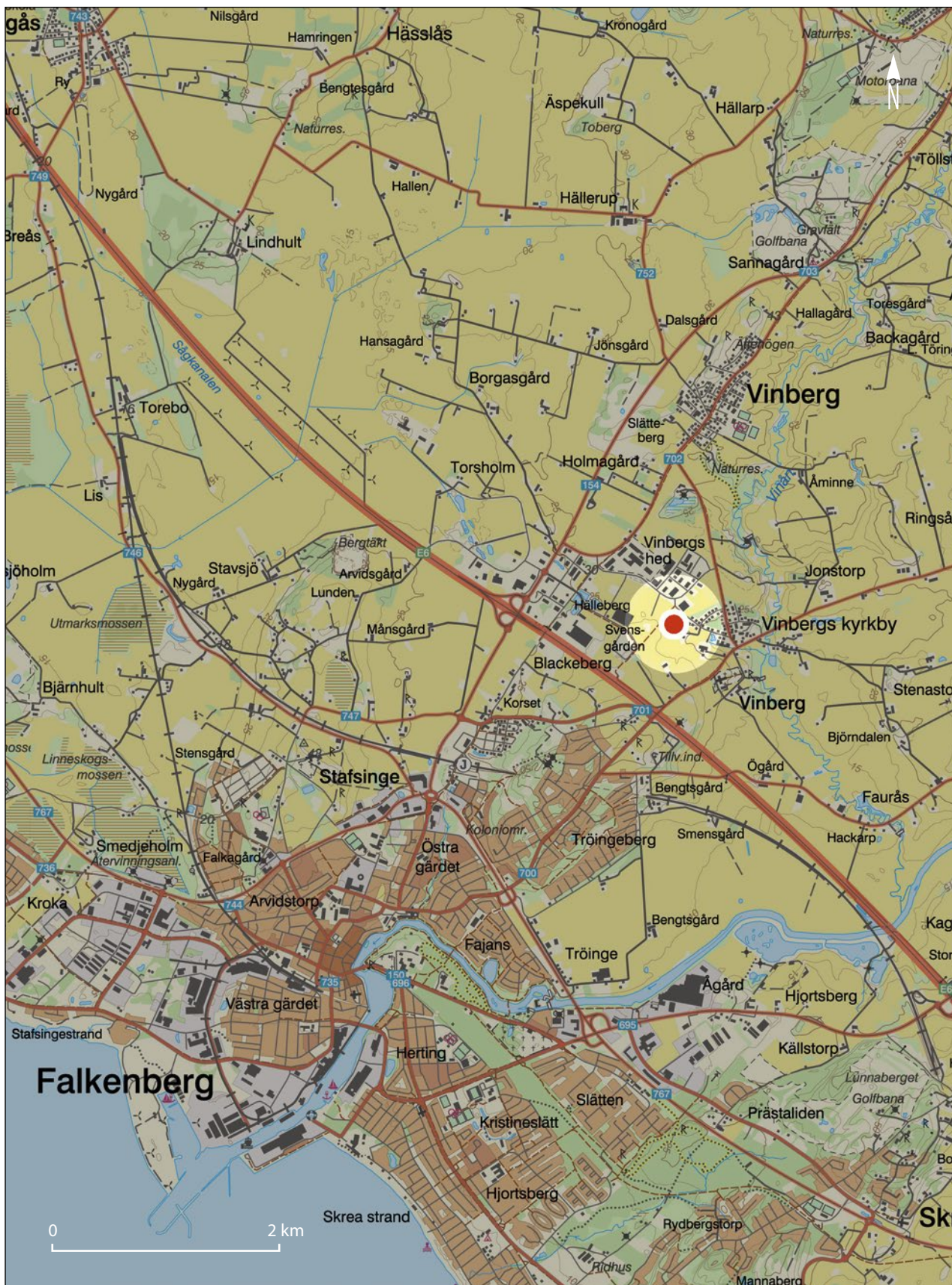
Arkeologisk undersökning 2025

Bild framsida: Hus 4 och hus 2 med Per Wranning mot väst. (Fotonr: 2025-24-27). Foto: Stina Tegneshed

Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

Sammanfattning	5	<i>Fas 3 Förromersk järnålder</i>	35
Bakgrund	5	<i>De förromerska husens faser</i>	36
Topografi och fornlämningsmiljö	5	<i>Människoben som husoffer under förromersk järnålder</i>	37
Frågeställning	9	<i>Boplatsens utkomst, hantverk, jordbruk och djurhållning</i>	38
Metod	9	<i>Lågtemperaturugnar</i>	38
Undersökningsplanens måluppfyllelse	11	<i>Jämförelse med övriga närliggande förhistoriska boplatser på Vinbergs hed</i>	39
Resultat	11	<i>De tvåskeppiga förromerska långhusen</i>	40
<i>Områdesbeskrivning</i>	11	<i>Avslutning</i>	41
<i>Anläggningar</i>	11	REFERENSER	41
<i>Stolphål</i>	11	TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	43
<i>Härdar</i>	11	BILAGOR	45
<i>Gropar</i>	12	Bilaga 1 Anläggningstabell	
<i>Kokgropar</i>	13	Bilaga 2a Fyndlista	
<i>Ugnar</i>	13	Bilaga 2b Fyndlista, keramik, Torbjörn Brorsson	
<i>Rännor</i>	14	Bilaga 3 Keramikgenomgång och ICP-analys, Torbjörn Brorsson, Kontoret för keramiska studier	
<i>Pinnhål</i>	14	Bilaga 4 Makrofossilanalys Jens Heimdahl, Arkeologerna Statens historiska museer	
Husen	15	Bilaga 5 Vedartsanalys Amina Hilbert, Vedart	
<i>Fynd</i>	26	Bilaga 6 Osteologisk analys Astrid Lennblad, Lödöse museum	
<i>Bränd lera</i>	26	Bilaga 7 ¹⁴ C-datering Karl Håkansson och Daniel Primetzhofer, Ångströmlaboratoriet	
<i>Ben</i>	26	Bilaga 8 Konserveringsrapport, Studio Västsvensk Konservering	
<i>Flinta</i>	28	Bilaga 9 Fotolista	
<i>Slagg</i>	28	Bilaga 10 Ritningsförteckning	
<i>Analyser</i>	29	Bilaga 11 Anläggningsöversikt	
<i>ICP-analys av keramik från Vinberg L2023:839</i>	31		
<i>Datering</i>	31		
Boplatsen med två- och treskeppiga långhus från förromersk järnålder – en diskussion om boplatsens tidsdjup, ekonomi, hushållning och bebyggelse på den förhistoriska Vinbergs hed	33		
<i>Boplatsens tidsdjup i faser</i>	33		
<i>Fas 1 Senneolitikum/äldre bronsålder</i>	33		
<i>Fas 2 Yngre bronsålder</i>	33		

Figur 1. Undersökningens läge markerat på Lantmäteriets karta. Skala: 1:50 000.

SAMMANFATTNING

Vid en arkeologisk undersökning under första halvan av april månad 2025 undersökte Kulturmiljö Hallands arkeologer resterna efter en förhistorisk boplats, fornlämning L2023:839 i Vinbergs socken, Falkenbergs kommun. Fornlämningen är belägen på Vinbergs hed som ligger på en naturlig platå ungefär 5,5 kilometer från havet. Avståndet till Falkenbergs centrala delar är cirka tre kilometer och Vinbergs hed ligger nordost om staden. Vinbergs kyrka ligger omkring 700 meter sydost om undersökningsområdet och Vinån ringlar ungefär 800 meter österut.

Inom det 1588 m² stora undersökningsområdet framkom resterna efter fem byggnader som utgjordes av två tvåskeppiga långhus och tre treskeppiga långhus. Långhusen dateras med ¹⁴C-datering och typologiskt till förromersk järnålder. Det är första gången som förromerska tvåskeppiga långhus påträffas i socknen vid en arkeologisk undersökning. I fyllningen efter en av de takbärande stolparna i ett av de treskeppiga långhusen hittades delar av ett människokranium. Fyndet tolkas som ett husoffer med magisk skyddande betydelse.

Boplatsens tidsdjup uppvisade tre faser. De äldsta spåren är keramikskärvor med datering till senneolitikum/äldre bronsålder. Den andra fasen är yngre bronsålder, period V–VI då en kokgrop, två härdar samt korn insamlat i ett stolphål daterats till tidsperioden. Den tredje och dominerande fasen inom undersökningsområdet är förromersk järnålder och till tidsperioden dateras de fem långhusen samt tre härdar och en lågtemperaturugn. Den stora merparten av dateringarna infaller mellan 300- och 200-talen BC.

Fynden utgjordes främst av keramikskärvor tillhörande förrådskärl och finare serveringskärl. Åtta skärvor har ICP-analyserats vilket visar att de är lokalt tillverkade. Övriga fyndkategorier utgjordes av flinta, bränd lera, brända och obrända ben samt slagg.

Inom undersökningsytan påträffades totalt 395 stolphål, 82 härdar, 25 gropar, två kokgropar, två rännor, två ugnar, sju pinnhåll och ett lager.

I den avslutande delen av rapporten diskuteras förromerska tvåskeppiga hus och boplatsen sätts i relation till det omgivande förhistoriska landskapet i Vinbergs hed.

BAKGRUND

Inför Vivabs (Vatten & Miljö i Väst AB) markarbete inom Vinbergs socken utförde arkeologer från Kulturmiljö Halland en arkeologisk undersökning av fornlämning L2023:839 enligt länsstyrelsens beslut 431-6881-2023. Arbetet utfördes under två vårveckor, med både sol och regn, i början av april 2025.

Fornlämningen hade påträffats vid en arkeologisk utredning i februari 2023 och förundersökts i mitten av juni 2023. Vid förundersökningen konstaterades att fornlämningen var en boplats från yngre bronsålder och förromersk järnålder. Boplatslämningarna utgjordes av stolphål efter treskeppiga och möjligen tvåskeppiga långhus, samt härdar och gropar. Alträ i en hård daterades till yngre bronsålder, 2490 +/- 30 BP, 775–514 BC och skalkorn insamlat i en grop daterades till förromersk järnålder, 2200 +/- 30 BP, 369–173 BC (Tegnhed 2024a).

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGS MILJÖ

Undersökningsområdet var beläget i stadsnära gammal åkermark, idag kraftigt berört av expansion av intilliggande industri- och verksamhetsmark, som brer ut sig öster om E6an. Platsen benämns Vinbergs hed och ligger på en naturlig platå. Avståndet till Falkenbergs centrala delar är cirka tre kilometer och Vinbergs hed ligger nordost om staden. Vinbergs kyrka ligger omkring 700 meter sydost om undersökningsområdet. Vinån ringlar i nord-sydlig riktning ungefär 800 meter öster om undersökningsområdet och i sydöst representeras sockengränsen av ån Ätran. Närmast avstånd till Ätran är 2,5 kilometer och till havet 5,5 kilometer.

Undersökningsområdet låg i norra hörnet av en stor åker och gränsar i väster till gång- och cykelväg och i öster till Hällebergsvägen. Undergrunden består enligt

Figur 2. Karta i skala 1:10 000. Utdrag ur fastighetskartan.

SGU av isälvsediment och alven i undersökningsområdet utgjordes av mycket fin gulbrun sand, omkring 28–29 meter över havet.

Fornlämningen är belägen i ett rikt fornlämningslandskap (figur 3). I närområdet har flera arkeologiska undersökningar ägt rum. Direkt väster om L2023:839 undersöktes våren 2022 delar av fornlämningen L1996:7549 av Arkeologikonsult inför byggandet av en större logistikfastighet på platsen. Fornlämningen L1996:7549 identifierades i samband med en arkeologisk utredning 2013 (Hed Jakobsson 2014) och kom att avgränsas under en förundersökning 2016 (Lindeberg 2016).

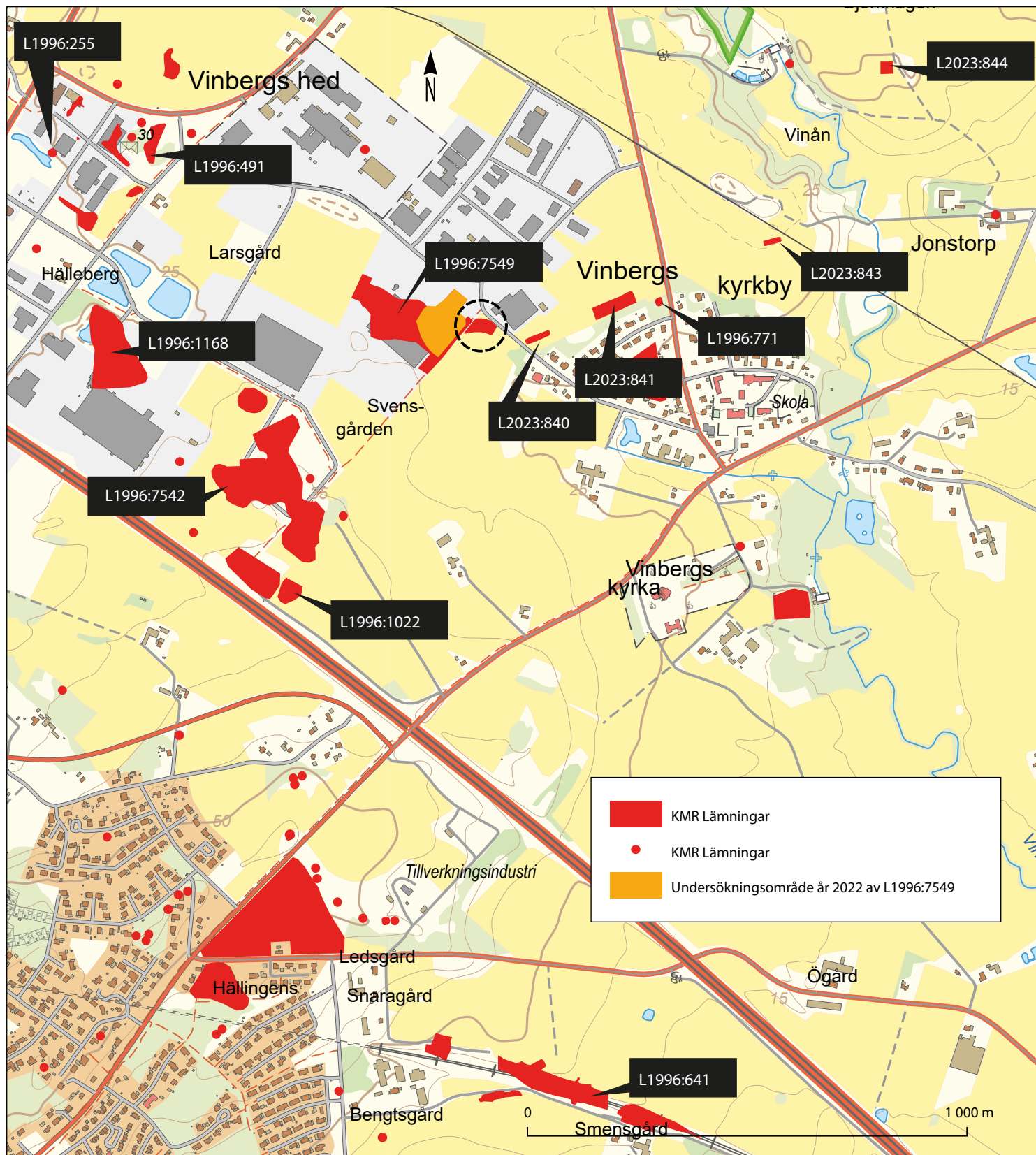
Vid den arkeologiska undersökningen 2022 av L1996:7549 påträffades två rumsligt avgränsade boplatsområden och ett aktivitetsområde som har daterats till neolitikum, yngre bronsålder och äldre järnålder. Inom ytorna påträffades ett flertal konstruktioner, bland annat undersöktes ett rännhus, ett tvåskeppigt hus samt ett antal treskeppiga hus och rundade hyddor. Det påträffades också fyra hägnader och ett stort antal härdar och gropar. Boplatsområde 1 bestod av ett ensamliggande tvåskeppigt hus som dateras till övergången mellan tidig- och mellanneolitikum. Endast huset och enstaka lösfynd av bearbetad flinta kunde kopplas till den neolitiska bebyggelsen. Boplatsområde 2 bestod av tre olika bebyggelsefaser som innehöll tre treskeppiga långhus som dateras från yngre bronsålder till äldre järnålder. De två yngre bebyggelsefaserna omgärdades av en större hägnad. Till boplatsten hörde även en smidesgrop och en större kokgrop samt ett antal härdar och gropar som ligger inom och utanför området och som inte har daterats. Inom aktivitetsområdet kom inga bostadshus men ett rännhus och sju runda stolpburna hyddor. Både rännhuset och hyddorna har daterats till yngre bronsålder och äldre järnålder. De undersökande arkeologerna tolkade att aktiviteterna inom aktivitetsområdet inte var avsatta som vid en regelrätt boplat, utan i stället vid säsongsvisa religiösa ceremonier och att det utifrån det makrofossila materialet pekar på sensommar/höst, vilket skulle kunna indikera att aktiviteterna som utförts i området varit sammankopplade med den årliga skörden (Norrgrén 2024).

Ytterligare några hundra meter åt sydsydväst har även L1996:7542 (Vinberg 151) och L1996:1022 (Vinberg 124) undersökts. År 2016 undersöktes de båda fornlämningarna som var belägna i öppen

åkermark med cirka 90 meter avstånd från varandra. Båda fornlämningarna kännetecknas av samtida bebyggelser i yngre bronsålder och romersk järnålder. Inom L1996:1022 fanns ett långhus från tidig romersk järnålder som i relation till samtida bebyggelselämningar inom L1996:7542 tolkas ha utgjort en huvudgård. På L1996:1022 fanns även en mindre byggnad från yngre bronsålder, två fyrstolpshus och ansamlingar av härdar och gropar. Inom L1996:7542 påträffades ströfynd av flinta som visar på mänsklig närvaro under stenålderns äldre och mellersta del. Fem huvudsakliga bosättningsfaser konstaterades inom boplatsten. Tretton byggnadslämningar identifierades. Under senneolitikum anläggs ett tvåskeppigt hus, med offer av 315 sädeskorn deponerade i ett gavelstolphål. Under bronsålder byggs ett treskeppigt långhus som även det innehöll ett offer i form av keramikkrärl med sädeskorn nedsatt i ett takbärande stolphål. Ett grophus från yngre bronsålder visade sig innehålla en deponi, ett förråd, av närmare åtta kilo hela strandsnäcksskal (*Littorina littorea*). Under romersk järnålder utvecklas bebyggelsen till att omfatta två samtidigt existerande gårdar. Ett annorlunda inslag på boplatsten var två cirkelformade stolpbyggda byggnader som tolkas som förråd för foder, säd och annan stapelföda (Ängeby med flera 2019).

Femtio meter sydost om L2023:839 ligger L2023:840, en boplat med grophus daterat till romersk järnålder och härdar från yngre bronsålder (Tegnstedt 2024b). Ytterligare några hundratals meter österut finns fornlämningarna L2023:841, ett gravfält från yngre järnålder och förromerska boplatslämningar och L2023:843, boplat med dateringar till mellersta bronsålder, period III och IV och förromersk järnålder (Tegnstedt 2024c och Tegnstedt 2024d). Strax sydost om gravfält L2023:841 finns gravhögen L1996:771. På andra sidan Vinån ligger boplat L2023:844 med rester efter långhus från förromersk järnålder (Tegnstedt 2023).

Utöver dessa lokaler har flera antikvariska insatser utförts under de senaste 30 åren i det närliggande landskapet. På 1990-talet undersöktes en boplat med flera långhus och med kupolugnar från yngre bronsålder och hundratals härdar och gropar med malstenar, från förromersk järnålder, L1996:1022/Vinberg 124 (Artelius 1994), L1996:641/Vinberg 127:4 med boplatsspår från mesolitikum till folkvandringstid, samt Vinberg 127:1–2 med lämningar från äldre och yngre järnålder, samt tidig medeltid. (Johansson m. fl. 2002, Carlie m. fl. 2004). Ungefär 750 meter väs-

Figur 3. Fastighetskarta med närliggande fornlämningar. De fornlämningar som omnämns i texten har lämningsnummer markerat och aktuell fornlämning L2023:839 är inringad. Den del av intilliggande fornlämning L1996:7549 som undersöktes 2022 har markerats med orange färg. Skala 1:12 000

ter om det nu aktuella undersökningsområdet har en ansamling tidigmedeltida grophus (L1996:1168/Vinberg RAÄ 128) för ölbrygging undersökts (Aulin Häggström 2004). Ytterligare något hundratal meter norröver har boplatzlämningar (L1996:255/Vinberg RAÄ 109, L1996:491/Vinberg RAÄ 123) från bronsålder och äldre järnålder undersökts (Aulin Häggström & Kalmar 2003).

Socknen Vinberg är uppkallad efter kyrkbyn. Äldsta namnformer är Windbyerghe 1330–34 och Winbärga från 1366. Namnet syftar ursprungligen på berget där byn ligger och där namnets första led är vind, och syftar på bergets utsatta läge för vindar (Sahlgren 1950).

FRÅGESTÄLLNING

Undersökningens vetenskapliga inriktning är ekonomi, hushållning och bebyggelse.

Kulturmiljö Hallands vetenskapliga frågeställningar:

Vilken är boplatsens tidsdjup och kronologi?

Vilka bebyggelselämningar finns det inom undersökningsområdet? Är det treskeppiga och även tvåskeppiga långhus som det stora antalet stolphål kan knytas till? Finns det spår efter mindre ekonomibyggnader? I intilliggande L1996:7549 fanns rester efter mindre byggnader som preliminärt tolkades som hyddor, förekommer liknande byggnader inom L2023:839?

Är boplatzlämningarna inom L2023:839 tidsmässigt samstämmiga med de intilliggande i L1996:7549 eller inte?

Är stolphusen samtida med de härdar och gropar som påträffades inom fornlämningen, eller härrör de från skilda tider?

Vilka spår finns det inom boplatsten efter hantverk?

Vilka sorts keramiska kärl förekommer på boplatsten och vilken funktion har de haft? Är keramiken lokalt producerad eller importerad?

I vilken form kan vi se spår av jordbruk (odling, djurhållning)?

Finns det fler lågtemperaturugnar inom fornlämningen och vad har de använts till?

Resultaten från undersökningen av L2023:839 kommer att jämföras med resultaten från de intilliggande undersökta fornlämningarna i Vinbergshedsområdet. Vilka likheter/skillnader finns det mellan de samtida gårdarna/bosättningarna i närområdet?

Vilka drag är karakteristiska för boplatserna i området under brons- och järnåldern? Hur förhåller sig boplatzlämning L2023:839 till dem?

METOD

Fältarbetet inleddes med att en bandgående 20 tons grävmaskin avlägsnade all matjord inom hela undersökningsytan och alven frilades och alla äldre nedgrävningar – anläggningar – rensades fram och markerades. Samtliga anläggningar, fynd och relevanta topografiska fenomen mättes in med GPS. Schaktmassorna avlägsnades med hjälp av dumper som körde bort massorna från ytan och placerade dem i dumphögar sydost om undersökningsytan. När avbansningsarbetet var avslutat var hela ytan frigjord och överblickbar. Länsstyrelsen bjöds då in för tillsyn.

Efter avbanningen av undersökningsytan skannade en drönare fotogrametiskt det framschaktade området. Vid scanningen följdes en rutt genom automatiserad flygning vilket möjliggjorde skapandet av en terrängmodell och ett ortofoto över undersökningsområdet med en precision på mindre än tre centimeter. Terrängmodellen kommer att kunna användas för att visa upp och analysera mikrotopografi inom undersökningsytan och ortofotot kommer att kunna användas för att förstå fornlämningen och de påträffade anläggningarnas inbördes relation.

Därefter vidtog anläggningsgrävandet samt dokumentation av lämningar. I större anläggningar skedde grävning lagervis. Fynd och prover relaterades till respektive anläggning. I stort sett samtliga anläggningar grävdes ut till 50 % och dokumenterades genom profilritning och beskrivning på ritfilm.

Jordprover för makrofossilanalys samlades in i ett noggrant urval anläggningar, vilka förväntades kunna bidra med information kring byggnaders funktion

och/eller funktionella rumsindelning, men även med information kring gårdens ekonomi/utkomst. I de relevanta anläggningar som uppvisade inslag av större mängder träkol insamlades detta för ^{14}C -analys samt vedartsanalys, vilken primärt syftade till att ge en bättre bild av gårdens/gårdarnas omgivande miljö och hur de boende valt att nyttja densamma. Alla prover och fynd mättes in med GPS och relate-

rades till sina respektive kontexter direkt i fält. Detta gjordes för att snabbt kunna erhålla en god bild av fyndspridning och för att minimera/eliminera risken av sammanblandning av material, samt inte minst för att snabba upp registreringsprocessen under bearbetnings- och avrapporteringsmomentet. Parallellt med alla undersökningsmoment utfördes även digital fotodokumentation av lokalen.

Figur 4. Översikt undersökningsområde mot nordost. Foto: Patrik Hallberg. (Fotonr: 2025-24-40).

UNDERSÖKNINGSPLANENS MÅLUPPFYLLELSE

Vid undersökningen framkom ett betydligt större antal förhistoriska anläggningar än beräknat och även ett större antal fynd. Förundersökningen utfördes under mycket torr väderlek, mitt i sommaren 2023, vilket medförde att urlakade anläggningar var svåra att upptäcka. Vid slutundersökningen var det betydligt fuktigare, med nattregn, vilket medförde att ett stort antal avtryck efter stolphål till långhus gick att se i den fina sanden. Efter förundersökningen beräknade vi anläggningstätheten till att cirka 340 anläggningar borde påträffas inom undersökningsytan. I stället påträffades 526 anläggningar. Kulturmiljö Halland äskade utökade undersökningskostnader för två extra fältdagar, en fyndhanteringsdag, två prover vardera för vedartsanalys, makrofossilanalys och ¹⁴C-datering, vilket Länsstyrelsen biföll.

RESULTAT

Områdesbeskrivning

När den ovanliggande matjorden avlägsnats blev det tydligt att det förekom ordentliga nivåskillnader på undergrunden. Området stiger från sydöst mot nordväst. I östvästlig riktning fanns en förhöjning där merparten av anläggningarna var belägna. På förhöjningen låg hus 2, 4 och 5. De andra två husen, hus 1 och hus 3, låg i en svacka i södra delen av undersökningsområdet. Alven i området bestod av mycket fin gulbrun sand. Avtryck efter långhus dominerade undersökningsytan, men det fanns även tomma partier, och partier med härdar, kokgropar och gropar. I sydvästra hörnet tog ytterligare ett husområde vid, med avtryck efter väggstolpar. Resten av huset ligger troligen vidare söderut, utanför den avbanade ytan. Matjordstjockleken varierade mycket över området. I västra delen mot cykelbanan var matjorden närmare 1 meter tjock, medan den i nordligaste delen endast mätte 0,3 meter. I östra och sydöstra delen var matjorden 0,7–0,8 meter tjock.

Anläggningar

Totalt påträffades 526 anläggningar inom undersökningsområdet.

Anläggningstyp	Antal	Varav undersökta vid SU 2025 och FU 2023
Stolphål	395	268
Härd	82	41
Grop	25	20
Kokgrop	2	2
Ränna	2	2
Ugn	2	2
Pinnhål	7	0
Lager	1	1
Utgår	10	10
Summa	526	346

Tabell 1. Anläggningar inom L2023:839.

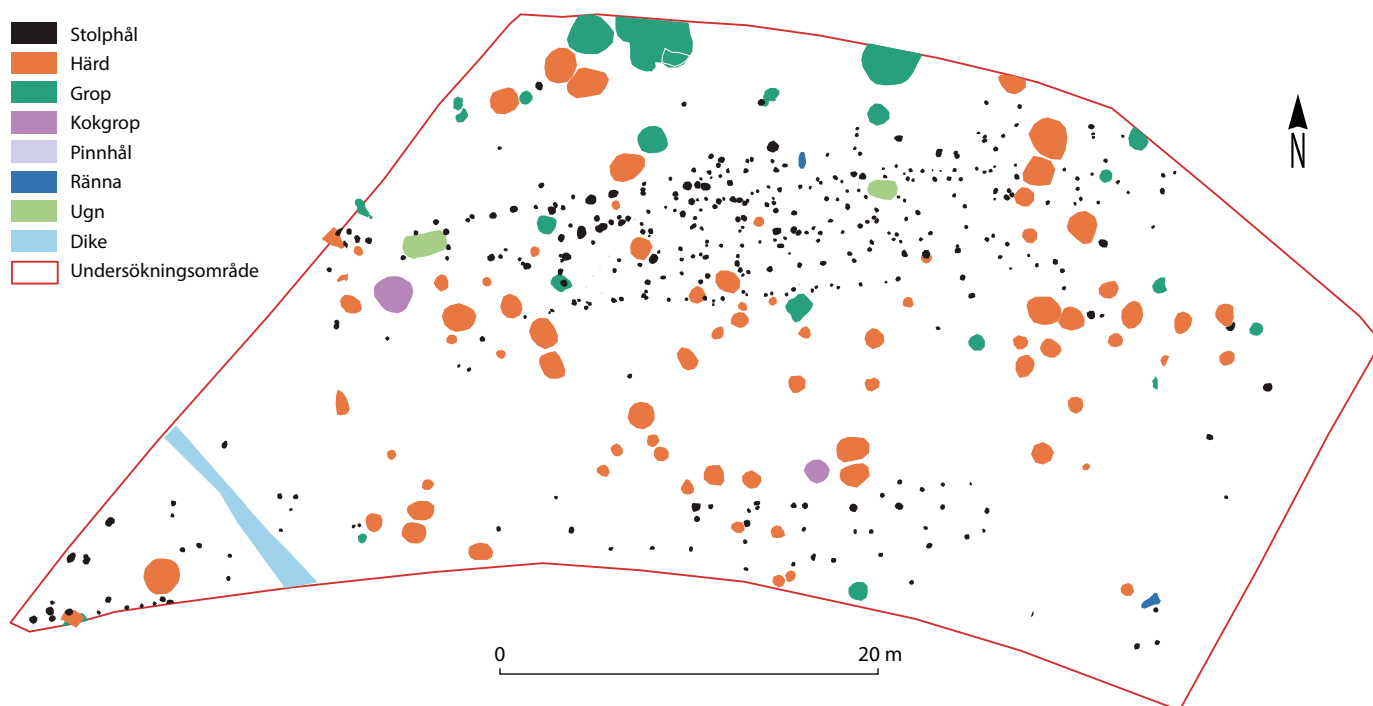
Stolphål

Den dominerande anläggningstypen vid den arkeologiska undersökningen var stolphål. Totalt påträffades 395 stolphål och av dem undersöktes 228 och 40 hade undersökts och dokumenterats vid förundersökningen 2023. Stolphålen var främst koncentrerade till de två husområdena i undersökningsområdets norra och södra del. Flertalet av stolphålen har kunnat knytas till byggnader och beskrivs närmare i kapitlet husbeskrivning. Av de undersökta stolphålen var sju stenskodda och 95 stycken var djupare än 0,2 meter. Av de undersökta stolphålen uppvisade 58 bränd lera i fyllningen.

Härdar

De 82 härdarna låg relativt jämnt spridda över undersökningsområdet, men vissa koncentrationer fanns. Närmare hälften av härdarna undersöktes. Härdarnas storlek var varierande, från mindre härdar till riktigt rejäla. Diametrarna varierade mellan 0,25–1,8 meter. Djupen var mellan 0,05–0,37 meter.

Träkolsprover insamlade i härdarna och vedartsbedömningen av dem resulterade i al, lind, lönn, björk och ek (bilaga 5). Fyra av härdarna daterades (tabell 2).

Figur 5. Anläggningar inom undersökningsområdet L2023:839. Skala: 1:400.

Härd	Vedart	BP	Datering, kalibrerat med 2 sigma
2521	Björk och ek, björkträkolprovet daterades	2544 ± 30 BP	Yngre bronsålder period V-VI 796–547 BC
3314	Al	2229 ± 30 BP	Förromersk järnålder 385–199 BC
2893	Al och lön , lönnträkolprovet daterades	2209 ± 30 BP	Förromersk järnålder 375–176 BC
417	Al och lind, alträkolprovet daterades	2196 ± 30 BP	Förromersk järnålder, 366–171 BC

Tabell 2. Daterade härdar

Vid förundersökningen år 2023 vedartsidentifierades kolbitarna i härd 316 som al och i härd 645 var samtliga kolbitar av björksläktet och daterades till yngre bronsålder, 775–514 BC (Tegnhed 2023, Beta nr 678658, bilaga 7).

Gropar

De 25 groparna påträffades främst i undersökningsområdets norra del. De största groparna låg i undersökningsområdets nordkant och hade sin fortsatta utbredning norrut, utanför den avbanade ytan. De undersökta groparna var ganska varierande i storlek och djup. Groparna var mellan 0,4–2,2 meter breda och mellan 0,46–3,85 meter långa. Djupen varierade mellan 0,08–0,72 meter.

I groparna 214 och 4233 insamlades jordprover som analyserades avseende makrofossil. De två groparna innehöll spår av matlagning. Grop 4233s fyllning innehöll enstaka fragment av brända ben tillsammans med fem sädeskärnor, bland annat av skalkorn, och det ätliga åkerogräset pilört. Även fragment av bränd lera och brända rottrådar och basstamdelar påträffades. De senare är sannolikt spår av torvövertäckning av en upphettad grop. I grop 4233 påträffades även brända ben som analyserats osteologiskt och bedömts som djurben (*Animal*). Grop 214 innehöll inga spår av vegetabilier. Vedartsanalys av träkol i grop 214 resulterade i al och den osteologiska bedömningen resul-

terade i 33 tandfragment av nöt (*Bos taurus*) samt ett litet fiskben.

Vid förundersökningen hade skalkorn i grop 446 daterats till förromersk järnålder 2200 ± 30 BP, 369–173 BC kalibrerat med 2 sigma (Tegnstedt 2023, bilaga 7, Beta-678659).

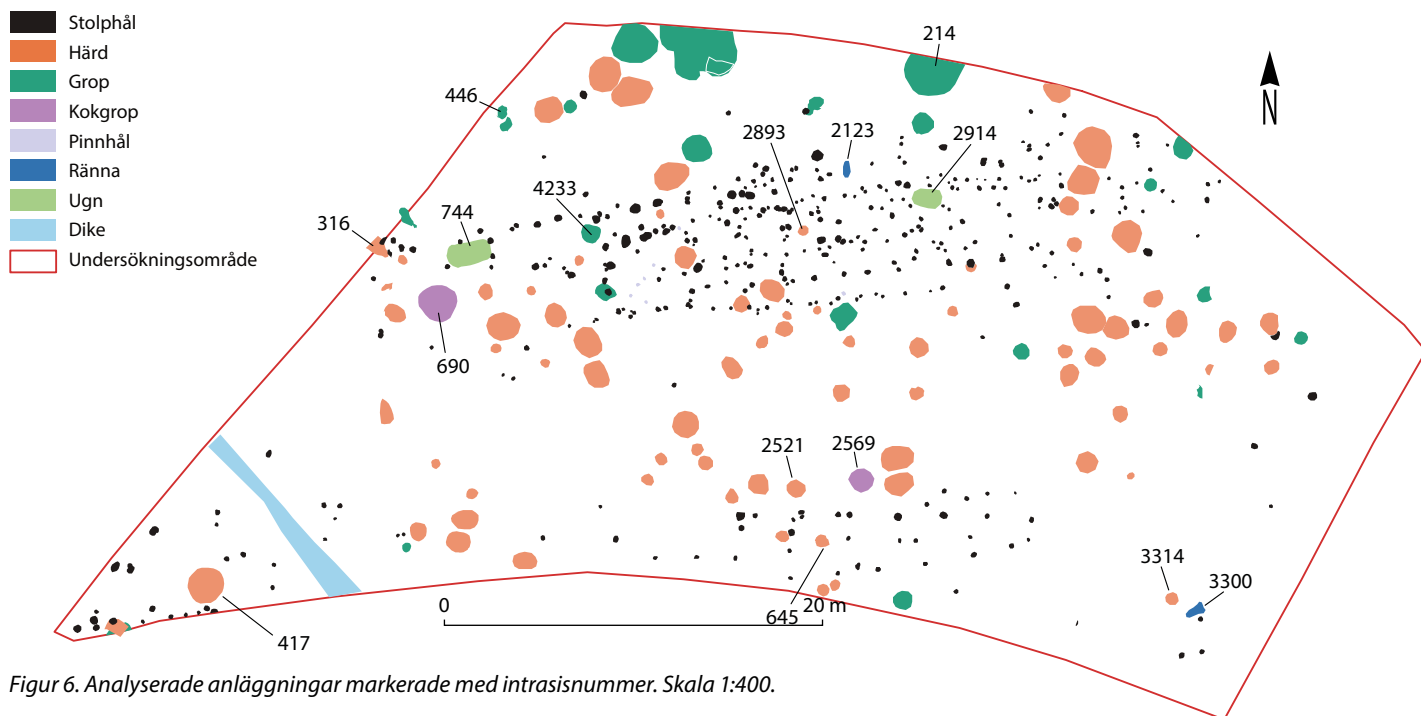
Kokgropar

De två kokgroparna mätte 1,25 respektive 2,0 meter i diameter och var 0,5 respektive 0,58 meter djupa. Den något större (kokgrop 690) var belägen i undersökningsområdets västra del och den något mindre, kokgrop 2569, i undersökningsområdets centrala del. Fyllningarna utgjordes av sot, träkol och skörbrända stenar. I kokgrop 690 vedartsbestämdes insamlad träkol till hassel som daterades till yngre bronsålder period V-VI, 2580 ± 30 BP, 808–572 BC kalibrerat med 2 sigma (Ua-91388, bilaga 7).

Ugnar

Undersökningens två ugnar var belägna på förhöjningen tillsammans med hus 2, 4 och 5. De var avlånga i formen och mätte 1,16x1,53 meter och 1,1x2,3 meter. Djupen var 0,18–0,22 meter. Båda var anlagda i öst-

västlig riktning. Jordproverna som samlades in i de båda ugnarna gav ett mycket olikartat resultat (bilaga 4). Ugn 2914 innehöll endast enstaka små träkolsfragment samt enstaka bitar av bränd lera som kan vara spår av lerklining. Ugn 744 innehöll däremot material typiskt för en lämning efter en ugnskonstruktion ämnad för matlagning. Här fanns både rester av själva konstruktionen i form av bränd lerklining och glasade mineralsmältor som kan tolkas som att ugnen förvärmats till höga temperaturer innan den användes för matlagning, och matlagning av animalier och vegetabilier. Bland växtresterna fanns en kärna av spelt eller emmervete samt korn. Även det återgräset pilört påträffades, liksom potatisväxten nattskatta. Nattskattan är giftig och från antik och historisk tid känd som medicinalväxt. Den påträffas då och då också i hushållskontexter från svensk järnålder. Kornet som påträffades i jordprovet daterades till förromersk järnålder 2220 ± 29 BP, 383–197 BC kalibrerat med 2 sigma (Ua-91393, bilaga 7). I ugn 744 påträffades ugnsvägg (fynd 19 och 94), infodring (fynd 95) och yngre bronsålder/förromersk järnålderskeramik (fynd 20). Den osteologiska analysen av fynden av ben i ugnen resulterade i till synes obrända tänder från nöt och den andra innehåller två hårt brända oidentifierade fragment (fynd 21). De brända fragmenten kan mycket väl komma från tiden när ugnen varit i bruk

Figur 6. Analyserade anläggningar markerade med intrasisnummer. Skala 1:400.

men de obrända tänderna bör ha hamnat där vid ett senare tillfälle (bilaga 6). I ugn 2914 samlades bränd lera in som tolkades som infodring i ugn med spår efter avtryck (fynd 58).

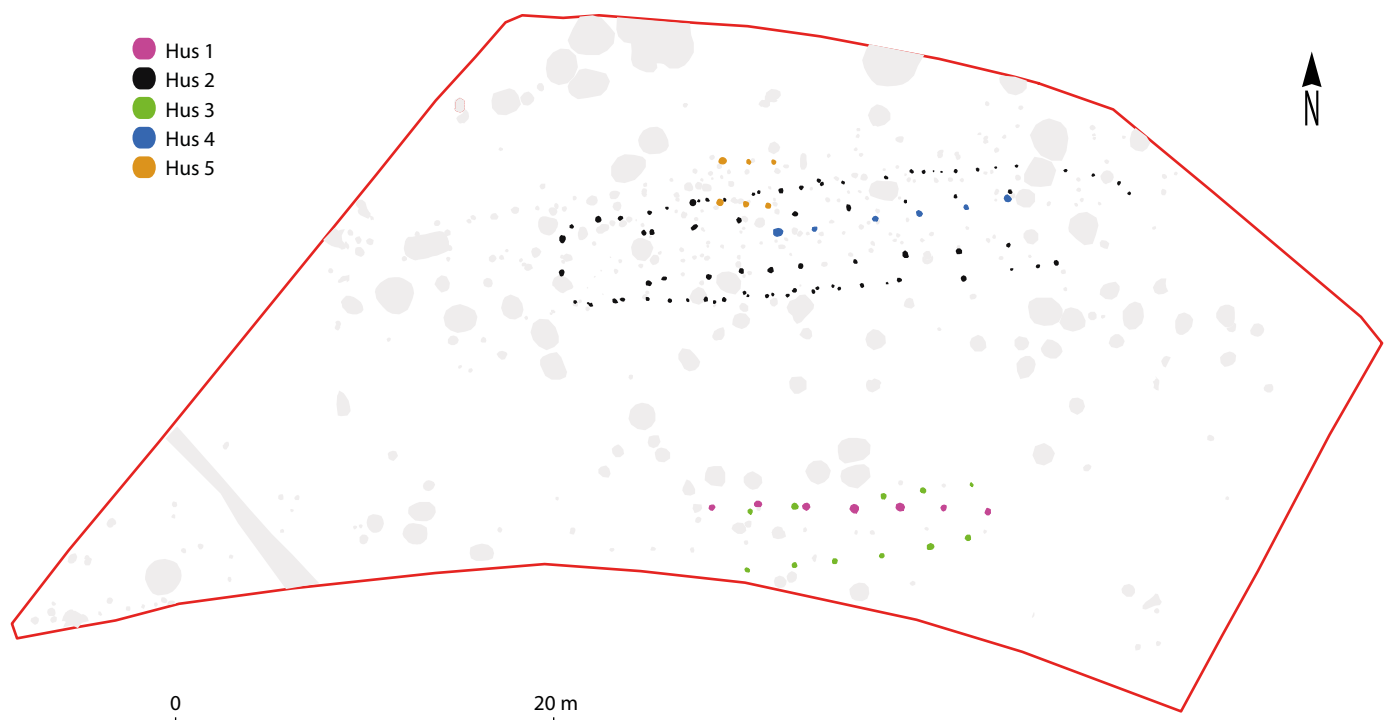
Rännor

Två anläggningar har fått betäckningen rännor utifrån deras form, men det var inte några längre rännor och de verkade inte utgöra del av en större konstruktion. Ränna 2123, belägen i norra delen av förhöjningen

har nordsydlig riktning och mäter 0,5x1,1 meter med djupet 0,22 meter. I sydvästra hörnet återfanns ränna 3300 som har sydvästlig-nordostlig riktning och mäter 0,5x1,13 meter med djupet 0,17 meter. Den sistnämnda innehöll en skärva järnålderskeramik (fynd 24).

Pinnhål

Merparten av de sju pinnhålen påträffades strax väster om hus 2 och låg i sydvästlig-nordostlig riktning. Möjligen har de en gång utgjort en del av en hägnad.

Figur 7. De fem husen inom undersökningsområdet. Skala 1:400.

HUSEN

Vid undersökningen konstaterades fem byggnader, men högst troligen har det stått ytterligare byggnader på platsen vilket det stora antalet stolphål samlade på förhöjningen vittnar om. Byggnaderna utgjordes av två stycken tvåskeppiga långhus och tre treskeppiga långhus. Två av husen, hus 1 och 5 har en östvästlig riktning, medan hus 2,3 och 4 har en västsydvästlig-ostnordostlig riktning. Husens angivna längd och

bredd, som de beskrivs här i rapporten, har mätts från ytterkanterna på de inmätta stolphålen, medan bockbredd och spannet mellan stolphålen har mätts från centrum av de inmätta anläggningarna. Spannet mellan bockparen har mätts i den södra linjen. Avstånd mellan takbärare och väggstolpar har mätts från anläggningarnas ytterkanter.

Figur 8. Hus 1 (tvåskeppigt) markerat med gula stakkäppar och hus 3 (treskeppigt) markerat med orangea, med Per Wranning i husens västra ände. Mot V. Fotonr: 2025-24-22. Foto: Stina Tegnhed.

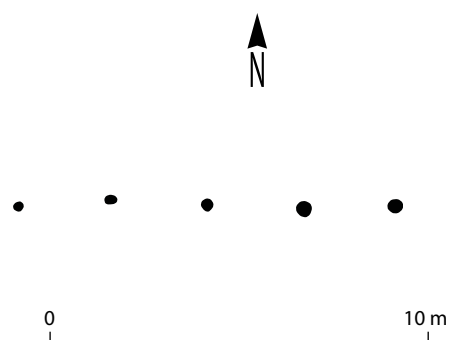
Figur 9. Hus 2 (treskeppigt) markerat med orangea stakkäppar och hus 4 (tvåskeppigt) markerat med gula stakkäppar, med Per Wranning i änden av hus 2. Mot V. Fotonr: 2025-24-28. Foto: Stina Tegnhed.

HUS 1

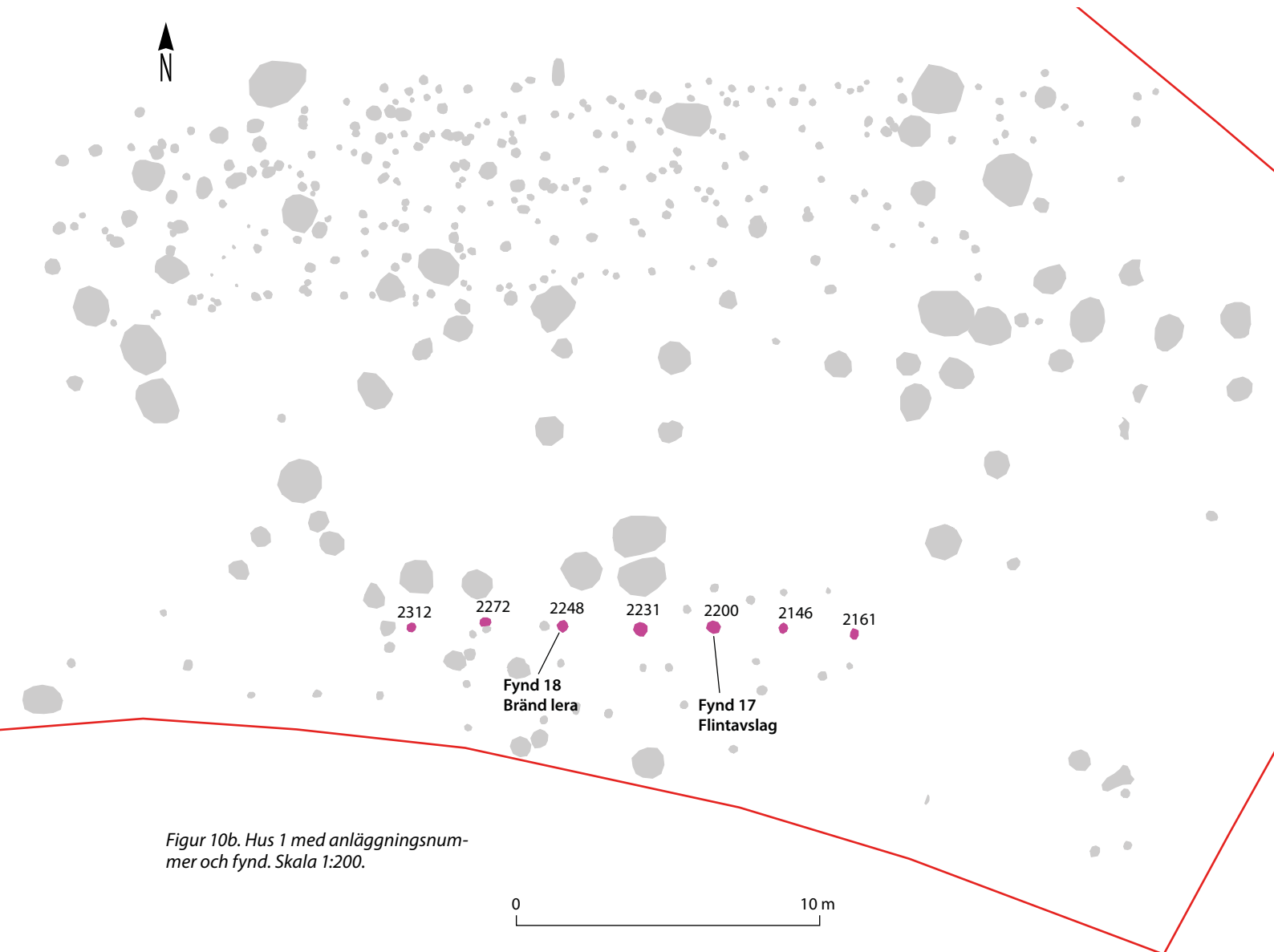
Tvåskeppiga hus 1 påträffades i södra delen av undersökningsområdet. Det utgjordes av sju stolphål i en rak linje. Långhusets vägglinje var tyvärr inte bevarad. Stolphålen efter de takbärande stolparna var i regel mellan 0,25–0,4 meter i diameter med ett djup av 0,18–0,38 meter. Flertalet var djupare än 0,3 meter och mellan 0,3–0,4 meter i diameter. Fyllningen i stolphålen bestod av mörkbrun humös sand. Fynd av en liten bit bränd lera och ett flintavslag påträffades i huset. Hus

1 är mycket likt det andra tvåskeppiga huset på platsen, hus 4. De ligger på ett avstånd av endast 15 meter mellan varandras mittstolpar. Det som skiljer dem åt är att hus 1 ligger i rakt östvästlig riktning medan hus 4 mer i västsydvästlig-ostnordöstlig riktning och att hus 1 har sju takbärande stolphål medan hus 4 har sex. Annars är avståndet mellan de takbärande mittstolparna i stort sett identiska i de båda husen.

Typ:	Tvåskeppigt
Form:	Rak
Orientering:	Ö-V
Längd:	14,9 meter
Bredd:	–
Takbärande stolpar:	7
Bockbredd:	–
Spann mellan takbärande stolpar, V–Ö:	2,46/2,57/2,59/2,45/2,32/2,37 meter
Vägglinje:	–
Avstånd mellan vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	–
Fynd:	Bränd lera (F18) och flintavslag (F17)
Makrofossilanalys:	I stolphål 2200 påträffades en förkolnad kornkärna och en havrekärna. Den senare kan antingen komma från odlad havre eller från åkerogräset flyghavre. I stolphålet fanns även ätliga ogräs som svinmålla och pilört. I stolphål 2231 påträffades speltvete som visar på spår av tröskning av detta sädesslag. Utifrån fynden ser det ut som att huset har brukats som ett bostads- eller kokhus. Bland materialen förekom också förkolnade rottrådar och basstamdelar.
¹⁴ C-analys:	Korn i stolphål 2200 daterades till yngre bronsålder/förromersk järnålder 2483 ± 29 BP, 753–544 BC kalibrerat med 1 sigma, 771–481 BC kalibrerat med 2 sigma (Ua-91392).
Datering:	Typologiskt förromersk järnålder och ¹⁴ C-datering yngre bronsålder/äldre förromersk järnålder.

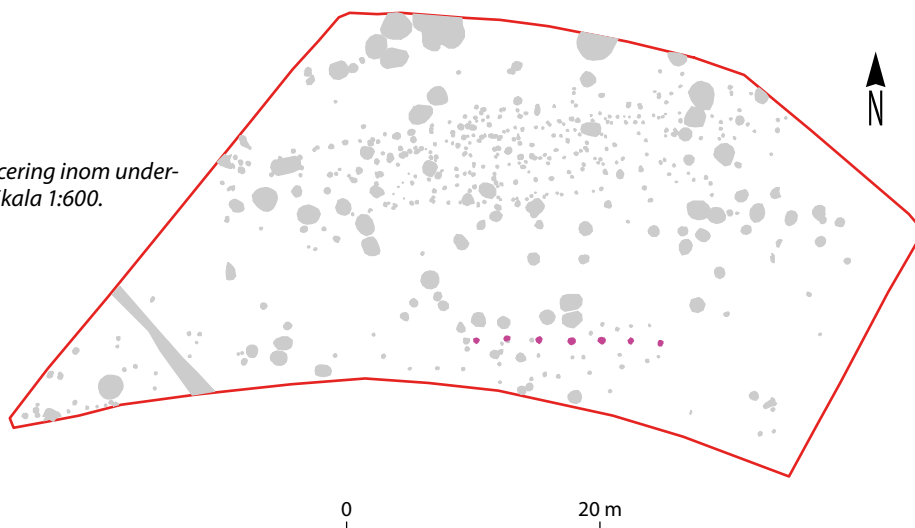

Figur 10a. Hus 1 skala 1:200.

Figur 10b. Hus 1 med anläggningsnummer och fynd. Skala 1:200.

Figur 10c. Hus 1 placering inom undersökningsområdet. Skala 1:600.

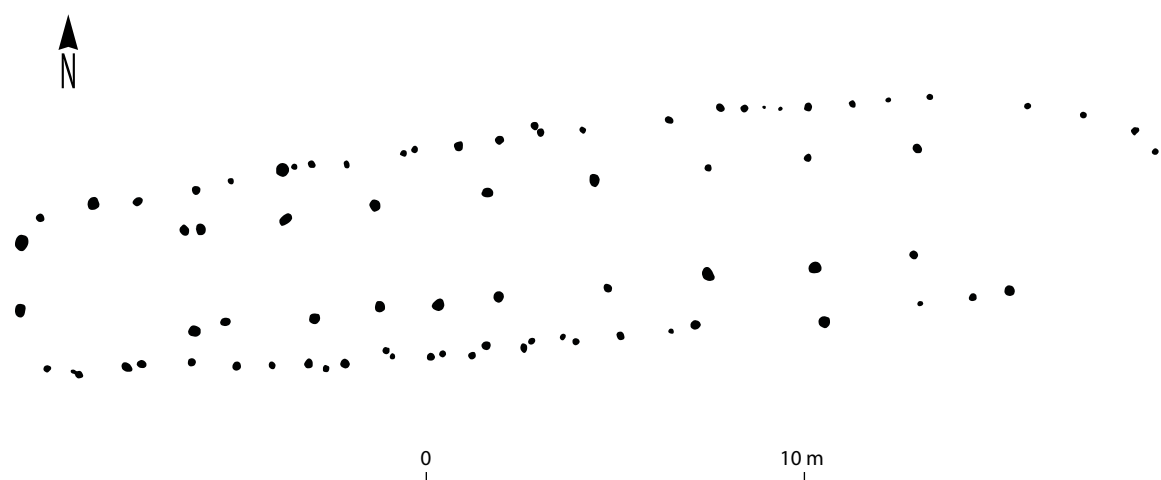

HUS 2

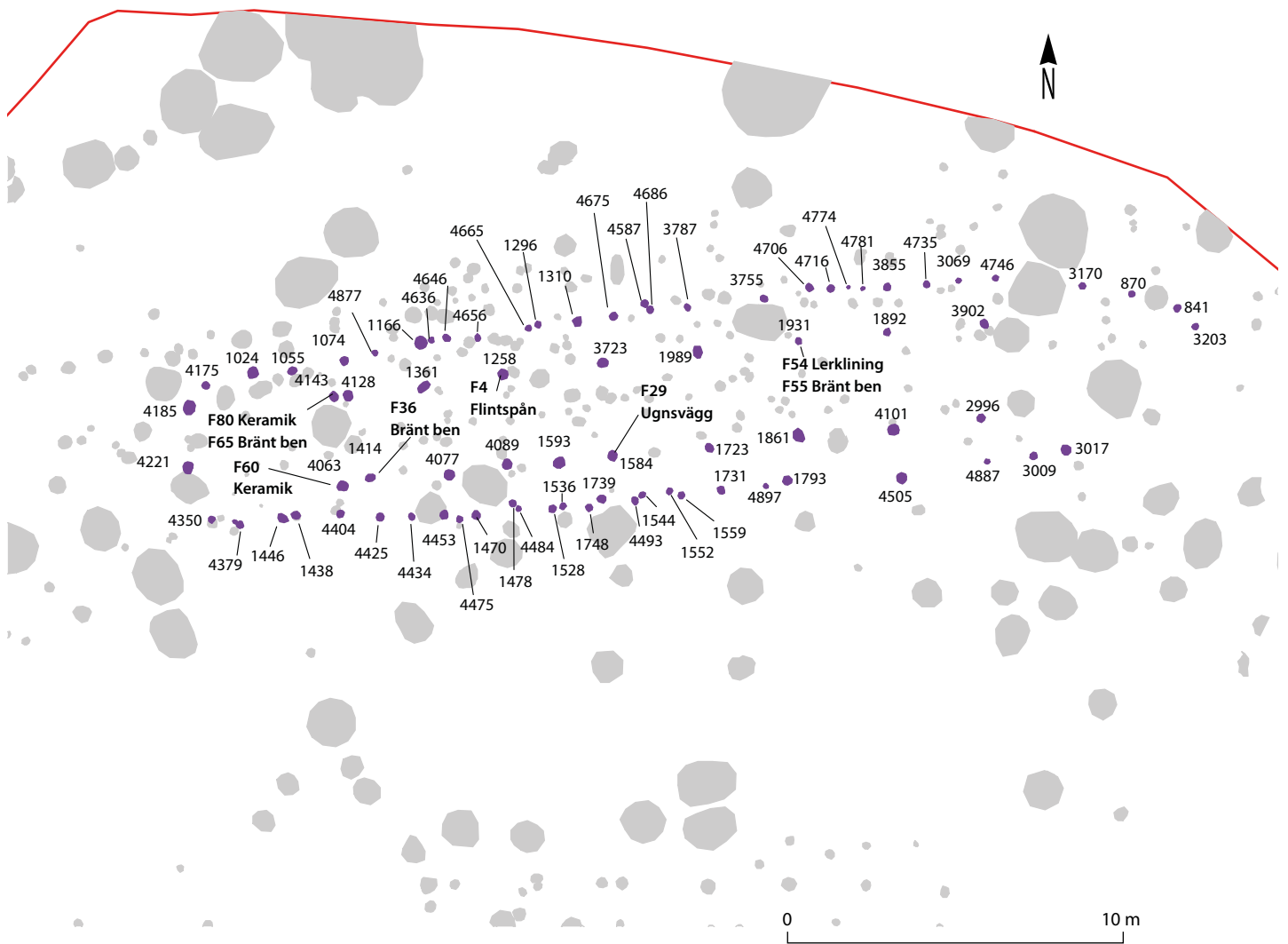
Hus 2 påträffades på förhöjningen i norra delen av undersökningsområdet. Huset var ett treskeppigt långhus med vägglinjen synlig i stora delar av huset. Stolphålen efter de takbärande stolparna mätte mellan 0,25–0,42 meter i diameter med ett djup av 0,2–0,32

meter. Flertalet var djupare än 0,2 meter. Fyllningen i stolphålen bestod i regel av mörkbrun humös sand. Två av de takbärande stolphålen hade bränd lera i fyllningarna. Husets gavlar är något osäkra och de som här presenteras får ses som ett förslag.

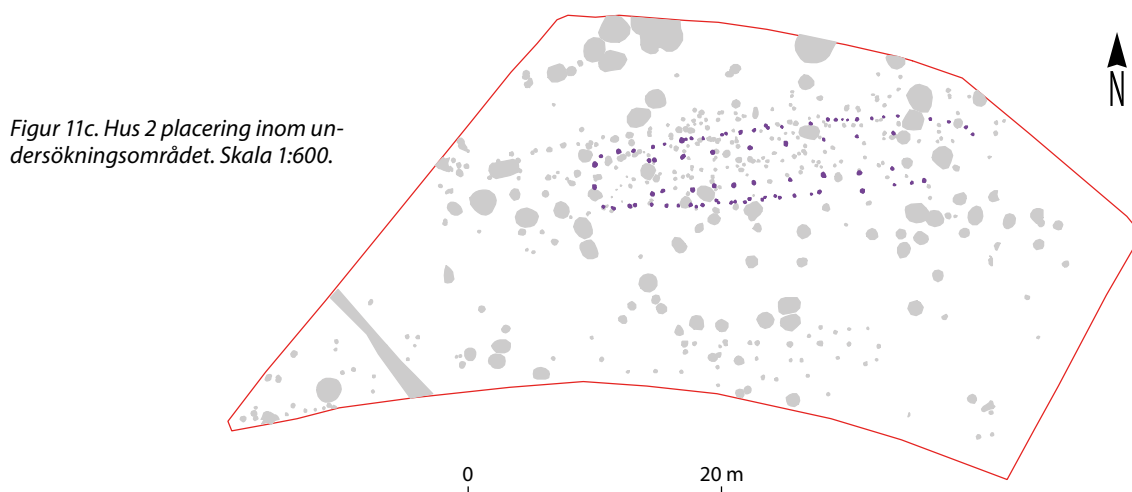
Typ:	Treskeppigt långhus
Form:	Konvex
Orientering:	VSV–ONO
Längd:	Cirka 30 meter
Bredd:	6 meter
Takbärande stolpar:	18, eventuellt 19
Bockbredd, V–Ö:	2,67/2,53/2,76/2,69/2,76/2,85/2,79/2,89/2,83 meter
Spann mellan bockpar, V–Ö:	0,88/2,39/1,76/1,48/1,6/2,9/2,7/2,86/2,64 meter
Vägglinje:	58 väggstolpar
Avstånd mellan vägg och takbärande stolpar:	1,05–1,15 meter
Ingång:	Centralt i södra vägglinjen finns två lite indragna stolphål. Eventuellt utgjorde de ingångsstolpar, stolphål 1544 och 1552.
Fynd:	I fyllningen efter en av de västligaste takbärandestolparna 4143 påträffades mänskliga kvarlevor. Materialet bestod av små kraniefragment från en vuxen individ (F65). Fyndet behandlas senare i rapporten under diskussion om husoffer. I stolphål 1414 påträffades bränt ben, däggdjur (F36). Keramikfynd påträffades i flera stolphål, såsom förromersk järnålders keramik (F60) i stolphål 4063 och yngre bronsålders-/äldre järnålders keramik (F80) i stolphål 4143. I de takbärande stolparna i husets mitt påträffades del av flintspån (F4) i stolphål 1258, bränd lera (F54) och bränt ben (F55) i stolphål 1931 och en del av en ugnsvägg (F29) i stolphål 1584.
Makrofossilanalys:	Stolphål 1361 innehöll nio sädeskärnor, främst skalkorn, men också spelt- eller emmervete och havre (osäkert om det är odlad havre eller flyghavre), samt en del åkerogräs. Stolphål 1861 var fattigt till innehållet, här hittades endast enstaka fragment av bränt ben.
¹⁴ C-analys:	Skalkorn från makroprov1PM4869.1361 daterades till förromersk järnålder 2137 ± 29 BP, 337–106 BC kalibrerat med 1 sigma, 347–51 BC kalibrerat med 2 sigma (Ua-91391).
Datering:	Typologiskt och ¹⁴ C-datering förromersk järnålder.

Figur 11a. Hus 2 skala 1:200.

Figur 11b. Hus 2 med fynd och anläggningsnummer. Skala 1:200.

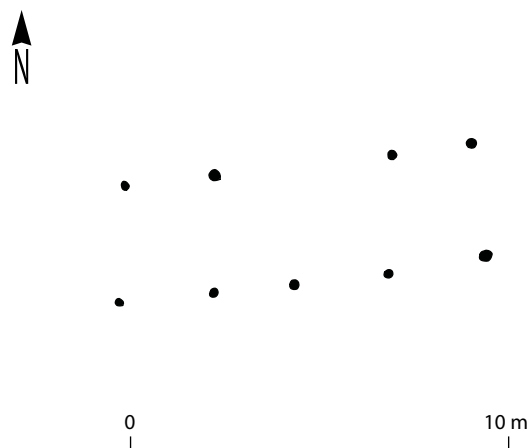
Figur 11c. Hus 2 placering inom undersökningsområdet. Skala 1:600.

HUS 3

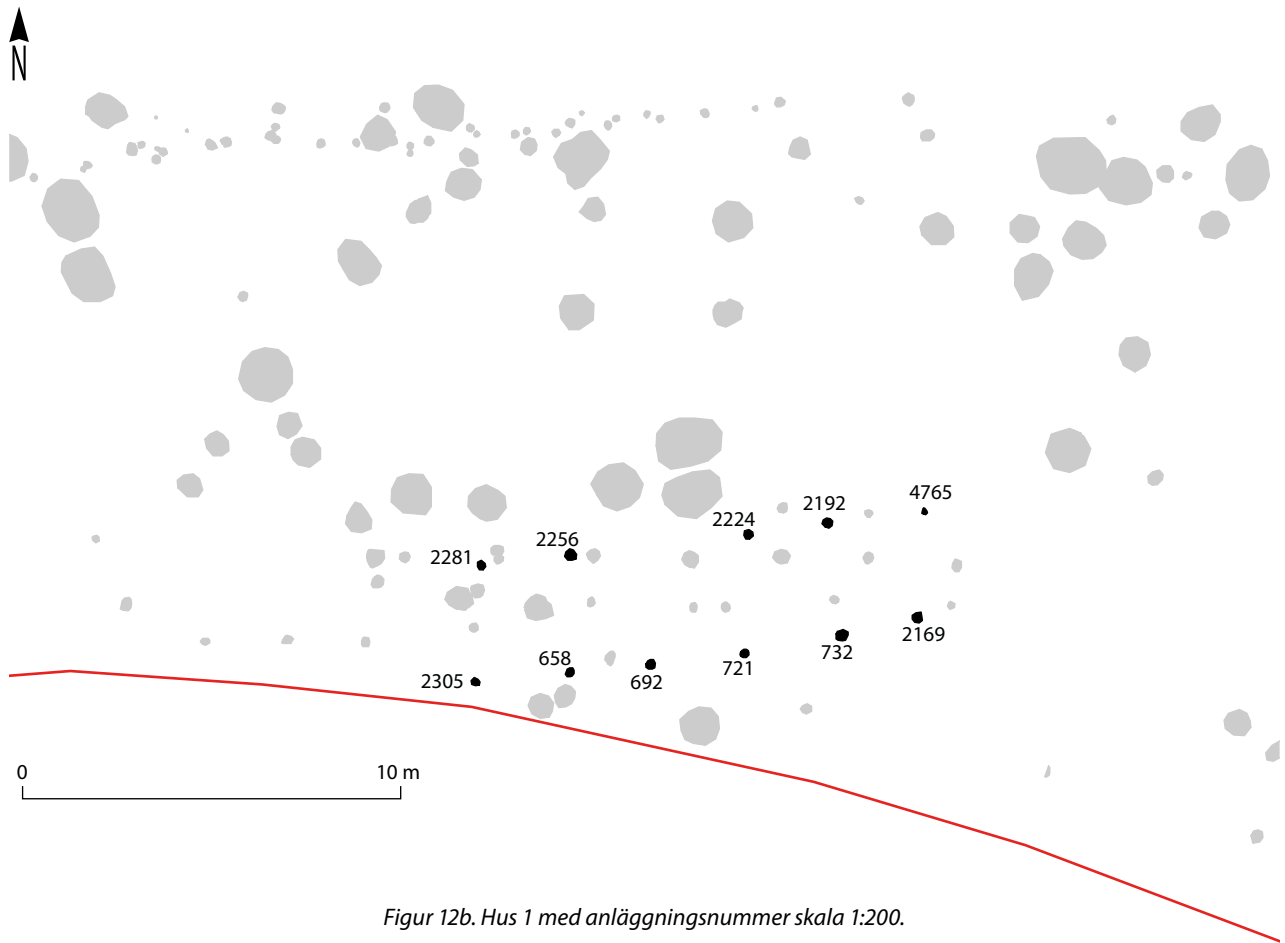
Treskeppiga hus 3 påträffades i södra delen av undersökningsområdet och tangerar hus 1s södra halva. Den västsydvästlig-ostnordostlig riktningen på hus 3 skiljer sig från hus 1 som ligger i strikt östvästlig riktning. Liksom i hus 2 finns det en extra takbärande stolpe i södra takbärandelinjen, mitt emellan ett takbärande par. Vägglinjen var tyvärr inte bevarad. Stolphålen efter de takbärande stolparna var i regel mellan 0,18–0,36 meter i diameter med ett djup av 0,2–0,33 meter. Fyll-

ningen i stolphålen bestod av mörkbrungrå humös sand. Inga fynd påträffades i de takbärande stolphålen. Hus 3 påminner en del om hus 2 uppbyggnad både när det gäller avstånd mellan takbärandeparen och spannet mellan bockparen. Inga väggstolpar tillhörande hus 3 påträffades, men skulle det ha samma bredd som hus 2, det vill säga 6 meter så ligger de båda husen med cirka 10 meters avstånd mellan varandras ytterväggar.

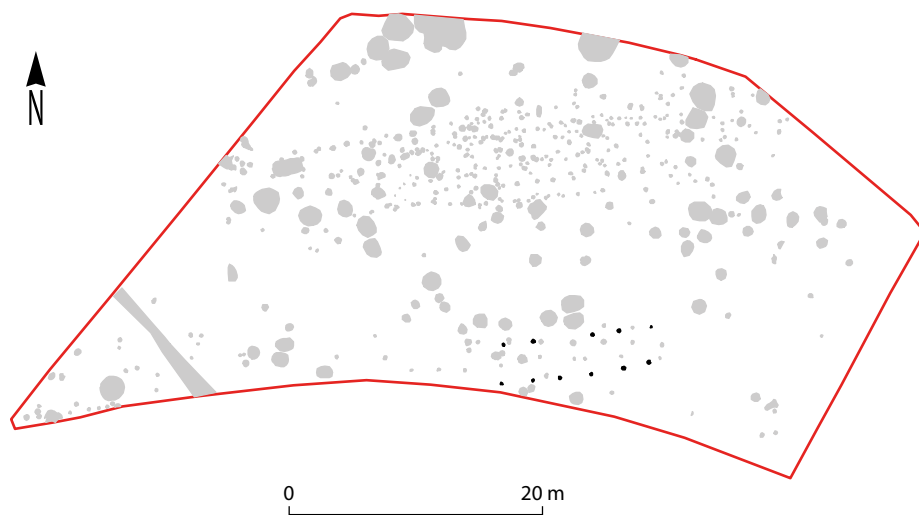
Typ:	Treskeppigt
Form:	Rak
Orientering:	VSV-ONO
Längd:	12 meter
Bredd:	–
Takbärande stolpar:	11
Bockbredd, V-Ö:	3,09/3,10/3,15/3,0/2,81 meter
Spann mellan bockpar, V-Ö:	2,52/2,15/2,52/2,6/2,05 meter
Vägglinje:	–
Avstånd mellan vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	–
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	–
Datering:	Typologiskt förromersk järnålder

Figur 12a. Hus 1 skala 1:200.

Figur 12b. Hus 1 med anläggningsnummer skala 1:200.

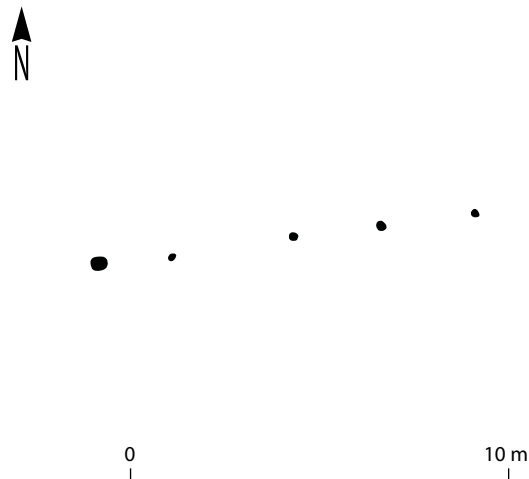
Figur 12c. Hus 1 placering inom undersökningsområdet. Skala 1:600.

HUS 4

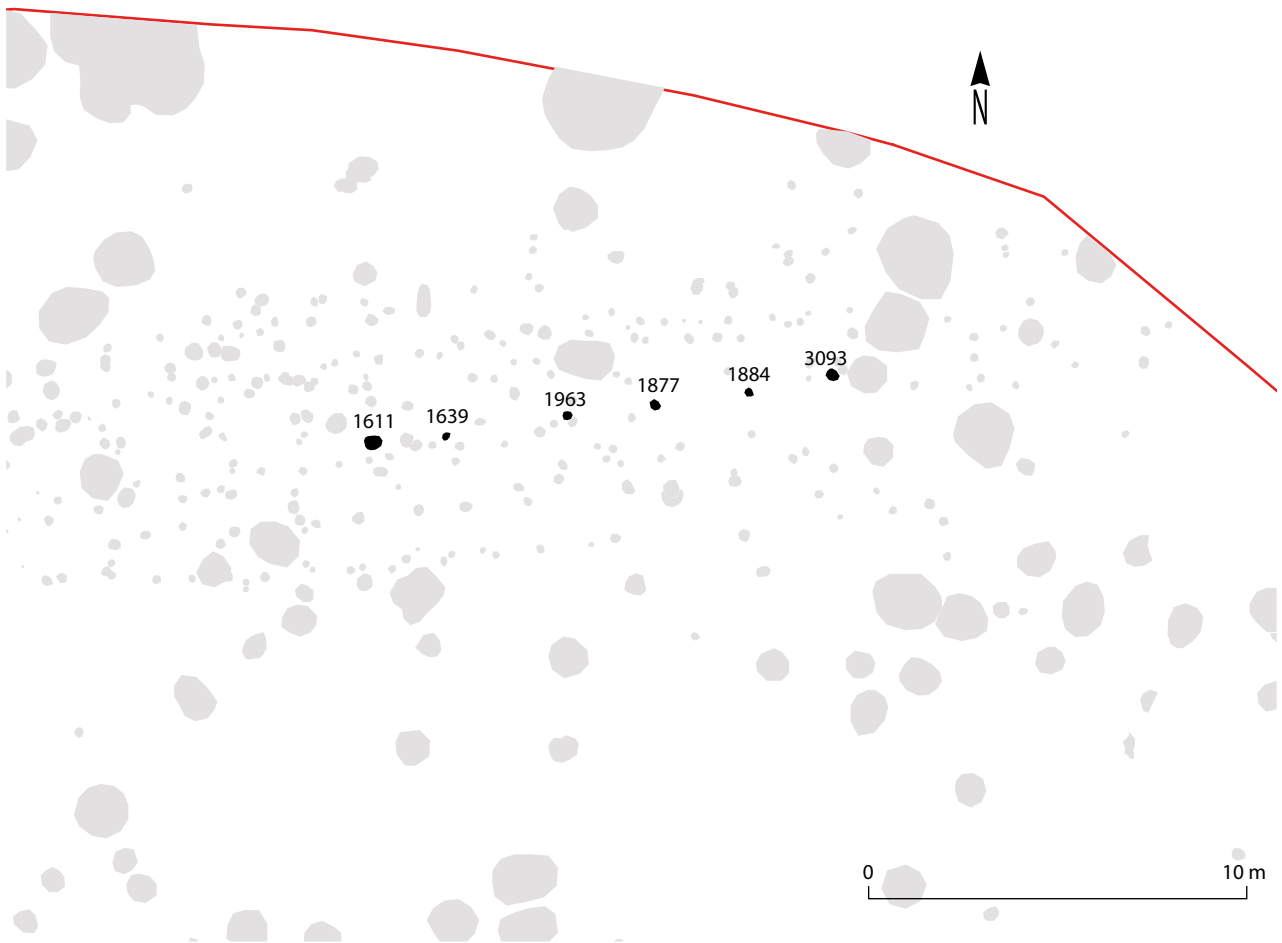
Tvåskeppiga hus 4 påträffades på förhöjningen i norra delen av undersökningsområdet och var beläget inom hus 2s område. Riktningen på de båda husen skiljer sig lite åt. Hus 4s riktning är något mer västsydvästlig-ostnordostlig än Hus 2s riktning. Vägglinjen var

tyvärr inte bevarad. Stolphålen efter de takbärande stolparna var i regel mellan 0,2–0,42 meter i diameter med ett djup av 0,06–0,25 meter. Fyllningen i stolphålen bestod av mörkbrun humös sand. Inga fynd påträffades.

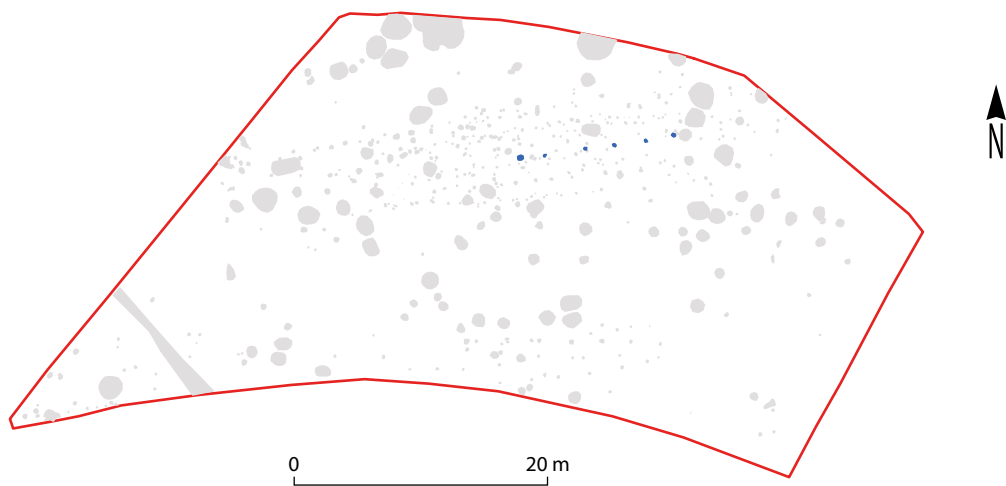
Typ:	Tvåskeppigt
Form:	Rak
Orientering:	VSV-ONO
Längd:	12,80 meter
Bredd:	–
Takbärande stolpar:	6
Bockbredd, V-Ö:	–
Spann mellan takbärande stolpar, V-Ö:	1,95/3,27/2,35/2,5/2,3 meter
Vägglinje:	–
Avstånd mellan vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	–
Fynd:	–
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	–
Datering:	Typologiskt förromersk järnålder

Figur 13a. Hus 1 skala 1:200.

Figur 13b. Hus 1 med anläggningsnummer skala 1:200.

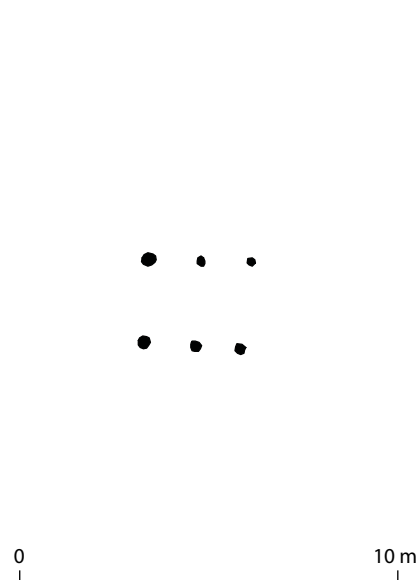
Figur 13c. Hus 1 placering inom undersökningsområdet. Skala 1:600.

HUS 5

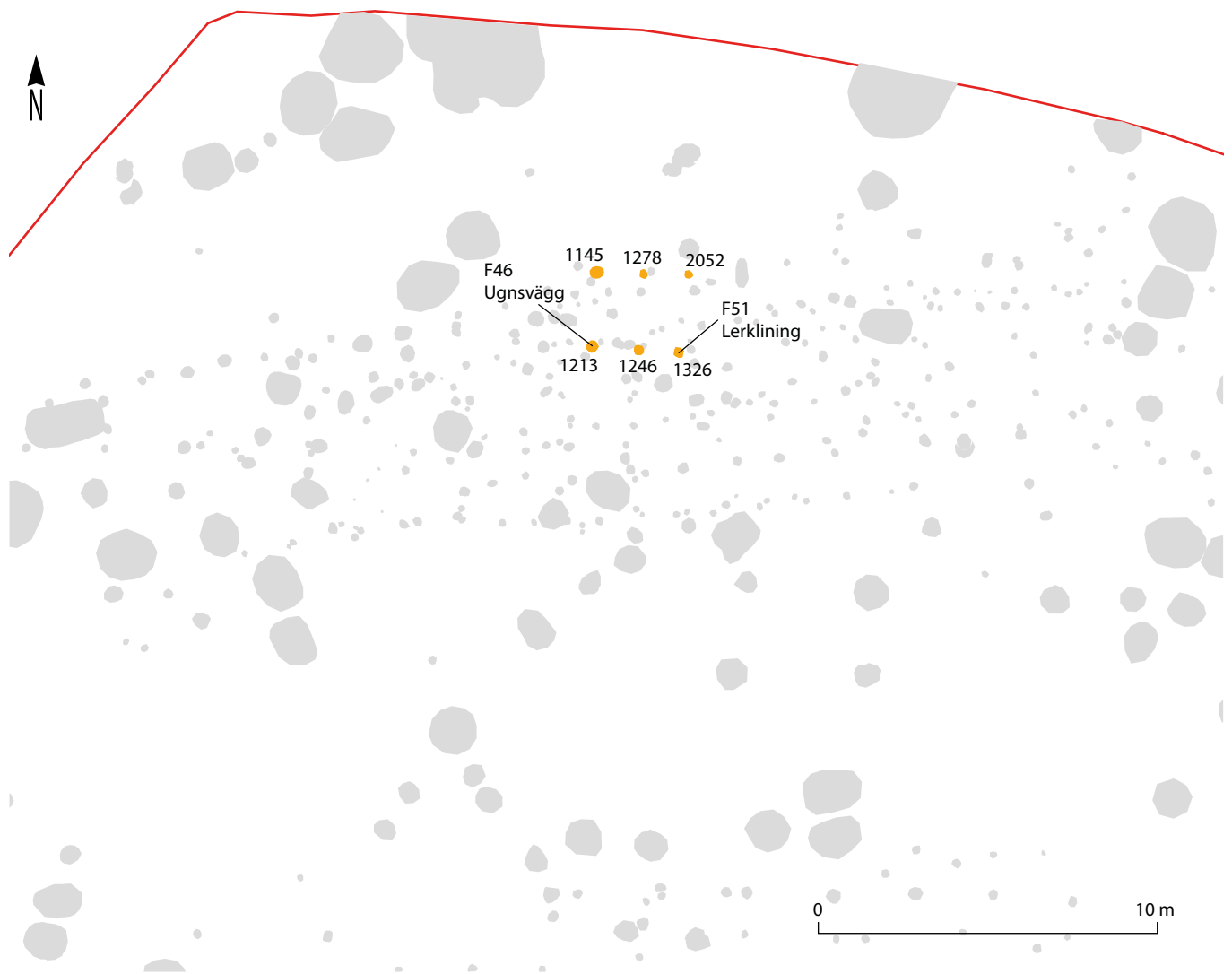
Hus 5 påträffades på förhöjningen i norra delen av undersökningsområdet. Hus 5 ligger i rak öst-västlig riktning och tangerar den norra vägglinjen av Hus 2. Det utmärkande för Hus 5 var att stolphålens fyllning dominerades av bränd och obränd lera. Det östligaste

takbärande paret stolpar innehöll humös sand blandad med bränd lera. Endast tre par takbärande stolpar återstod av huset. Stolphålen efter de takbärande stolparna var i regel mellan 0,27–0,4 meter i diameter med ett djup av 0,2–0,32 meter.

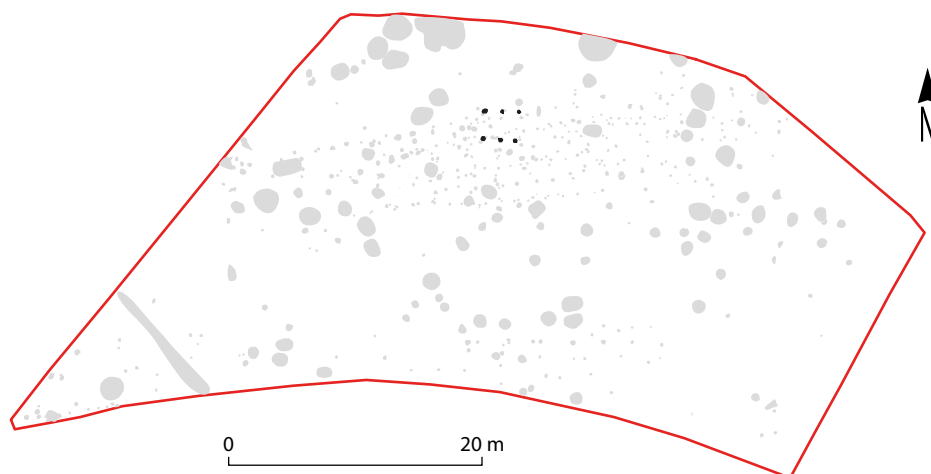
Typ:	Treskeppigt
Form:	Rak
Orientering:	Ö–V
Längd:	3,10 meter
Bredd:	2,6 meter
Takbärande stolpar:	6
Bockbredd, V–Ö:	2,2/2,27/2,33 meter
Spann mellan bockpar, V–Ö:	1,35/1,15 meter
Vägglinje:	–
Avstånd mellan vägg och takbärande stolpar:	–
Ingång:	–
Fynd:	Fynd av lerklining (F51) påträffades i stolphål 1326 och del av ugnsvägg (F46) påträffades i stolphål 1213.
Makrofossilanalys:	–
¹⁴ C-analys:	–
Datering:	Typologiskt förromersk järnålder

Figur 14a. Hus 1 skala 1:200.

Figur 14b. Hus 1 med anläggningsnummer skala 1:200.

Figur 14c. Hus 1 placering inom undersökningsområdet. Skala 1:600.

FYND

Keramik

Den största fyndkategorin utgjordes av keramik. Totalt mättes 36 fyndposter keramik in i fält, med en gemensam vikt av 3300 gram. Keramiken djupstuderades och fyndregistrerades av Torbjörn Brorsson, Kontoret för Keramiska Studier. Keramiken beskrivs utförligt tillsammans med den brända leran i bilaga 3. Den absolut största gruppen utgörs av keramik som daterats till tidsspännet yngre bronsålder/förromersk/äldre järnålder med 24 fyndposter. Till äldre järnålder knyts sex fyndposter, förromersk järnålder två, yngre förromersk järnålder två. Utmärker sig bland keramikmaterialet gör två betydligt äldre skärvor som dateras till senneolitikum/äldre bronsålder som hittades i ensamliggande stolphål 1462 (fynd 99) och i grop 2950 (fynd 67) i sydligaste delen av undersökningsområdet.

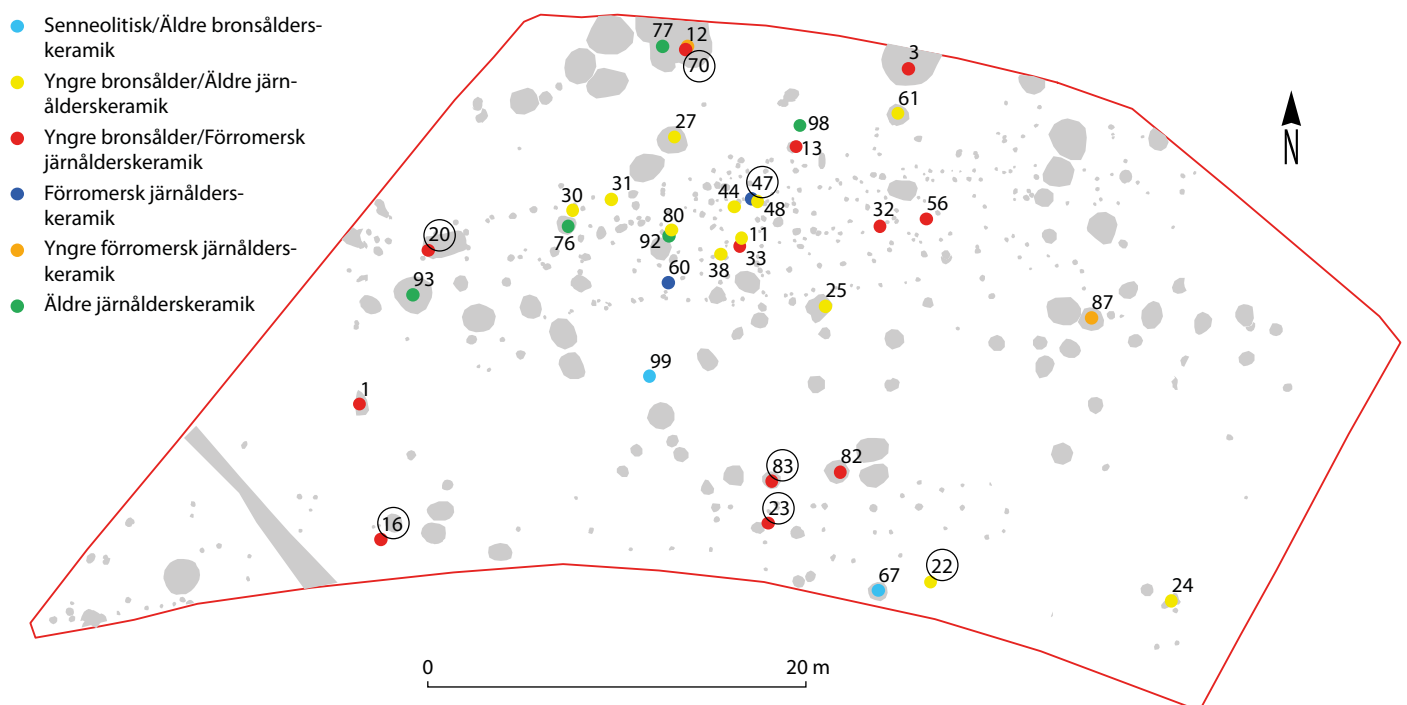
Bränd lera

Bränd lera inmättes i 28 fyndposter. Av dem kategoriserades tio som lerklining, sex som ugnsvägg, tre som infodring, tre som föremål och en som blästerskydd. Fem fyndposter har inte fått någon närmare benäm-

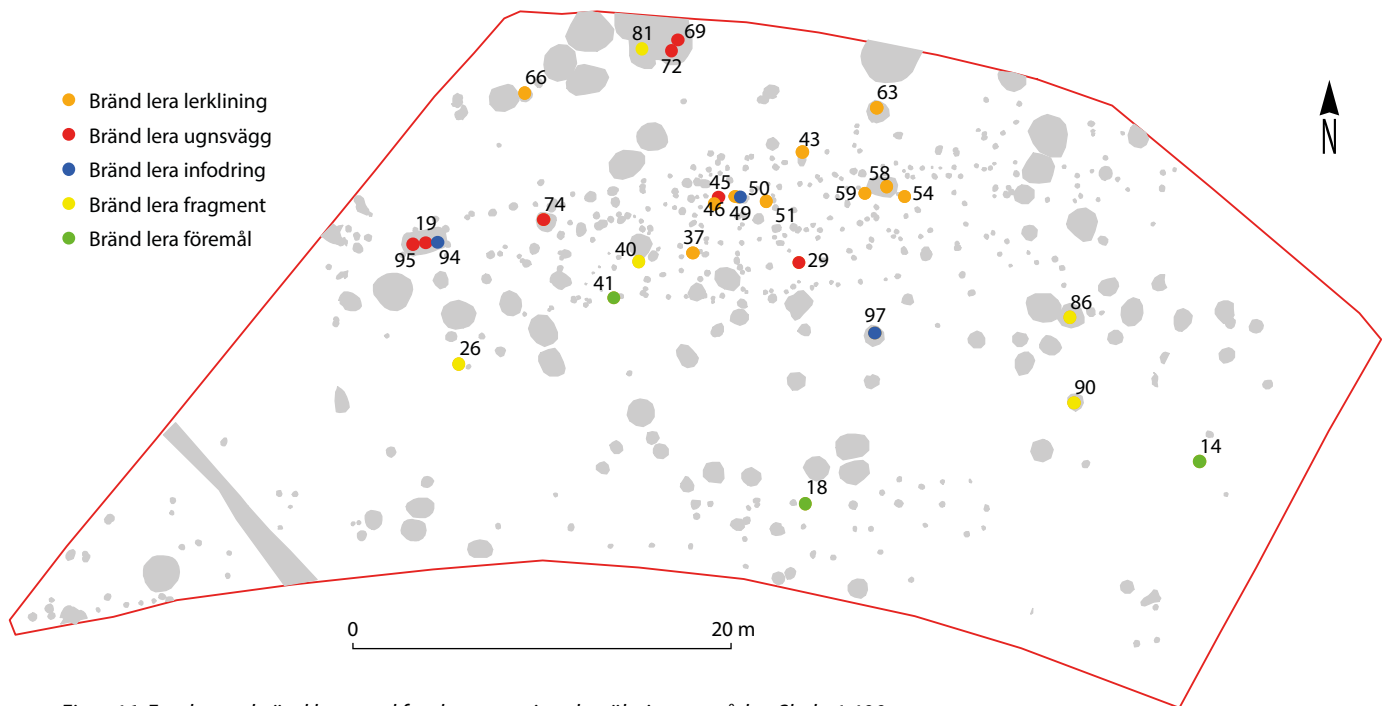
ning och utgörs av fragment. Ett litet ärgat fragment (F18) påträffades i fyllningen efter en takbärande stolpe tillhörande hus 1. Den togs in som cu-legering och skickades till SVK, men konservatorn konstaterade att det var ett fragment bränd lera. Torbjörn Brorsson beskriver fynden av bränd lera i rapporten (bilaga 3).

Ben

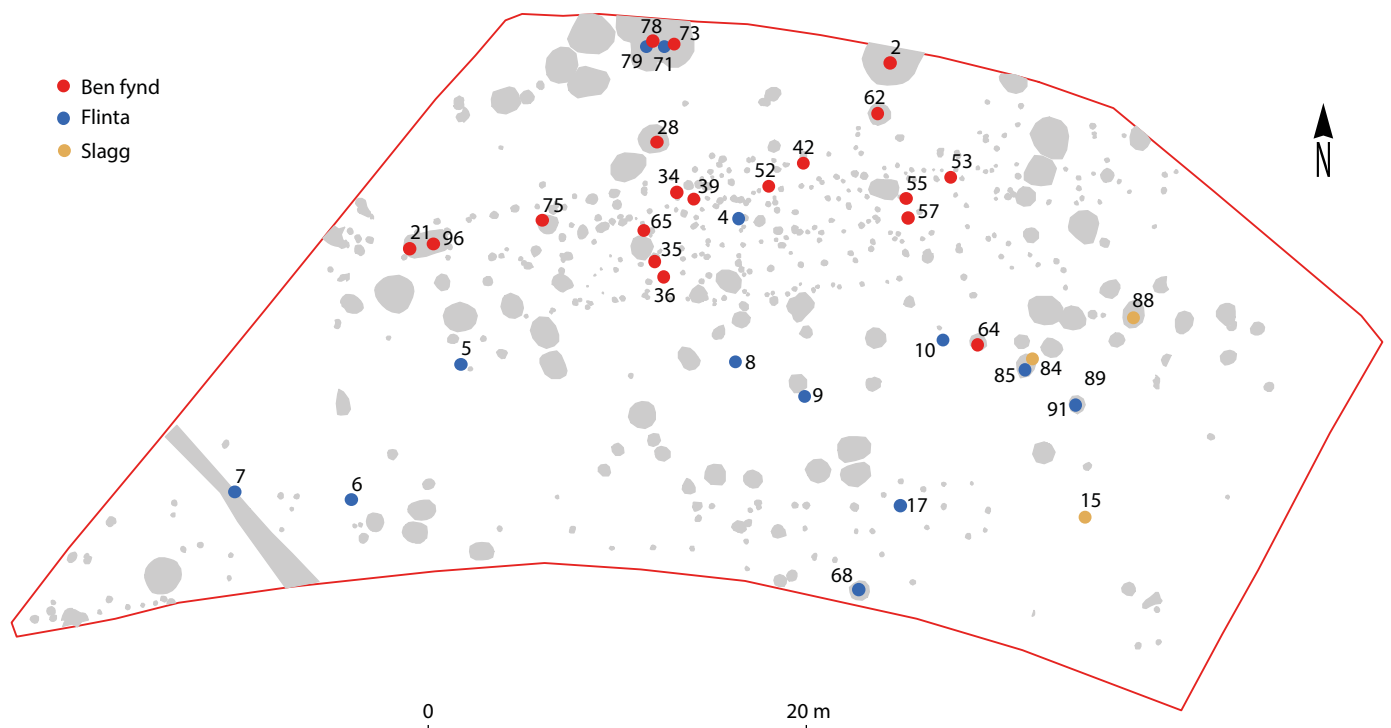
Ben påträffades i 19 fyndposter. De påträffades främst i stolphål (9) och gropar (7) men även i ugnar (2) och ränna (1). Lejonparten utgörs av brända ben (16 fyndposter) men det förekommer även obrända ben som utgörs av tänder (2 fyndposter) och ett obränt mellanhands-/fotsben från får eller get (1 fyndpost). Främst utgörs fynden av enstaka fragment men i ugn 744 och grop 214 fanns en lite större mängd. Merparten utgjordes av djurben men det påträffades även mänskliga ben i stolphål, bland annat ett i fyllningen till en takbärande stolpe i hus 2. Fynden har analyserats av osteolog Astrid Lennblad och beskrivs även under stycket Analyser – osteologi och hela rapporten återfinns som bilaga 6.

Figur 15. Keramikfynden med fyndnummer i undersökningsområdet. De fyndposter som har skärvor vilka har ICP-analyserats är markerade. Skala 1:400.

Figur 16. Fynden av bränd lera med fyndnummer i undersökningsområdet. Skala 1:400.

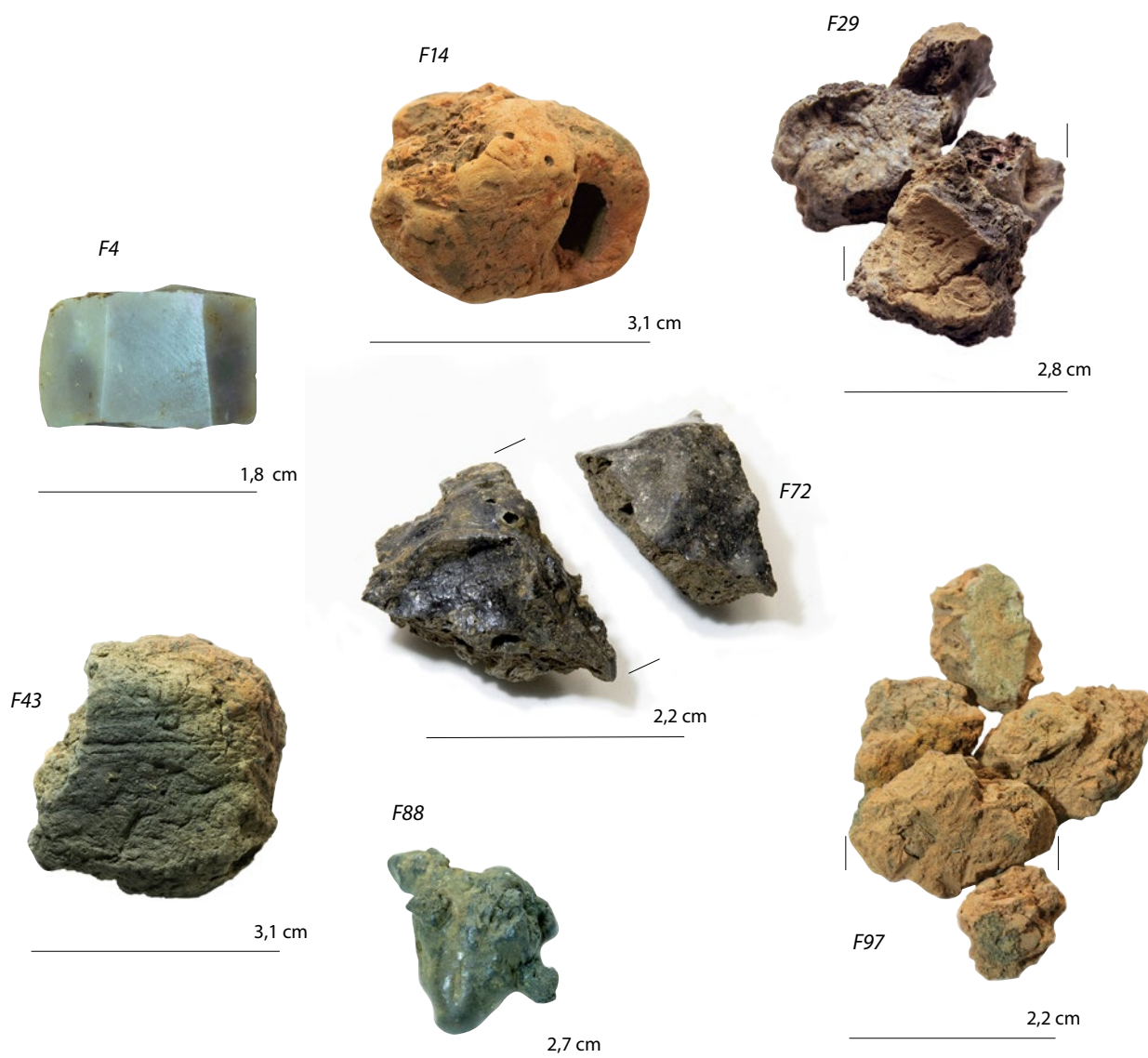
Figur 17. Fynden av flinta, brända ben och slagg med fyndnummer i undersökningsområdet. Skala 1:400.

Flinta

Merparten av flintafynden består av avslag/avfall. En del av ett spån (F4) påträffades i ett takbärande stenscott stolphål till hus 2.

Slagg

De fyra slaggfynden påträffades i den östligaste delen av undersökningsområdet. De var samtliga järnhaltiga. Tre av dem påträffades i härdar som ligger endast fem meter ifrån varandra och ett som lösfynd i alven. Två av dem var magnetiska (fynd 88 och 91).

Figur 18. Flintspånfragment F4, bränd lera med hål i F14, ugnsvägg F29, lerklining med växtmaterial F43, blästerskydd F72, infodring F97, slagg F88. Foto: Anders Andersson. Fotonummer: 2025-24-43. Skala: se respektive skalstock.

ANALYSER

Inom undersökningen insamlades material till osteologisk analys, makrofossilanalys, vedartsanalys, ICP-analys och ¹⁴C-datering. Analysrapporterna finns samlade som bilagor till rapporten. Översikt över de analyserade anläggningarna visas i figur 6.

Makrofossilanalys av åtta jordprover insamlade i fyra stolphål från två av husen, två gropar och två ugn-

konstruktioner utfördes av arkeobotaniker Jens Heimdahl, Arkeologerna (bilaga 4). Resultaten av analysen har tagits upp och behandlats under respektive anläggning tidigare i rapporten.

Vedartsanalysen utfördes på åtta prover av förkolnat trä insamlade i fyra härdar, ett stolphål, en ugn, en grop och en kokgrop av vedartsexpert Amina Hilbert, Vedart. Under analysen vedartsidentifierades trä av al (*Alnus* spp.), ask (*Fraxinus excelsior*), björk

Tabell 3. Sammansatt tabell övar utförda analyser inom den arkeologiska undersökningen år 2025 av L2023:839.

Anläggning	Kolprov/Vedartsanalys	Jordprov/Makrofossilanalys	Fyndnr/Osteologisk analys/ ICP-analys	Datering
214 Grop	PK4162/ Al (utplock ¹⁴ C)	PM 4163/ brända benfragment, ett litet fiskben.	F2: Tandfragment (dentes) (33 fragment) från nöt (<i>Bos taurus</i>),	
417 Härd	PK4866/ Al och lind			FRJÅ Al
544 Grop			F16: Keramik ICP-analys	
690 Kokgrop	PK4864/ Hassel			YBRÅ period V Hassel
744 Ugn	PK4909/ Ek och ask (utplock ¹⁴ C)	PM 4911/ kärna av spelt- eller emmervete samt korn. Även det ätliga åkerogräset pilört påträffades, liksom potatisväxten nattskatta, brända ben.	F96: Tandfragment (21 fragment) från nöt. Resterade material består av oidentifierade brända fragment från sannolikt stort däggdjur, storleksmässigt som nöt eller älg (<i>Alces alces</i>). F20: Keramik ICP analys	FRJÅ Korn
1092 Stolphål			F34: Rörbensfragment (1 fragment) från mellanstort–stort däggdjur	
1166 Stolphål			F39: Revbensfragment (<i>costae</i>) (3 fragment) från mellanstort däggdjur. Resterande material är enbart oidentifierade däggdjursfragment	
1225 Stolphål			F47: Keramik ICP-analys	
1303 Stolphål			F52: 5 fragment. Inget fragment gick att identifiera till art och/eller benelement	
1361 Stolphål, Hus 2		PM 4869/ nio sädeskärnor, främst skalkorn, men också spelt- eller emmervete och havre (osäker om det är odlad havre eller flyghavre), samt en del åkerogräs.		FRJÅ Skalkorn
1402 Stolphål			F35: Rörbensfragment (1 fragment) som eventuellt härrör från människa	
1414 Stolphål, Hus 2			F36: Rörbensfragment (1 fragment) från däggdjur. Det andra fragmentet är mycket anonymt men härrör från däggdjur	
1861 Stolphål, Hus 2		PM 4870/ enstaka fragment av bränt ben		
1869 Stolphål			F57: 1 fragment. Benfragmentet har inte gått att identifiera, varken art och/eller benelement	

Anläggning	Kolprov/Vedartsanalys	Jordprov/Makrofossilanalys	Fyndnr/Osteologisk analys/ ICP-analys	Datering
1900 Stolphål			F53: Mellanhands-/fotsben (metacarpal/tarsal) (5 fragment) från får/get	
A1931 Stolphål, Hus 2			F55: 2 fragment. Fragmenten har inte gått att identifiera, varken till art och/eller ben-element	
2123 Ränna			F42: Animal, rörbensfragment (3 fragment)	
2161 Stolphål, Hus 1	PK3639/Al (utplock ¹⁴ C)			
2185 Stolphål			F22: Keramik ICP-analys	
2200 Stolphål, Hus 1		PM 4873/ en förkolnad kornkärna och en havrekärna. Den senare kan antingen komma från odlad havre eller från åkerogräset flyghavre. Även ätliga ogräs som svinmålla och pilört.		YBRÅ V-VI Korn
2231 Stolphål, Hus 1)		I PM 4874/ speltvete som visar på spår av tröskning av detta sädesslag. Utifrån fynden ser det ut som att huset har brukats som ett bostads- eller kokhus. Bland materialen förekom också förkolnade rottrådar och basstamdelar		
2288 Stolphål			F23: Keramik ICP-analys	
2521 Härd	PK4844/ Björk och ek		F83: Keramik ICP-analys	YBRÅ V-IV Björk
2821 Grop			F28: 10 fragment. Rörbensfragment (<i>ossa longa</i>) (1 fragment) från litet-mellanstort däggdjur. Resterande material består av mycket små anonyma fragment	
2848 Grop			F70: Keramik ICP-analys	
2893 Härd	PK4920./ Al och lönn			FRJÅ Lönn
2904 Grop			F62: 3 fragment. Inget material har kunnat identifieras, vare sig art och/eller ben-element	
2914 Ugn		PM 4871/ trökolsfragment påträffades, samt enstaka bitar av bränd lera som kan vara spår av lerklining		
2941 Grop			F64: Rörbens-fragment (13 fragment)	
3314 Härd	PK4857/ Al			FRJÅ Al
4143 TB stolphål Hus 2			F65: Kranium (<i>cranium</i>) (4 fragment) från människa	
4233 Grop		PM 4863/ brända ben tillsammans med fem sädeskärnor, bland annat av skalkorn, och det ätliga åkerogräset pilört. Även fragment av bränd lera och brända rottrådar och basstamdelar påträffades.		

(*Betula* spp.), ek (*Quercus* spp.), hassel (*Corylus avellana*), lind (*Tilia cordata*), lönn (*Acer platanoides*) och tall (*Pinus sylvestris*) (bilaga 5).

Osteologisk analys har utförts av osteolog Astrid Lennblad, Lödöse museum på 19 fyndposter brända ben från 17 anläggningar. Sex av anläggningarna utgjordes av gropar (men en grop har två fyndposter), en ugn (har två fyndposter), nio stolphål och en ränna. Ingen anläggning har innehållit någon större mängd benmaterial, enbart fyra av fyndposterna innehöll tio eller fler fragment. Det finns inget i materialet som tyder på att benen kommer från hantverksspill eller liknande aktiviteter utan materialet tyder mest på avfall från matframställning. Benelementen tyder på att det är lite blandat avfall från slakt så som tänder men även delar från de kötttrikare delarna så som skulderblad och rörben. I ett av de takbärande stolphålen till hus 2 (A4143) påträffades mänskliga kvarlevor i form av små kraniefragment från en vuxen individ. I stolphål A1402 påträffades eventuellt mänskliga kvarlevor. Fragmentet ser mänskligt ut men saknar artkaraktäristiska detaljer för att göra en helt säker artidentifikation. Att det påträffas mänskliga kvarlevor i boplatsanläggningar är inte helt ovanligt. Att dessa mänskliga kvarlevor är placerade i stolphål skulle kunna ha en rituell innebörd skriver osteolog Astrid Lennblad i sin rapport (bilaga 6). Stolphål A1402 ligger endast cirka 1,1 meter sydost om takbärande stolphål 4143 i hus 2.

ICP-analys av keramik från Vinberg L2023:839

För att fastställa ursprunget för ett urval keramikkarl från Vinberg L2023:839 har ICP-analyser (Inductively Coupled Plasma) genomförts. Syftet med analyserna är att avgöra huruvida kärnen tillverkats lokalt eller om de har en annan proveniens. Den kemiska analysen av proverna har utförts vid OMAC laboratories, Galway, Irland och bearbetningen av analysresultat har utförts av Torbjörn Brorsson (bilaga 3). Keramiken från Vinberg L2023:839 har därför i första hand jämförts med keramik och leror från den tidigare undersökningen i närliggande Vinberg RAÄ 124 och 151 (L1996:1022 och L1996:7542) men även med annat material från Halland och närliggande län. Analysen visar att sju av åtta analyserade kärl var relativt likartade och dessa kärl var tillverkade av råmaterial som var hämtade i närheten av boplatsen. Kärnen kan klassificeras som lokalt framställda, och endast ett kärl hade en delvis annan kemisk sammansättning. Detta kärl var emel-

lertid troligtvis även detta lokalt framställt, men man kan ha använt sig av en annan bergart som magring. De övriga sju skärvorna bildar 2–3 grupper och dessa grupper kan representera leror och magring som hämtats på olika platser i närheten av boplatsen (bilaga 3).

DATERING

Åtta ¹⁴C-dateringar har utförts av Karl Håkansson och Daniel Primetzhofer vid Ångströmlaboratoriet, Uppsala (Bilaga 7). Dateringarna redovisas nedan i tabell 4, (nästa sida) tillsammans med dateringarna från förundersökningen 2023.

Kontext	Provnr	Material	Labnr	BP	Sigma 1	Sigma 2
690 Kokgrop	1PK4864	Hassel	Ua-91388	2580 ± 30 BP	799–772 BC (67.9%)	808–751 BC (83.5%) 681–667 BC (4.3%) 632–620 BC (1.8%) 613–590 BC (5.3%) 576–572 (0.5%)
2521 Härd	1PK4844	Björk	Ua-91386	2544 ± 30 BP	790–751 BC (36.7%) 681–667 BC (11.2%) 632–622 BC (5.8%) 611–591 BC (13.8%)	796–742 BC (40.4%) 690–664 BC (14.7%) 645–547 BC (40.1%)
645 Härd	1PK1331	AI	Beta – 678658 FU (Tegnhed 2024)	2490 +/- 30 BP	650 - 546 BC (45.9%) 696 - 664 BC (11.9%) 759 - 735 BC (10.4%)	775–514 BC (94.1%) 500 - 486 BC 1.3%)
2200 Stolphål Hus 1	1PM4873	Korn	Ua-91392	2483 ± 29 BP	753–723 BC (13.0%) 705–700 BC (2.3%) 698–680 BC (8.2%) 668–662 BC (3.0%) 650–607 BC (18.7%) 593–544 BC (22.0%)	771–509 BC (92.8%) 503–481 BC (2.6%)
2893 Härd	1PK4920	Lönn	Ua-91390	2209 ± 30 BP	357–343 BC (9.2%) 319–276 BC (28.1%) 259–243 BC (9.2%) 232–201 BC (20.6%)	375–195 BC (92.9%) 185–176 BC (2.4%)
446 Grop	1PM1377	Skalkorn	Beta-678659 FU (Tegnhed 2024)	2200 ± 30 BP	326 - 279 BC (30.5%) 233 - 199 BC (21.5%) 357 - 339 BC (11%) 257 - 246 BC (5.1%)	369–173 BC (95.4%)
417 Härd	1PK4866	AI	Ua-91389	2196 ± 30 BP	354–335 BC (12.1%) 329–279 BC (31.7%) 253–248 BC (2.7%) 230–197 BC (20.8%)	366–171 BC (95.3%)
744 Ugn	1PM4911	Korn	Ua-91393	2220 ± 29 BP	359–347 BC (8.4%) 312–273 BC (25.5%) 263–241 BC (14.3%) 233–205 BC (19.3%)	383–335 BC (20.4%) 327–197 BC (75.0%)
3314 Härd	1PK4857	AI	Ua-91387	2229 ± 30 BP	363–350 BC (9.3%) 301–298 BC (2.3%) 290–207 BC (54.6%)	385–339 BC (22.5%) 322–199 BC (72.8%)
1361 Stolphål Hus 2	1PM4869	Skalkorn	Ua-91391	2137 ± 29 BP	337–325 BC (7.8%) 198–145 BC (38.7%) 140–106 BC (21.3%)	347–310 BC (15.3%) 205–51 BC (80.0%)

Tabell 4. ¹⁴C-dateringar inom L2023:839 både slutundersökning 2025 och förundersökning 2023. Uppställda med äldst datering överst till yngst nederst.

BOPLATSEN MED TVÅ- OCH TRESKEPPIGA LÅNGHUS FRÅN FÖRROMERSK JÄRNÅLDER – En diskussion om boplatsens tidsdjup, ekonomi, hushållning och bebyggelse på den förhistoriska Vinbergshed

Boplatsens tidsdjup i faser

Inom den relativt begränsade undersökningsytan framkom ett stort antal anläggningar som främst verkar ha tillkommit under förromersk järnålder. Den stora merparten av dateringarna faller in under tidsramen 300- och 200-talen BC. De två- och treskeppiga långhusen dateras till förromersk järnålder, men det finns anläggningar och fynd från äldre tidsskeden än stolphusen och i kommande stycke presenteras boplatsens olika tidsfaser i text och figurer.

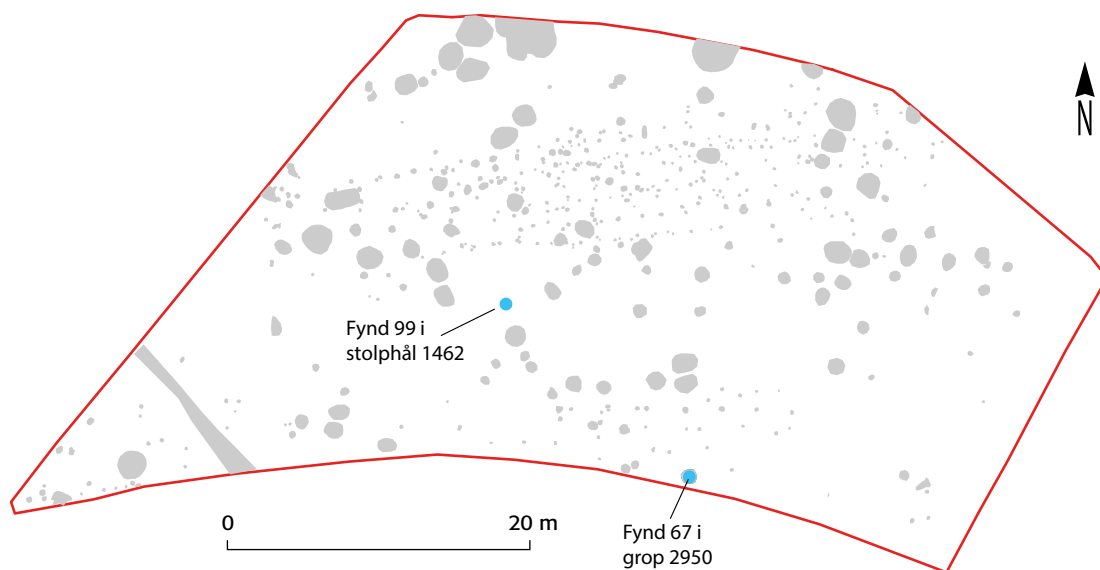
Fas 1 Senneolitikum/äldre bronsålder

Två tydliga spår från äldre tider kom i form av två skärvor keramik som dateras till tidsperioden senneolitikum/äldre bronsålder. Fynd 99 påträffades i det ensamliggande stolphålet 1462, beläget mitt i undersökningsområdet, mitt emellan de två husområdena.

I grop 2950 i allra sydligaste delen av undersökningsområdet påträffades skärva fynd 67 (figur 19).

Fas 2 Yngre bronsålder

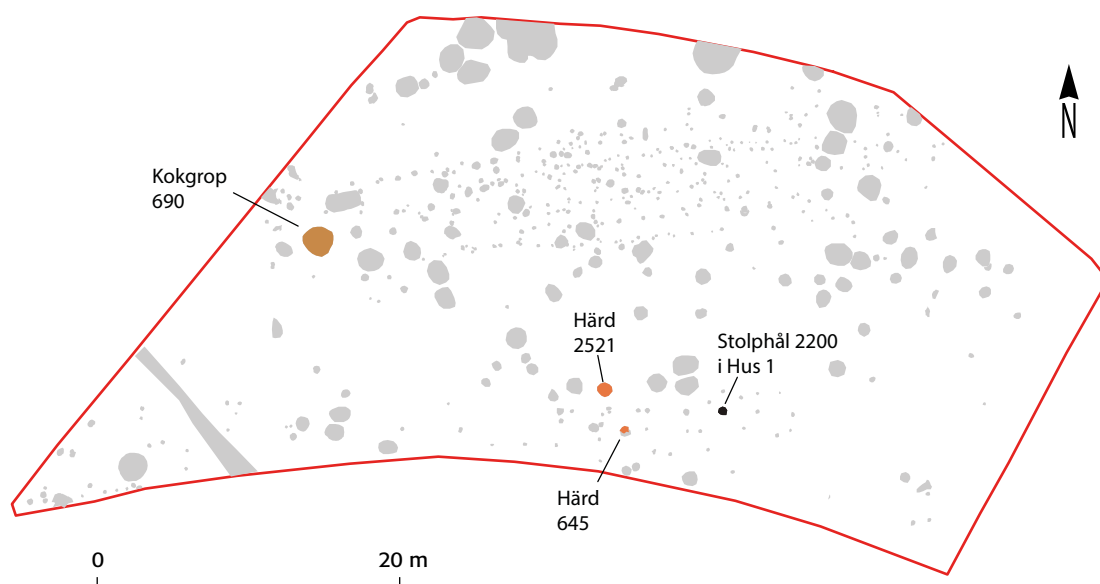
Nästa tidsspår är yngre bronsålder, period V då en hasselkvist i kokgrop 690 daterades till 808–751 BC. Två härdar daterades till yngre bronsålder period V–VI, björkträkol i härd 2521 daterades till yngre bronsålder period V–VI, 796–547 BC och alträkol i härd 645 daterades vid förundersökningen till 775–514 BC. Till övergången mellan yngre bronsålder period V–VI och äldre förromersk järnålder dateras korn funnet i takbärande stolphål 2200 i hus 1 till 771–481 BC, kalibrerat med 2 sigma. De två härdarna var belägna i södra delen av undersökningsområdet och kokgruppen väster om det norra husområdet. Keramikfynden dateras till övervägande del till yngre bronsålder/ förromersk järnålder och yngre bronsålder/ äldre järnålder.

Figur 19a. Fas 1, Senneolitikum/äldre bronsålder. De två keramikfynden fynd 67 och 99 är markerade i sina respektive anläggningar. Skala 1:500.

Figur 19b. De två keramikfynden fynd 67 och 99. Fotograf: Anders Andersson. Fotonummer: 2025-24-44. Skala: se respektive skalstock.

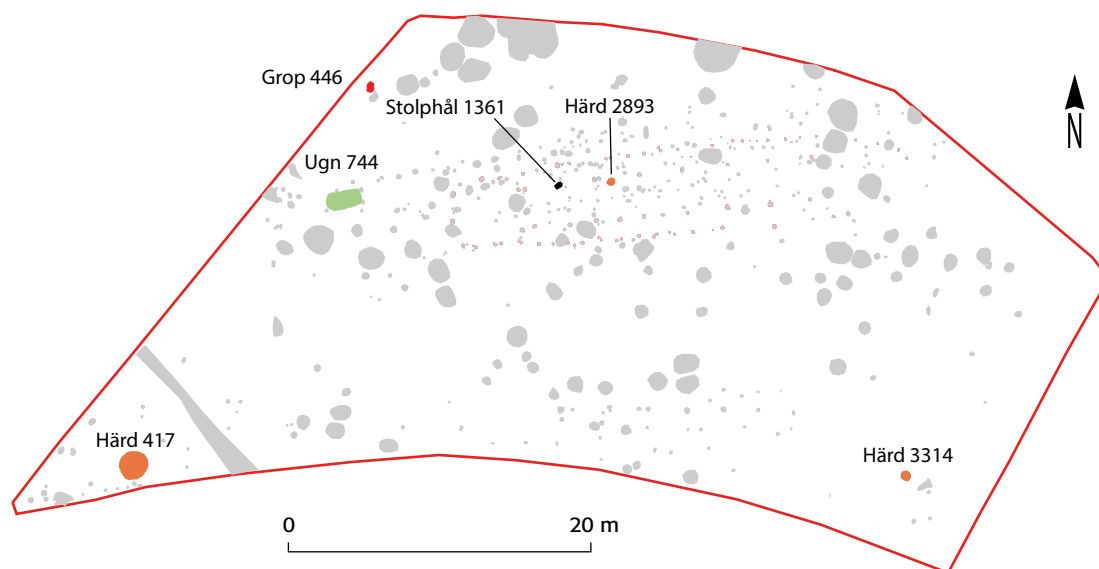
Figur 20. Fas 2 Yngre bronsålder. Anläggningar som daterats till yngre bronsålder har markerats. Skala 1:500.

Fas 3 Förromersk järnålder

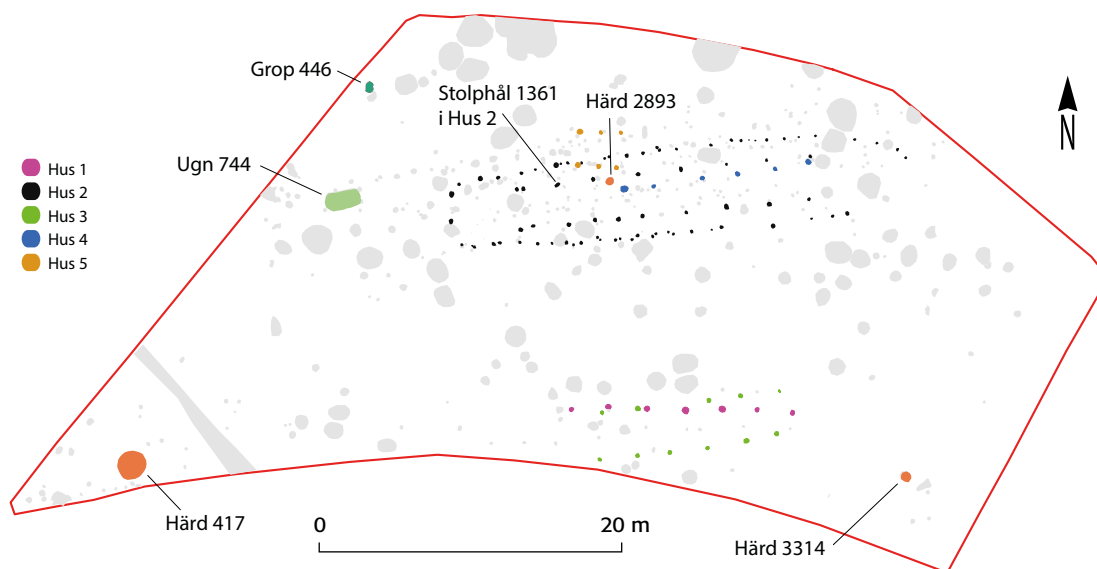
De allra flesta spåren inom undersökningsytan kan knytas till den förromerska fasen och då främst till mellersta förromersk järnålder (300- och 200-talen BC). Dateringar till förromersk järnålder har påträffats i härd 2893 (lön har daterats till 375–195 BC), i grop 446 (vid förundersökningen daterades skalkorn till 369–173 BC), i härd 417 (alträ har daterats till 366–171 BC), i ugn 744 (korn har daterats till 327–197 BC), i härd 3314 (alträ har daterats till 322–199 BC) och i stolphål 1361, hus 2 (skalkorn har daterats till 205–51

BC). Hus 2 har daterats med hjälp av ^{14}C -analys och övriga hus har typologiskt daterats till förromersk järnålder.

Keramikfynd som med säkerhet dateras till förromersk järnålder utgörs av de två glättade skärvorna fynd 47 i stolphål 1225 och fynd 60 i stolphål 4063 tillhörande hus 2. Till perioden yngre förromersk järnålder har fynd 87 i härd 3541, belägen mellan de båda husområdena, och fynd 70 del av ett glättat kärl

Figur 21a. Fas 3 Förromersk järnålder. Anläggningar som daterats till förromersk järnålder har markerats. Skala 1:500.

Figur 21b. Förromersk järnålder. Anläggningar som daterats till förromersk järnålder har markerats tillsammans med de fem husen som typologiskt dateras förromersk järnålder. Skala 1:500.

i grop i allra nordligaste delen av undersökningsområdet daterats.

Spår efter år noll saknas inom L2023:839 och det synes som att platsen då upphört att användas för bosättning. Bosättningsspår från efterföljande romersk järnålder (0–400 AD) finns i intilliggande boplatser L1996:7549 och boplatser L2023:840 belägen 50 meter i sydost.

De förromerska husens faser

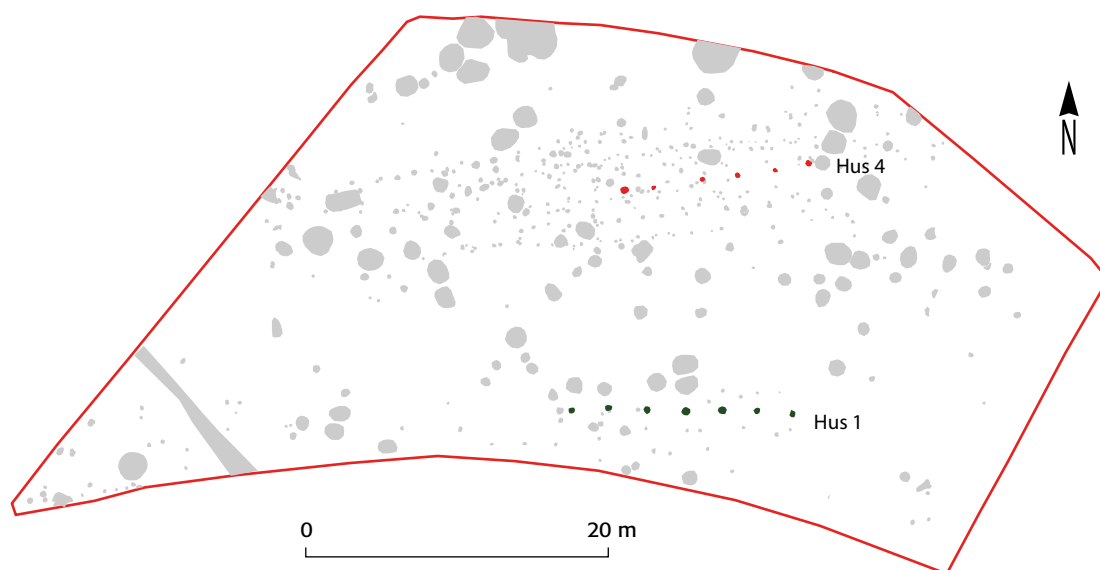
Vid undersökningen påträffades spår efter fem byggnader, två tvåskeppiga och tre treskeppiga långhus. Det finns en stor mängd stolphål som mycket väl skulle kunna knytas till mindre byggnader som exempelvis fyrstolpshus liksom fler långhus. Men de byggnader som konstaterades i fält presenteras här. Inga mindre byggnader liknande de byggnader som tolkats som stolpburna hyddor i intilliggande L1996:7549 kunde skönjas inom undersökningsområdet.

De byggnader som tolkats vara äldst är de två tvåskeppiga långhusen, hus 1 och 4. Om de stått resta samtidigt eller avlöst varandra är svårt att avgöra. De båda byggnaderna ligger på ett avstånd av endast 15 meter mellan varandras mittstolpar. De är överensstämmande i storlek och avståndet mellan de takbärande mittstolparna i stort sett identiska i de båda husen.

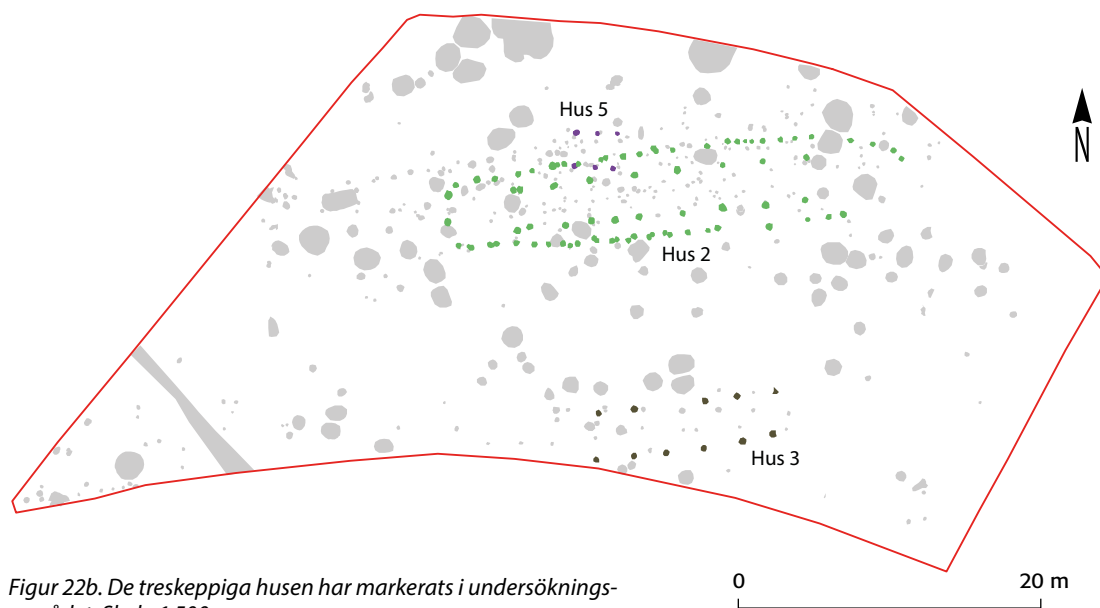
Det som skiljer dem åt är att hus 1 ligger i rakt i östvästlig riktning medan hus 4 mer i västsydvästlig-ostnordostlig riktning och att hus 1 har sju takbärande stolphål medan hus 4 har sex. Insamlat korn i ett stolphål från en takbärande stolpe i hus 1 daterades till övergången mellan yngre bronsålder/förromersk järnålder. Typologiskt dateras huset till förromersk järnålder. I hus 4 påträffades tyvärr inga fynd som kan hjälpa till att ringa in en närmare datering.

De tvåskeppiga byggnaderna ersätts senare av de treskeppiga byggnaderna hus 2, 3 och 5. Hus 2 som var det mest välbevarade av de tre utgjordes av en 30 meter lång och 6 meter bred byggnad. Hus 2 var också det hus som rymde flest fynd och även den ovanliga upptäckten att ett av de takbärande stolphålen innehöll resterna efter mänskligt ben, fyra kraniefragment av en vuxen individ (Adultus). Skalkorn från takbärande stolpe 1361 daterades till förromersk järnålder, 347–51 BC kalibrerat med 2 sigma (Ua-91391). Hus 3 påminner mycket om hus 2 uppbyggnad både gällande avstånd mellan takbärande stolpar och spannet mellan bockparen. Tyvärr var inte väggstolparna bevarade i hus 3 och inte heller påträffades några fynd som skulle kunna hjälpa till vid dateringen. Skulle hus 3 ha samma bredd som hus 2, det vill säga 6 meter så ligger de båda husen med cirka 10 meters avstånd mellan varandras ytterväggar.

Treskeppiga hus 5 skär den norra delen av hus 2. Byggnaden skiljer sig från de två andra treskeppiga genom

Figur 22a. De tvåskeppiga husen har markerats i undersökningsområdet. Skala 1:500.

Figur 22b. De treskeppiga husen har markerats i undersökningsområdet. Skala 1:500.

att ha mindre bock- och spannbredd än de andra två. Likaså är riktningen, i strikt östvästlig riktning endast överensstämmande med det tvåskeppiga långhuset hus 1. Stolphålens fyllning dominerades av bränd och obränd lera, vilket också urskilde huset från de övriga husen. Endast tre par takbärande stolpar återstod av huset.

Människoben som husoffer under förromersk järnålder

Fyndet av människoben i fyllningen efter en av de takbärande stolparna i hus 2 överraskade. Hur vanligt förekommande det är att människoben placeras i bostadshus under förromersk järnålder är svårare att med säkerhet svara på. Men det är inte ett unikt fall, utan det finns flera kända exempel, bland annat ett från Halland. Arkeologen Anne Carlie tar upp ämnet rituellt hantering av mänskliga kvarlevor i boken *Fornitida byggnadskult* (2004). Ett av exemplen i boken härrör från ett långhus daterat till romersk järnålder vid Orred i Fjärås. Det var också ett skalltak från en vuxen individ som hittats under en stenbroanläggning av flata stenar framför ingången mitt på husets långsida (Carlie 2004: 141ff). Fyndet av nedläggningen har tolkats vara uttryck för förfäderskult, där anfader-nas närvaro gav skydd och välsignelse över gårdens invånare. I Orred fanns inte några närliggande gravplatser till boplatser (Artelius 1999:81). I gravfältet från yngre järnålder i Sannagård L1996:343/Vinberg RAÄ 30 beläget i Vinbergs socken, ungefär 3 kilo-

meter norr om L2023:839, påträffades en byggnad med närmast pulveriserade brända ben i samtliga av de takbärande stolphålen samt i de två stolphål som markerade ingången. Byggnaden, en mindre treskeppig byggnad som endast var 12 meter lång och 6 meter bred, var inget boningshus utan tolkades som ett kult-hus där de brända benen efterbehandlats inom kulten av de döda. I lämningen återfanns många individer och byggnaden var placerad inom det stora gravfältet (Artelius 1999:77ff).

Kraniefragmenten i hus 2 påträffades spridda i fyllningen efter den stenskodda takbärande stolpen och det är svårare att med säkerhet kunna konstatera om kraniet placerats där när huset en gång byggdes eller i samband med dess destruktions. I ett stolphål, möjligen en liten förrådgrop i hus 2, belägen mitt emellan de båda takbärande stolparna där kraniefragmentet påträffades i den norra stolpen, påträffades även där ben som fått den osteologiska bedömningen möjligen människoben. Det är ett mindre fragment men osteolog Astrid Lennblad skriver i den osteologiska rapporten att det påminner mycket om ett mänskligt fragment. Det fragmentet vet vi med säkerhet kom i botten av stolphålet och borde ha placerats där i samband med uppförandet av huset.

Inom fornlämningen finns inga spår efter gravar och fragmenten av människokraniet får nog med ganska stor säkerhet ses som en medveten nedläggning med möjlig magisk skyddande betydelse.

Boplatsens utkomst, hantverk, jordbruk och djurhållning

Spåren efter hantverk inom boplatsen utgörs av keramik och en del av en sländtrissa, fynd 41 i stolphål 1165. Keramiken består av två olika typer av kärlgods, leror som var magrade med krossad bergart i olika kornstorlekar och leror som antingen var magrade med sand eller som var naturligt magrade. Den stora merparten utgörs av kärl av leror magrade med krossad bergart. Keramik med krossad bergart påträffades i betydligt fler kontexter och dessa kärl var både värmetåliga och de kunde även användas som förvaringskärl. Den sandmagrale keramiken var exempelvis mera lämplig till serveringskärl. Det är också möjligt att skärvorna har tillhört koppar eller bågare som användes till gästbud eller liknande och det kan även noteras att keramiken var relativt tunnväggig. Skärvorna från åtta analyserade kärl har ICP-analyserats och samtliga förefaller vara lokalt framställda.

Spår efter odling förekommer som sädeskärnor i de insamlade jordproverna i anläggningarna. De utgörs främst av skalkorn, men också spelt- eller emmerve och havre (osäkert om det är odlad havre eller flyghavre), samt en del åkerogräs. Även ätliga ogräs som svinmålla och pilört förekom i materialet. I fyllningen efter en takbärande stolpe i hus 1 hittades en agnbas från speltvete som visar på spår av tröskning av detta sädesslag.

Boplatsens närhet till Vinån som ringlar ungefär 800 meter österut gav upphov till tankar om att spår efter fiskkonsumtion skulle kunna finnas bevarade. I den stora gropen 214 i nordligaste delen av undersök-

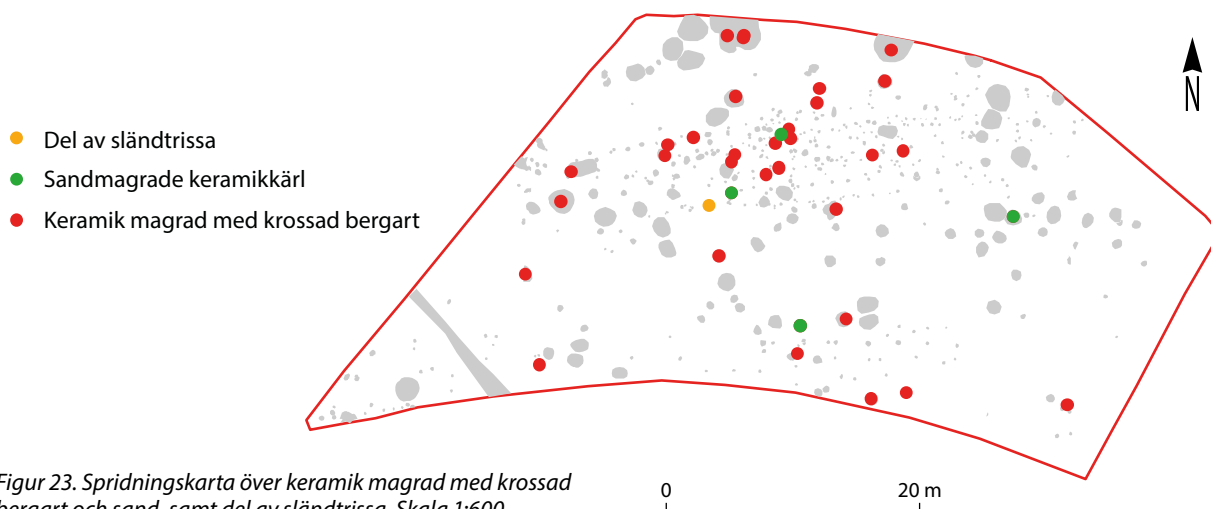
ningsområdet påträffades ett litet fiskben i ett insamlat jordprov. Men i övrigt påträffades tyvärr inte fler fiskben, vilket kan bero på att de tunna små benen kan ha mycket svårt att bevaras i den genomsläppliga fina sanden.

Det påträffade benmaterialet påträffades främst i stolphål och gropar. Det finns inget i materialet som tyder på att benen kommer från ett hantverksspill eller liknande aktiviteter utan materialet tyder mest på avfall från matframställning. Benelementen tyder på att det är lite blandat avfall från slakt så som tänder, men även delar från de köttrikare delarna så som skulderblad och rörben. Identifierade arter är får/get.

Lågtemperaturugnar

Vid förundersökningen 2023 tolkades grop 446 som en möjlig lågtemperaturugn. Insamlat jordprov i gropen analyserades avseende makrofossil av arkeobotaniker Jens Heimdahl. Den daterades till förromersk järnålder och i den påträffades förkolnat skalkorn, havre (sannolikt odlad), ospecificerat sädeskorn och ogräset småsnärjmåra. Ugnen var 0,86 meter lång, 0,7 meter bred och 0,23 meter djup och låg i nordsydlig riktning i nordvästra delen av undersökningsområdet. Fyllningen utgjordes av mörkbrun humös sand och bränd lera.

Vid undersökningen 2025 påträffades ytterligare två lågtemperaturugnar, 744 och 2914, som tolkas vara kopplade till matlagning. Makrofossilanalysen visade att innehållet i proverna insamlat från de två ugnarna

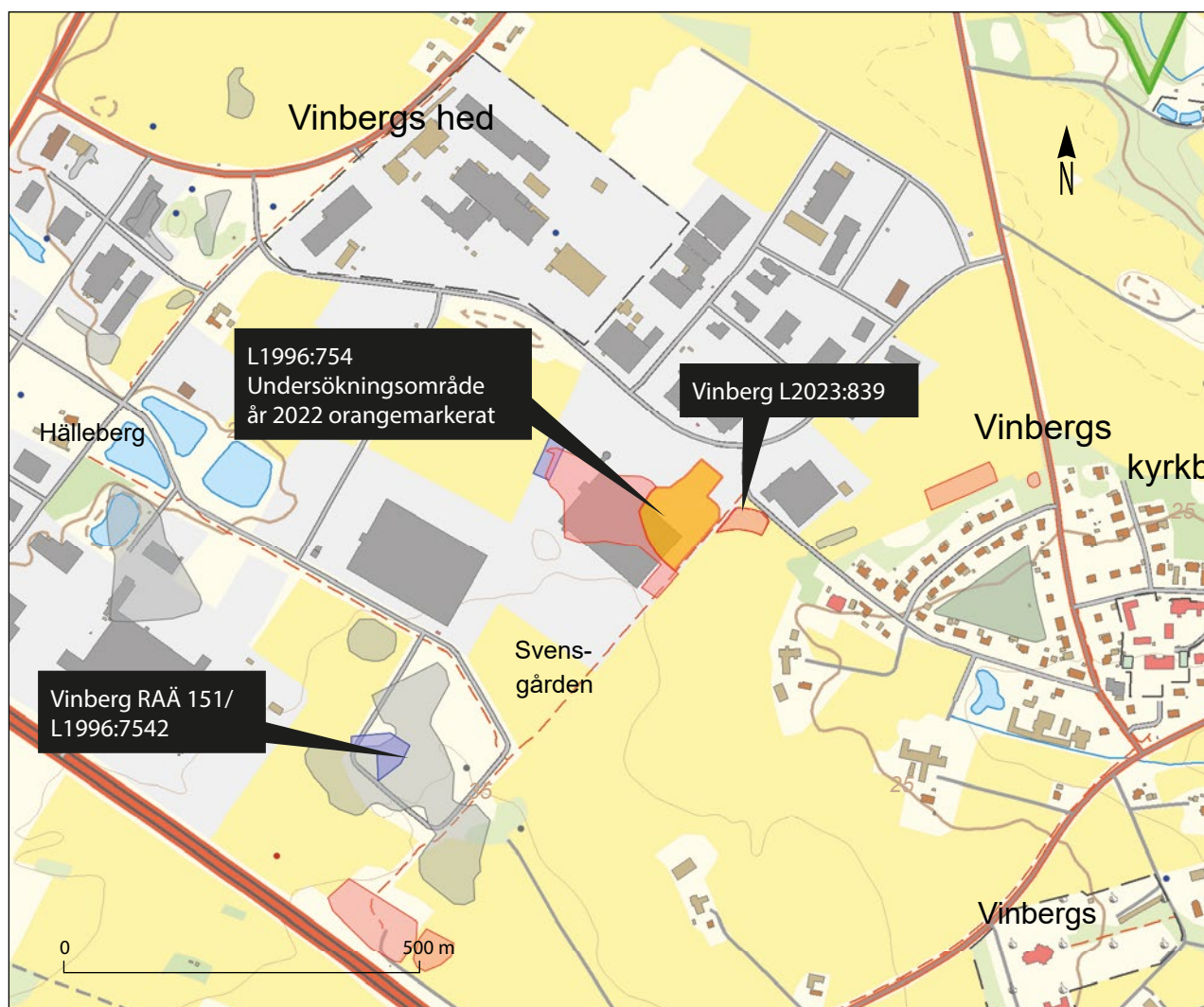

var olikartat. I PM 4871 från ugn 2914 fanns mycket lite material vid sidan om sand. Endast enstaka små träkolsfragment påträffades, samt enstaka bitar av bränd lera som kan vara spår av lerklining. Prov PM 4911 från ugn 744 innehöll däremot material typiskt för en lämning efter en ugnskonstruktion ämnad för matlagning (se ovan under stycket ugnar).

En stensatt ugn (anl 288) påträffades inom intilliggande fornlämning L1996:7549. Anläggningen innehöll en större mängd fragmenterad säd tillsammans med skalkorn, naket korn och emmer/spelt vete. Ugnen daterades inte men artsammansättningen i anläggningen, främst förekomsten av skalkorn, tolkade de undersökande arkeologerna skulle kunna tala för en äldre datering till senneolitikum och äldre bronsålder (Norrgrén 2024:21).

Jämförelse med övriga närliggande förhistoriska boplatser på Vinbergs hed

Karakteristiskt för boplatz L2023:839 var den stora mängden stolphål som framkom inom en relativt liten öppnad yta. Utmärkande för fornlämningarna i närområdet är mångfalden av olika hustyper som påträffats vid arkeologiska undersökningar under årens lopp, såsom de två ovanliga stolpbyggda och cirkelformade husen från mellersta och yngre bronsålder, period II–III respektive III–IV och två grophus från romersk järnålder inom Vinberg 151/ L1996:7542 (Ängeby m.fl. 2019), det 9 x 4,8 meter stora Rännhuset (hus 4) med dateringar till övergången mellan yngre bronsålder och förromersk järnålder och till romersk järnålder samt de sju stolpbyggda hyddorna som date-

Figur 24. Vinberg L2023:839 och de närliggande fornlämningarna L1996:7549 och Vinberg RAÄ 151/L1996:7542 markerade på fastighetskarta. Skala 1: 10 000.

ras till förromersk och romersk järnålder i intilliggande L1996:7549 (Norrgrén 2024).

Några liknande ovanliga hustyper påträffades inte inom L2023:839, men det var första gången som tvåskeppiga förromerska hus påträffades i socknen och hustypen kommer att behandlas lite mer utförligt i slutet av detta kapitel.

Det finns tidsmässig samstämmighet mellan L2023:839 och intilliggande fornlämning L1996:7549. Boplatsområde 2 i L1996:7549 var beläget precis väster om cykelbanan och L2023:839s undersökningsområde och där fanns tre treskeppiga långhus som dateras från yngre bronsålder till äldre järnålder. Husen var mellan 10–15 meter långa 5,6–6 meter breda. Hus 2, daterades med hjälp av ¹⁴C-datering till 890–770 BC, hus 3A daterades till 420–220 BC och hus 3B dateras typologiskt till förromersk järnålder. I ett parti som den undersökande firman definierar som aktivitetsområde påträffades sju stolpburna hyddor från förromersk och romersk järnålder och ett rektangulärt rännhus från förromersk järnålder. Dessa ovala/droppformade hyddor saknar samtida paralleller i Halland. Aktivitetsytan är belägen cirka 50 meter nordväst om L2023:839. Lämningarna inom aktivitetssytan tolkas inte tillhöra en regelrätt boplats utan i stället verkar aktiviteterna varit återkommande eventuellt säsongsvisa som vid återkommande tillfällen brukats för religiösa ceremonier (Norrgrén 2024).

Ett par hundra meter sydväst om boplatserna L2023:839 och L1996:7549 ligger Vinberg 151/ L1996:7542 (som nämnts tidigare i texten). Boplatserna omfattade fem huvudsakliga bosättningsfaser från senneolitikum/äldsta bronsålder och fram till romersk järnålder. Bland stolphålen framtonade avtrycken efter sammanlagt 13 identifierade byggnadslämningar. I sekvensen av ¹⁴C-dateringar finns ett avbrott på cirka 500 år i förromersk järnålder. Kan detta avbrott tyda på att bebyggelsen vid den tiden flyttar nordost på Vinbergs hed och manifesteras i de förromerska långhusen i L2023:839 och L1996:7549?

De tvåskeppiga förromerska långhusen

Kronologiskt brukar de förhistoriska tvåskeppiga husen placeras i neolitikum eller äldsta bronsålder. Men under de senaste decennierna har det dykt upp tvåskeppiga långhus daterade till äldre järnålder i

södra Halland. De första som påträffades var i Ysby RAÄ 56 i slutet av 1980-talet och utgjorde då ett mycket ovanligt inslag bland de halländska hustyperna från äldre järnålder. Inom fornlämning Ysby RAÄ 56 identifierades och undersöktes fem tvåskeppiga långhus, vilka uppvisade relativt raka väggar och gavlar. Bredden på dem varierar mellan 5,5–6 meter. Endast ett av de fem tvåskeppiga långhusen var frilagt så att hela längden kunde mätas in. Den imponerade längden uppgick till 42 meter. De övrigas längd uppskattades, och uppskattningen grundades på hypotesen att ingången (oftast i söder) var placerad någorlunda centralt i huset. Den uppskattade längden av de övriga husen varierade mellan 27–44 meter (Westergaard 1993). År 2018 hittades ytterligare ett tvåskeppigt långhus i Ysby vid en schaktningsövervakning inför en lekplats och utegym i fornlämning Ysby RAÄ 82. Inom den begränsade ytan framkom den östra delen av ett tvåskeppigt långhus som uppvisade liknande raka väggar och gavlar som byggnaderna i Ysby RAÄ 56. Skulle det tvåskeppiga långhuset inom Ysby RAÄ 82's längd uppskattas enligt samma hypotes med ingång centralt i huset torde längden vara cirka 20 meter (Tegnstedt 2018).

Tvåskeppiga långhus från förromersk järnålder påträffades sedan under 1990-talet i Mellby och Skummeslöv. I Skummeslöv RAÄ 26 har två förromerska tvåskeppiga långhus påträffats (Viking Fors 1995 och Tegnstedt 2025). En tvåskeppig byggnad med mycket överensstämmande dimensioner som hus 7 i Skummeslöv 26 har påträffats i L1997:7038 (Laholms lfs RAÄ 203) i fastigheten Mellby 14:1, som är belägen cirka 3,6 kilometer nordost om Skummeslöv. Åtta takbärande stolphål bildade en 23 meter lång stolphålsrad. I övrigt var huslämningen fragmentarisk med endast den norra väglinjen identifierbar. Husets bredd kan uppskattas till närmare nio meter. Två härdar och en grop daterades till förromersk järnålder (Fors & Viking 1995).

I fornlämning Tjärby RAÄ 69 påträffades 2016 en tvåskeppig byggnad som mätte 14,5 meter och var 3,95 meter bred och bestod av åtta takbärande mittstolpar. Huset har mer rundade gavlar än de raka i Ysby. Skalkorn i två av de takbärande stolphålen daterades till förromersk järnålder 2124 ± 27 BP, 210–50 BC (kalibrerat med 2 sigma) och 2144 ± 27 BP, 230–90 BC (kalibrerat med 2 sigma) (Tegnstedt 2019).

Länge tycktes tvåskeppiga långhus från äldre järnålder vara ett fenomen som var rådande i sydligaste delen av Halland, men år 2016 påträffades fyra (möjligen fem) tvåskeppiga långhus vid en undersökning i Stafsinge socken av fornlämning Stafsinge RAÄ 133/L1996:6949.

Boplatsen är belägen 3,7 kilometer västsydväst om L2023:839. Det som skilde de tvåskeppiga långhusen i Stafsinge från de i sydligaste Halland var att de raka väggarna (förutom i Mellby, Laholms lfs RAÄ 203 där den bevarade vägglinjen var konvex) och gavlarna saknades och i stället uppvisade byggnaderna konvexa väggar och rundovals gavlar. Några av byggnaderna låg i östvästlig riktning men det förekom även nordnordöstlig-sydsvästlig riktning. De tvåskeppiga husen i Stafsinge var mellan 21 och 28 meter långa och 7–9,5 meter breda. Ytterligare ett hus var ett mer osäkert tvåskeppigt långhus då det bara påträffades en takbärande stolpe. Huset stördes av en nedgrävd telekabel. Det var lite mindre i storlek, 13 meter långt och 4,6 meter brett (Kadefors & Nilsson 2018:62ff).

Med utgångspunkt i de tvåskeppiga husen i Stafsinge 133 undersökte arkeolog Mats Nilsson hustypen och presenterade en sammanställning av de halländska husen samt en utblick i andra regioner. Studien visade att liknande tvåskeppiga hus daterade till äldre järnålder har påträffats i Bohuslän (Tanum RAÄ 2211, fyra stycken) i Östergötland (Vadstena RAÄ 59, ett hus) och i Skåne (Förslov RAÄ 167, två byggnader som tolkas som ekonomibyggnader). Paralleller till de tvåskeppiga husen från järnålder förekommer i västra Tyskland, i södra Holland och i Centraleuropa (Nilsson 2020). Tyvärr fanns inte gavel- och väggstolpar bevarade efter de tvåskeppiga husen i L2023:839, vilket omöjliggör en jämförelse med formen av husen i Stafsinge. Husen i L2023:839 är något kortare än Stafsingeexemplaren.

Avslutning

Trots den ringa storleken på undersökningsområdet har den arkeologiska undersökningen inneburit ett viktigt bidrag till aktuellt kunskapsläge och pågående forskning om den förromerska järnåldern i Åtradalen och Halland. Lämningar efter bostäder, hantverk och odling kom i dagen och kan genom vår dokumentation och analys ge oss en inblick hur vardagen tedde

sig för några tusen år sedan på den vindutsatta heden nära havet.

Fornlämningen är inte avgränsad och boplatsen har trolig utbredning vidare söderut.

REFERENSER

- Artelius, Tore. 1994. *Långhus och keramikugn – boplatslämningar från bronsålder och förromersk järnålder vid Blackeberg*. Arkeologiska resultat UV väst 1994:2.
- Artelius, Tore 1999. Den döde vid dörren – reflektioner kring förfäderskult utifrån människoben i två halländska långhus från järnålder. I Artelius, Tore, Englund, Eva & Ersgård, Lars (red). *Kring västsvenska hus – boendets organisation och symbolik i förhistoriska och historisk tid*. Gotarc Serie C, Arkeologiska skrifter No 22. Göteborg.
- Aulin Häggström, Anna. 2004. *Tidigmedeltida grop-hus i Blackeberg*. UV Väst Daff 2004:1.
- Aulin Häggström, Anna & Kalmar, Gabriella. 2003. *En boplat vid Falkenbergsmotet*. UV Väst Daff 2003:2.
- Carlie, Anne. 2004. *Forntida byggnadskult. Tradition och regionalitet i södra Skandinavien*. Riksantikvarieämbetet. Arkeologiska undersökningar, Skrifter No 57. Malmö.
- Carlie, Lennart. 2004. Interaktion i ett gränsområde – äldre kommunikationsstråk utmed Ätran. I: Carlie et al *Hällplatser i det förgångna. Landskap i förändring del 6*. Riksantikvarieämbetet, Hallands läns museer Landsantikvarien.
- Fors, Tina & Viking, Ulf. 1995. *Förromerska boplatslämningar vid Smedjeån*. RAÄ 203, Mellby 14:1, Laholms lfs, Halland, Arkeologisk undersökning 1993. Stiftelsen Hallands läns museer Landsantikvarien, Halmstad.
- Hed Jakobsson, A. 2013. *Arkeologisk utredning vid Tröinge-Vinberg*. Tröinge 6:4, Vinberg 3:1, Vinbergs socken, Falkenbergs kommun, Hallands län, Särskild arkeologisk utredning. Rapporter från Arkeologikonsult 2013:2743.

- Johansson, Nils., Streiffert, Jörgen, Wranning, Per. (Red.). 2002. *Landskap i förändring, Volym 4*. Teknisk rapport från de arkeologiska undersökningarna av RAÄ 127:1–2 och fastigheten Tröinge 4:9, Vinbergs socken. Riksantikvarieämbetet, Landsantikvarien.
- Kadefors, Ola & Nilsson, Mats. 2018. *Väst om Stommakulle. Boplatundersökning av lämningar från bronsålder och förromersk järnålder*. Halland, Falkenbergs kommun, Stafsinge socken, Stafsinge 2:194, 2:204, RAÄ 132, 133 och 148. Arkeologiska rapporter, Stiftelsen Hallands läns-museer 2018:1.
- Lindeberg, Marta. 2016. *Förhistoria i Vinberg – Boplatlämningar från stenålder till vikingatid inom Vinberg 1:3*, Vinbergs socken, Falkenbergs kommun, Hallands län. Arkeologisk förundersökning. Rapporter från arkeologikonsult 2016:2961.
- Nilsson, Mats. 2020. Halländska tvåskeppiga hus från förromersk järnålder 500–0 BC. I: Pettersson H., Lönn, M., Axelsson, T. (red.). *In Situ Archaeologica, vol. 14, 2020*, s 5–26. Göteborgs Universitet.
- Norrgren, Hampus, med bidrag av Stefan Gustafsson, 2024. *Kultplats, kulthus och boplatser i Falkenberg*. Arkeologisk undersökning inom fornlämning L1996:7549, fastighet Vinberg 1:3, Vinberg socken, Falkenberg kommun, Hallands län. Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3567. Upplands Väsby.
- Sahlgren, Jörgen, 1950. *Ortnamnen i Hallands län* 1–3. Del 2. Bebyggelsenamnen i mellersta Halland (Årstads och Faurås härader).
- Sundin, Lena. 2015. *Alla tiders förhistoria*. Arkeologisk förundersökning Vinberg, Falkenberg, Halland. Rapporter från Arkeologikonsult 2015:2790.
- Tegnhed, Stina. 2018. Ett tvåskeppigt långhus från äldre järnålder i Ysby. Arkeologisk undersökning i form v schaktningsövervakning 2018, Halland, Laholms kommun, Ysby socken, Ysby 21:4, RAÄ 82. Kulturmiljö Halland, Arkivrapport.
- Tegnhed, Stina. 2023. *En förromersk boplat öster om Vinån*. Arkeologisk förundersökning 2023. Halland, Falkenbergs kommun, Vinbergs socken, Jonstorp 2:5, L2023:844. Rapport Kulturmiljö Halland 2023:134. Arkivrapport.
- Tegnhed, Stina. 2024a. *Boplatlämning vid Vinbergs hed*, Arkeologisk förundersökning 2023, Halland, Falkenbergs kommun, Vinbergs socken, Vinberg 2:100, L2023:839. Rapport Kulturmiljö Halland 2024:1, Arkivrapport.
- Tegnhed, Stina. 2024b. *Det romerska grophuset i Vinbergs kyrkby*. Arkeologisk förundersökning 2023. Halland, Falkenbergs kommun, Vinbergs socken, Vinberg 2:81 L2023:840. Rapport Kulturmiljö Halland 2024:6.
- Tegnhed, Stina. 2024c. *Vikingatida gravfält och förromerska boplatlämningar vid Vinbergs kyrkby*. Arkeologisk förundersökning 2023. Halland, Falkenbergs kommun, Vinbergs sn, Vinberg 2:81, L2023:841. Rapport Kulturmiljö Halland 2024:11.
- Tegnhed, Stina. 2024d. *Boplatlämningar från mellersta bronsålder och förromersk järnålder öster om Vinån*. Arkeologisk förundersökning 2023, Halland, Falkenbergs kommun, Vinbergs socken, Jonstorp 7:1, L2023:843. Rapport Kulturmiljö Halland 2024:8.
- Tegnhed, Stina. 2025. *Skummeslöv genom tiderna*. Arkeologisk undersökning 2022. Halland, Skummeslövs socken, Laholms kommun, Skummeslöv 30:15, L1997:6016/RAÄ 26:1. Kulturmiljö Halland rapport 2025:1.
- Viking, Ulf & Fors, Tina. 1995. *Från stenålder till medeltid på fem månader*. Raä 93 Avfart väg E6, Skummeslövs sn, Halland. Arkeologisk undersökning 1991. Stiftelsen Hallands läns-museer, Landsantikvarien. Halmstad.
- Westergaard, Bengt. 1993. *Ysby socken, Hov 3:5, RAÄ 56*. Arkeologisk undersökning 1991. Hallands läns-museer. Uppdragsverksamheten Halmstad. Halmstad.
- Wranning, Per. 2015. *Tjärby – lokala sedvänjor och långväga kontakter*. GOTARC serie B 67. Hallands Läns-museers Skriftserie nr 12. Halmstad.
- Ängeby, Gisela, Streiffert, Jörgen & Munkenberg, Betty Ann, 2019. *Långhus, rundhus och grop-hus förhistoriska boplatser i Vinberg*. Rapport 2019:31, Arkeologisk undersökning, Hallands län, Halland, Falkenbergs kommun, Vinbergs socken, Tröinge 6:4, Vinberg 151 och 124. Arkeologerna SHM.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslutsnummer:	431-6881-2023
Eget diarienummer:	2023-531
Uppdragsgivare:	Vivab
Utförandetid:	1-16 april 2025
Personal:	Arkeologer: Jonas Carlsson, Mats Nilsson, Johanna Olsson, Stina Tegned (projektledare) och Per Wranning. Konsulter: Hans Johansson (grävmaskinist) och Ella Johansson (dumperförare) Hule Maskintjänst
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Falkenbergs kommun, Vinbergs socken, Vinberg 2:100, L2023:839. Koordinater N:6312528, E: 350171 (koordinater i sydvästra hörnet)
Undersökt:	1588 m ²
Dokumentation:	Provgropar, schakt, anläggningar, lager mättes in med GPS-NRTK. Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Vinberg2023531S. Sektioner och planer dokumenterades på millimeterpapper. Ritningar har nummer HMAK 4602 och digitala fotografier har fotonummer 2025-24:1-43. Fynden förvaras på Hallands kulturhistoriska museum och allt övrigt material är arkiverat i Kulturmiljö Hallands arkiv
Fynd:	I väntan på fyndfördelning har fynden har preliminärt tilldelats accessionsnummer VM 300 149:1-105
Prover:	Sparade prover är registrerade i fyndtabellen (fynd 101-105). Övriga prover är kastade
Datering:	Yngre bronsålder, förromersk järnålder

BILAGOR

Bilaga 1 Anläggningstabell

UNDERSÖKNING 2024

Intrasisld	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
200	Härd		0													6312541,03	350188,417
214	Grop	X	50	2,6	2	0,6	Mörkbrun humös sand, br lera	Ljus sand	X		X			Avfallsgrop. Troligen stått öppen.	6	6312558,988	350217,368
232	Stolphål		0													6312529,629	350172,114
242	Stolphål		0													6312529,686	350173,109
252	Stolphål		0													6312530,073	350172,987
263	Stolphål		0													6312530,524	350173,111
272	Stolphål	X	50	0,36	0,36	0,25	Mörkbrungrå humös sand, stenar					X			7	6312530,027	350173,991
283	Grop		0													6312529,638	350174,309
295	Stolphål	X	50	0,15	0,15	0,14	Mörkbrun humös sand							Väggstolpe	7	6312530,002	350175,567
304	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,28	Mörkbrungrå humös sand		X					TB	7	6312530,678	350176,069
315	Stolphål		0													6312532,901	350174,106
330	Stolphål		0													6312532,748	350174,933
342	Stolphål		0													6312534,737	350176,105
354	Stolphål		0													6312535,138	350179,46
363	Stolphål		0													6312535,774	350179,515
373	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,15	Mörkbrun humös sand							Väggstolpe	7	6312530,269	350177,052
383	Stolphål	X	50	0,16	0,16	0,04	Mörkbrun humös sand							Väggstolpe	7	6312530,368	350177,841
392	Stolphål	X	50	0,18	0,18	0,12	Mörkbrun humös sand							Väggstolpe	7	6312530,475	350178,52
401	Stolphål		0													6312530,701	350178,956
410	Stolphål		0													6312530,569	350179,335
417	Härd	X	50	1,8	1,8	0,25	Brun humös sand, enstaka sten	Svart sotig sand		X	X			Stenarna låg i gränsen mellan fyllningar	7	6312531,935	350178,905
454	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,12	Mörkgråbrun humös sand							Kilformad sli-pad (?) sten i Ö delen.	7	6312533,318	350179,991
464	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,32	Mörkbrungrå humös sand		X						7	6312533,547	350180,884
474	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,07	Mörkbrungrå humös sand							Botten av stolpe	4	6312531,807	350182,418

BILAGA 1

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
484	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,14	Mörkbrungrå humös sand								4	6312533,009	350182,496
493	Stolphål		0													6312538,879	350182,225
505	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,14	Mörkbrungrå humös sand								4	6312534,357	350185,195
515	Stolphål	X	50	0,16	0,16	0,1	Gråbrun svagt humös sand								4	6312535,452	350185,729
523	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,34	Mörkbrun humös sand								4	6312536,154	350185,138
534	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,13	Gråbrun svagt humös sand								4	6312536,121	350185,981
544	Grop	X	100	0,46	0,4	0,08	Mörkgrå humös sand							Keramik	2	6312533,922	350189,514
558	Stolphål	X	50	0,16	0,16	0,09	Mörkgrå sotig humös sand			X					4	6312534,559	350189,051
568	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,18	Mörkgråbrun sotig humös sand			X					4	6312534,619	350189,352
577	Härd	X	50	1	1	0,1	Svartbrun sand, enstaka stenar			X	X				7	6312534,766	350190,125
593	Härd		0													6312534,23	350192,244
612	Härd	X	50	0,9	0,9	0,1	Svart sotig sand, stenar			X	X			Kraftigt bränd stenar	7	6312535,398	350192,614
629	Härd		0													6312536,769	350192,964
642	Härd	X	50	0,4	0,4	0,1	Svartbrun sand				X				7	6312538,349	350191,048
653	Stolphål		0													6312545,137	350188,134
663	Stolphål		0													6312545,342	350188,166
673	Härd		0													6312546,302	350188,9
690	Kokgrop	X	25	2	2	0,58	Svart humös sand	Rikligt med bränd sten, kol		X	X			Keramik i ytan	7	6312546,857	350191,176
714	Stolphål		0													6312544,495	350190,842
724	Stolphål		0													6312548,125	350187,767
744	Ugn	X	50	2,3	1,1	0,18	Brun kompakt sand, br lera kol	Lerblandad sand, stenar	X		X			Ca 40 stenar. Brännplatta. Överbyggnad	8 och 1	6312549,477	350192,81
775	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,34	Mörkbrun humös sand, br lera		X		X			Stolphål till överbyggnad ugn 744		6312550,076	350192,345
785	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,2	Mörkbrun humös sand, br lera		X		X			Stolphål till överbyggnad ugn 744	8	6312550,658	350193,404
796	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,14	Brun humös sand, bränd lera		X					Stolphål till överbyggnad ugn 744	8	6312550,134	350193,944
808	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,33	Brun humös sand, bränd lera		X					Stolphål till överbyggnad ugn 744		6312549,323	350194,068

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
818	Stolphål		0													6312550,748	350195,084
827	Stolphål		0													6312550,938	350195,316
837	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,2	Mörkbrun humös sand		X		X			Rikligt inslag av br. lera, sint-rad lera	1	6312550,994	350196,424
851	Stolphål	X	50	0,37	0,37	0,2	Mörkbrun humös sand		X					Lik stolphål 837	1	6312551,335	350197,523
863	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,45	Mörkbrungrå humös sand, stenar								1	6312552,594	350198,975
874	Stolphål	X	50	0,5	0,45	0,2	Mörkbrungrå humös sand							Flammig, kera-mikfynd	1	6312551,271	350199,534
888	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,2	Brungrå hu-mös sand		X						1	6312551,555	350199,711
897	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,3	Brungrå hu-mös sand							Lite urlakad	1	6312551,405	350200,128
908	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,3	Mörkgråbrun humös sand, sten		X						1	6312551,987	350200,666
918	Stolphål	X	50	0,55	0,55	0,32	Mörkbrungrå humös sand, stenar							Nedgrävning mot stor sten, keramik	1	6312551,835	350201,603
934	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,12	Mörkbrun humös sand								1	6312552,147	350202,779
949	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,26	Mörkbrun humös sand							Något mörka-re i färgen än intilliggande	1	6312552,671	350204,411
959	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,24	Mörkbrun humös sand								1	6312552,354	350204,358
968	Stolphål		0													6312548,776	350196,327
981	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,36	Flammig brungrå sand, stenar							Urlakad an-läggning	1	6312548,819	350200,299
994	Stolphål	X	50	0,8	0,5	0,14	Mörkbrun humös sand							Möjligen två stolphål, två fuktiga delar	1	6312550,102	350201,095
1009	Stolphål		0													6312550,352	350202,156
1024	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,16	Mörkbrun humös sand								1	6312550,849	350201,922
1034	Stolphål	X	50	0,34	0,34	0,18	Mörkbrun humös sand								1	6312550,648	350202,67
1043	Stolphål	X	50	0,5	0,5	0,24	Mörkbrungrå humös sand							Stor sten i fyll-ningen	1	6312550,624	350203,228
1055	Stolphål		0													6312550,904	350203,097
1064	Stolphål	X	50	0,35	0,35	0,48	Mörkbrungrå humös sand								1	6312550,842	350203,566
1074	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,3	Mörkbrungrå mycket hu-mös sand		X						1	6312551,202	350204,643
1084	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,07	Mörkbrun humös sand							Botten av stolphål	1	6312551,9	350206,111
1092	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,06	Mörkbrun humös sand							Bränt ben i toppen. Bot-ten av stolp-hål.	1	6312552,135	350206,075

BILAGA 1

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
1102	Stolphål	X	50	0,35	0,35	0,22	Brun humös sand		X		X			Sintrad lera	1	6312552,566	350206,702
1115	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,18	Mörkbrungrå humös sand								1	6312553,4	350207,041
1125	Stolphål		0													6312554,128	350207,945
1136	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,13	Mörkbrungrå humös sand								1	6312553,289	350207,856
1145	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,24	Brun silt och obränd lera		X				Hus 5	TB Hus 5. Bränd lera och skörbränd sten	1	6312553,943	350208,499
1156	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,16	Mörkbrungrå humös sand		X	X				Skärs av stolphål 1145	1	6312553,663	350208,336
1166	Stolphål	X	50	0,45	0,45	0,3	Mörkbrun humös sand		X					Fynd av brända ben	1	6312551,74	350206,928
1178	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,24	Brun humös sand								1	6312552,622	350207,239
1190	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,08	Brun svagt humös sand		X					Urlakad	1	6312552,523	350207,656
1203	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,37	Grålila lera	Mörkbrun fet humös sand						Fet. Keramik	5	6312551,461	350208,162
1213	Stolphål	X	50	0,27	0,31	0,2	Rödbrun bränd och obränd lera	Mörkbrun humös sand	X				Hus 5	TB Hus 5	5	6312551,753	350208,37
1225	Stolphål	X	50	0,18	0,13	0,17	Mörkbrun humös sand							Keramik	5	6312551,835	350209,099
1225	Stolphål	X	50	0,18	0,13	0,17	Mörkbrun humös sand							Keramik	5	6312551,89	350209,073
1235	Stolphål	X	50	0,35	0,43	0,31	Mörkröd sand br. o obränd ler	Mörkbrun humös sand, röd lera							5	6312551,811	350209,466
1246	Stolphål	X	50	0,28	0,17	0,3	Hård kompakt grålila lera	Mörkbrun humös sand					Hus 5	TB. AS1225 3815 1235 1246 nära varandra	5	6312551,646	350209,74
1258	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,3	Mörkbrun humös sand					X	Hus 2	TB Hus 2. Stenscott	3	6312550,8	350209,375
1270	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,19	Brungrå siltig sand		X	X				Skärs av AS1278	4	6312553,96	350210,105
1278	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,32	Rödbrun bränd lera	Siltig sand och obränd lera	X	X	X		Hus 5	TB Hus 5. Lik 1145	4	6312553,89	350209,883
1287	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,12	Brun svagt humös sand							Urlakat	4	6312553,364	350209,797
1296	Stolphål	X	50	0,2	0,18	0,22	Mörkbrun humös sand, 3 stenar						Hus 2	Väggstolpe Hus 2	5	6312552,279	350210,421
1303	Stolphål	X	50	0,15	0,15	0,3	Mörkbrun humös sand							Brända ben	5	6312552,513	350210,998

Intrasisd	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
1310	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,18	Mörkbrun humös sand, stenar						Hus 2	Väggstolpe Hus 2	5	6312552,367	350211,591
1318	Stolphål	X	50	0,25	0,22	0,12	Mörkbrun humös sand		X						5	6312551,661	350211,283
1326	Stolphål	X	50	0,3	0,32	0,24	Mörkbrun humös sand		X		X		Hus 5	TB Hus 5	5	6312551,574	350210,914
1335	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,3	Mörkbrun humös sand				X			Kvartssten och flintavslag	3	6312550,866	350209,689
1344	Stolphål		0													6312550,376	350209,618
1353	Stolphål		0													6312550,186	350209,48
1361	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,19	Mörkbrun humös sand						Hus 2	TB Hus 2	3	6312550,429	350207,011
1370	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,18	Mörkbrun humös sand							Keramik	5	6312548,939	350207,409
1378	Stolphål	X	50	0,25	0,23	0,18	Mörkbrun humös sand, lera								5	6312548,839	350207,008
1386	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,09	Mörkbrun humös sand								5	6312548,675	350206,404
1394	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,26	Mörkbrun humös sand								5	6312549,078	350205,185
1402	Stolphål	X	50	0,55	0,63	0,48	Mörkbrun humös sand						Männis-ko-ben	Bränt ben i djupare delen	5	6312548,711	350204,91
1414	Stolphål	X	50	0,29	0,23	0,17	Mörkbrun-svart humös sand						Hus 2	TB Hus 2. Brända ben	5	6312547,721	350205,417
1422	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,16	Mörkbrun humös sand, lera								5	6312548,392	350204,176
1430	Stolphål	X	50	0,28	0,22	0,17	Mörkbrun-svart humös sand				X				5	6312546,754	350204,384
1438	Stolphål		0													6312546,603	350203,202
1446	Stolphål	X	50	0,27	0,27	0,13	Mörkbrun-svart humös sand							Nästan lite fet. Keramik	5	6312546,516	350202,809
1454	Stolphål	X	50	0,3	0,33	0,14	Mörkbrun humös sand							Två mindre stenar i fyllningen	5	6312548,101	350202,857
1462	Stolphål	X	50	0,29	0,28	0,07	Mörkbrun humös sand							Keramik	2	6312542,504	350203,654
1470	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,611	350208,577
1478	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,959	350209,665
1487	Stolphål		0													6312548,015	350209,931
1495	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,22	Brungrå humös sand								7	6312547,844	350209,632
1502	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,17	Brun humös sand								7	6312548,458	350209,337
1512	Stolphål		0													6312548,847	350209,367

BILAGA 1

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
1520	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,07	Mörkbrun humös sand							Keramik	3	6312549,407	350208,479
1528	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,794	350210,851
1536	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,875	350211,161
1544	Stolphål		0										Hus 2	Ev. ingångs-stolpe hus 2		6312547,209	350213,521
1552	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,05	Mörkbrun humös sand						Hus 2	Ev ingångs-stolpe hus 2	3	6312547,32	350214,338
1559	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,05	Mörkbrun humös sand						Hus 2	Väggstolpe Hus 2. Skadad vid avbanningen	3	6312547,198	350214,685
1575	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,11	Mörkbrun humös sand								3	6312548,471	350213,888
1584	Stolphål	X	50	0,33	0,33	0,3	Mörkbrun humös sand						Hus 2	TB Hus 2	2	6312548,379	350212,642
1593	Stolphål	X	50	0,27	0,27	0,23	Mörkbrun humös sand						Hus 2	TB Hus 2	2	6312548,169	350211,051
1602	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,14	Mörkbrun humös sand								3	6312549,395	350211,635
1611	Stolphål	X	50	0,42	0,42	0,16	Mörkbrun humös sand						Hus 4	TB Hus 4	3	6312550,17	350211,434
1622	Stolphål	X	50	0,4	0,35	0,12	Mörkbrun humös sand							Överlagrar AS1631	3	6312550,237	350212,324
1631	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,12	Mörkbrun humös sand							Överlagras av AS1622	3	6312550,087	350212,589
1639	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,13	Mörkbrun humös sand						Hus 4	TB Hus 4	3	6312550,339	350213,369
1646	Stolphål		0													6312550,102	350213,005
1654	Stolphål	X	50	0,25	0,22	0,22	Mörkbrun humös sand								3	6312549,415	350209,586
1661	Stolphål	X	50	0,19	0,19	0,1	Mörkbrun humös sand								3	6312549,597	350210,537
1668	Stolphål	X	50	0,19	0,19	0,18	Mörkbrun humös sand								3	6312549,697	350211,331
1676	Stolphål		0													6312549,798	350211,866
1683	Stolphål		0													6312549,67	350213,621
1691	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,16	Mörkbrun humös sand		X					Brända lerpartiklar	3	6312550,074	350213,731
1699	Stolphål	X	50	0,23	0,24	0,19	Mörkbrun humös sand		X					Brända lerpartiklar	3	6312550,715	350214,267
1707	Stolphål		0													6312550,128	350214,914
1715	Stolphål	X	50	0,25	0,22	0,11	Mörkbrun humös sand								3	6312548,983	350215,286
1723	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,3	Mörkbrun humös sand						Hus 2	TB Hus 2	3	6312548,611	350215,527
1731	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,09	Mörkbrun humös sand						Hus 2	Väggstolpe Hus 2	3	6312547,349	350215,872
1739	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312547,09	350212,315

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskonig	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
1748	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,826	350211,941
1756	Stolphål		0													6312546,756	350221,756
1764	Stolphål		0													6312545,042	350219,958
1771	Stolphål	X	50	0,42	0,42	0,19	Brun humös sand							Överlagrar härd 1779	3	6312548,946	350219,334
1779	Härd	X	50	0,25	0,25	0,05	Sotig sand			X	X			Överlagras av AS1771	3	6312548,663	350219,356
1793	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,14	Mörkbrun humös sand						Hus 2	Väggstolpe Hus 2	3	6312547,64	350217,85
1807	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,16	Mörkbrun humös sand								3	6312549,208	350216,35
1815	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,22	Mörkbrun humös sand								3	6312549,578	350216,453
1823	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,13	Mörkbrun humös sand								3	6312550,002	350217,784
1838	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,1	Mörkbrun humös sand								3	6312550,069	350217,37
1845	Stolphål	X	50	0,21	0,21	0,17	Mörkbrun humös sand, br. lera		X					Mindre bitar bränd lera	3	6312549,744	350219,062
1853	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,19	Mörkbrun humös sand								3	6312550,062	350219,557
1861	Stolphål	X	50	0,25	0,2	0,25	Sotig sand			X			Hus 2	TB Hus 2. Stolpe som brunnit	3	6312548,98	350218,182
1869	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,42	Mörkbrun humös sand				X			Bränt ben och keramik	5	6312550,826	350218,281
1877	Stolphål	X	50	0,32	0,28	0,14	Mörkbrun humös sand						Hus 4	TB Hus 4	3	6312551,161	350218,902
1884	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,25	Mörkbrun humös sand						Hus 4	TB Hus 4	3	6312551,495	350221,383
1892	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,35	Mörkbrungrå humös sand		X						4	6312552,056	350220,822
1900	Stolphål	X	50	0,36	0,36	0,12	Mörkgrå humös sand		X		X			Mot botten obrända ben. Sintrad lera.	4	6312552,95	350220,548
1908	Stolphål	X	50	0,36	0,3	0,22	Mörkbrungrå mycket humös sand		X		X				4	6312552,916	350219,798
1916	Stolphål		0													6312554,257	350220,002
1924	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,05	Grå svagt humös sand							Botten av stolpe?	4	6312552,878	350218,641
1931	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,27	Mörkbrun humös sand		X			X	Hus 2	TB Hus 2. Br. ben, 2 stenar i fyllningen	5	6312551,793	350218,186
1938	Stolphål		0													6312551,969	350217,874
1946	Stolphål	X	50	0,3	0,24	0,24	Mörkbrun humös sand								3	6312551,295	350216,708
1955	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,06	Mörkbrun humös sand								3	6312550,714	350216,723
1963	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,06	Mörkbrun humös sand						Hus 4	TB Hus 4	3	6312550,884	350216,58

BILAGA 1

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
1972	Stolphål	X	50	0,21	0,21	0,12	Mörkbrun humös sand								3	6312550,67	350216,224
1980	Stolphål	X	50	0,28	0,22	0,17	Mörkbrun humös sand								3	6312550,449	350215,846
1989	Stolphål	X	50	0,42	0,34	0,3	Mörkbrun mycket humös sand		X		X	X	Hus 2	TB Hus 2. Stenscott med mindre stenar	7	6312551,468	350215,177
1997	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,18	Mörkbrun humös sand				X				5	6312552,321	350215,763
2005	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,3	Mörkbrungrå humös sand		X					Inslag av bränd lera och sintrad lera	4	6312552,293	350215,159
2012	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,18	Mörkbrungrå mycket humös sand		X	X					4	6312553,011	350214,528
2021	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,2	Mörkbrun humös sand								4	6312554,22	350214,11
2028	Stolphål	X	50	0,18	0,18	0,18	Brungrå humös sand								4	6312552,472	350213,196
2035	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,17	Mörkbrun humös sand								4	6312553,656	350211,857
2044	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,05	Brungrå humös sand							Tveksam, urlakad	4	6312553,403	350211,394
2052	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,26	Mörkbrun mycket humös sand		X				Hus 5	TB Hus 5. Rikligt med bränd lera	4	6312553,88	350211,205
2059	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,16	Mörkbrungrå humös sand		X		X				4	6312554,553	350215,551
2067	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,1	Mörkbrun humös sand								4	6312554,261	350215,828
2075	Stolphål	X	50	0,36	0,36	0,2	Mörkbrun humös sand								3	6312553,181	350215,499
2083	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,2	Mörkbrun humös sand								3	6312553,074	350215,979
2092	Stolphål	X	50	0,13	0,13	0,19	Mörkbrun humös sand								5	6312553,481	350217,057
2100	Stolphål		0													6312553,618	350217,749
2107	Stolphål		0													6312556,985	350210,61
2115	Stolphål	X	50	0,54	0,54	0,2	Brun humös sand					X		Stor stenplatta i SÖ-delen. Grop?	4	6312554,632	350211,221
2123	Ränna	X	50	1,1	0,5	0,22	Mörkgrå-brunsvart sotig sand	Brun flammig humös sand	X	X				Fyra fyllningar, bränd lera	4	6312553,912	350212,777
2135	Grop		0													6312557,412	350211,149
2146	Stolphål	X	50	0,29	0,25	0,27	Mörkbrun humös sand						Hus 1	TB Hus 1	2	6312535,582	350220,198
2154	Stolphål	X	50	0,17	0,17	0,1	Mörkbrun humös sand								2	6312536,766	350220,206
2161	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,27	Mörkbrun humös sand				X		Hus 1	TB, Hus 1	2	6312535,384	350222,542
2169	Stolphål	X	50	0,27	0,27	0,28	Mörkbrun humös sand						Hus 3	TB Hus 3	2	6312534,009	350221,493

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
2177	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,23	Mörkbrun humös sand								2	6312534,482	350219,299
2185	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,15	Mörkbrun humös sand							Keramik	2	6312531,592	350218,556
2192	Stolphål	X	50	0,18	0,18	0,23	Mörkgrå humös sand						Hus 3	TB Hus 3	2	6312536,509	350219,117
2200	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,33	Mörkbrun humös sand						Hus 1	TB Hus 1	2	6312535,618	350217,902
2208	Stolphål	X	50	0,2	0,16	0,16	Mörkbrun humös sand								2	6312536,909	350217,928
2224	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,2	Mörkbrungrå humös sand				X		Hus 3	TB Hus 3	7	6312536,203	350217,019
2231	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,3	Mörkbrun humös sand						Hus 1	TB Hus 1	2	6312535,546	350215,489
2248	Stolphål	X	50	0,4	0,4	0,37	Mörkbrun humös sand						Hus 1	TB Hus 1	2	6312535,648	350212,925
2256	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,29	Mörkbrun humös sand						Hus 3	TB Hus 3	2	6312535,659	350212,324
2264	Stolphål	X	50	0,28	0,23	0,32	Mörkbrun humös sand								2	6312535,545	350210,414
2272	Stolphål	X	50	0,34	0,27	0,38	Mörkbrun humös sand						Hus 1	TB Hus 1	2	6312535,785	350210,376
2281	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,19	Mörkbrun humös sand						Hus 3	TB Hus 3	2	6312535,387	350209,959
2288	Stolphål	X	50	0,39	0,29	0,1	Mörkbrun humös sand							Keramik	2	6312534,72	350209,861
2297	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,32	Mörkbrun humös sand								2	6312533,743	350209,756
2305	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,31	Mörkbrun humös sand						Hus 3	TB Hus 3	2	6312532,303	350209,804
2312	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,18	Mörkbrun humös sand						Hus 1	TB Hus 1	2	6312535,607	350207,934
2320	Stolphål		0													6312536,088	350199,759
2327	Stolphål	X	50	0,33	0,33	0,15	Mörkbrun humös sand								2	6312534,425	350196,718
2335	Härd		0													6312533,216	350195,76
2358	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,09	Mörkbrun humös sand								2	6312543,046	350194,611
2365	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,08	Mörkbrun humös sand								2	6312542,859	350195,159
2373	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,08	Mörkbrun humös sand				X				2	6312544,461	350195,86
2381	Härd	X	50	0,6	0,6	0,06	Svart sotig sand, träkol			X	X				7	6312544,447	350194,246
2390	Härd		0													6312545,596	350194,619
2403	Härd		0													6312547,437	350193,693
2412	Härd		0													6312547,501	350196,098
2421	Härd		0													6312546,185	350197,378
2432	Härd	X	25	1,4	1,4	0,3	Svart humös sand, sten	Sand och kol		X	X			Riktligt med sten	8	6312544,776	350199,098

BILAGA 1

Intrasisld	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
2443	Härd	X	25	1,6	1,6	0,3	Svart humös sand			X	X			Rikligt med skörbrända stenar	8	6312543,058	350199,557
2455	Härd	X	50	0,55	0,55	0,08	Svartbrun sand, enstaka träkol	Skörbränd sten i mitten							7	6312537,501	350202,254
2463	Härd		0													6312538,594	350202,968
2472	Härd	X	50	1,4	1,4	0,35	Brunsvart sand	Kraftigt bränd sten, träkol			X			Högtemp?	7	6312540,429	350204,27
2484	Härd		0													6312539,106	350204,87
2492	Härd	X	50	0,75	0,75	0,05	Svartbrun kolrik sand				X				7	6312538,384	350205,315
2502	Härd		0													6312536,613	350206,71
2512	Härd	X	50	1,15	1,15	0,3	Brun humös sand	Kraftigt bränd sten							7	6312537,266	350208,126
2521	Härd	X	50	0,88	0,88	0,25	Brunsvart lätt humös sand							Kraftigt bränd sten, keramikfynd i ytan.	7	6312537,031	350210,103
2532	Härd	X	50	0,65	0,65	0,18	Brunsvart humös sand				X				7	6312534,23	350211,466
2541	Härd		0													6312531,931	350212,162
2551	Härd		0													6312531,67	350211,541
2560	Härd		0													6312534,513	350209,372
2569	Kokgrop	X	50	1,25	1,25	0,5	Brun humös sand	Träkol och sot, skörbränd sten		X	X			Fynd av keramik upptill	7	6312537,477	350213,56
2580	Härd		0													6312537,285	350215,546
2591	Härd	X	50	1,2	1,2	0,14	Brun humös sand, kol skörbr st	Kol och sot, bränd stenar		X	X				7	6312538,643	350215,425
2603	Härd		0													6312542,102	350212,482
2611	Härd	X	50	0,98	0,98	0,14	Kolrik brunsvart humös sand		X	X	X			Många skörbrända stenar i varierande st	8	6312544,492	350216,596
2620	Härd		0													6312546,406	350218,382
2629	Härd	X	50	0,6	0,53	0,28	Mörkbrun humös sand							Många skörbrända stenar	8	6312544,8	350212,93
2638	Härd		0													6312546,466	350211,216
2646	Härd		0													6312546,178	350209,626
2654	Härd	X	50	0,9	0,72	0,14	Kolrik svartbrun humös sand	Brungrå sandlins i botten		X	X			Skörbrända stenar	8	6312545,469	350209,482
2664	Härd	X	50	1,14	1,05	0,32	Kolrik svartbrun sand			X	X			Många skörbrända stenar	8	6312547,506	350208,839
2675	Härd	X	50	0,89	0,8	0,1	Kolrik svartbrun sand			X	X			Tre skörbrända stenar	8	6312546,793	350207,224
2684	Härd		0													6312544,833	350208,356

Intrasisld	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
2692	Härd		0													6312543,405	350206,708
2704	Härd	X	50	0,5	0,5	0,05	Brunsvart sand			X	X			Små brända stenar	7	6312543,667	350196,839
2712	Härd		0													6312549,101	350198,629
2721	Stolphål		0													6312554,563	350196,771
2728	Härd		0													6312557,058	350197,025
2739	Härd		0													6312558,925	350199,995
2751	Härd		0													6312558,003	350201,406
2765	Härd		0													6312553,563	350203,491
2777	Härd	X	50	0,5	0,5	0,25	Mörkgråsvart sotig sand, sten	Mörk-brun-humös sand, bränd lera	X	X	X			Kanske snarare grop, sot, skör-br. sten	1	6312551,544	350202,922
2785	Härd	X	50	1,25	1,25	0,15	Svart sotig sand			X	X			Skörbrända stenar	8	6312549,272	350204,236
2795	Stolphål		0													6312547,42	350200,176
2803	Stolphål		0													6312557,855	350198,867
2811	Grop	X	50	0,7	0,7	0,22	Mörkbrun humös sand		X		X			Enstaka stenar utspridda i fyllningen.	6	6312557,228	350198,161
2821	Grop	X	25	1,5	1,5	0,24	Gråbrun mycket humös sand	Flam-mig brun sand	X					Avfallsgrop, fynd av brända ben, keramik	1	6312554,998	350204,855
2835	Grop		0													6312560,539	350201,564
2848	Grop	X	50	3,85	2,2	0,25	Mörkbrun humös sand	Ljus sand						Avfallsgrop, krossat kärl AL4562.	6	6312560,183	350205,017
2871	Stolphål		0													6312548,835	350196,817
2878	Stolphål		0													6312548,458	350198,002
2893	Härd	X	50	0,55	0,55	0,1	Svartbrun grusig sand				X			Bränd sten	8	6312550,673	350210,473
2904	Grop	X	50	1,2	1,2	0,36	Mörkbrun-svart humös sand	Beige sand	X		X			Keramik, brända ben, bränd lera. Stenar	5	6312556,342	350216,793
2914	Ugn	X	50	1,53	1,16	0,22	Beige sand i botten	Korallfärgad sand	X					Fyra fyllningar. Ugn?	5	6312552,378	350217,057
2926	Grop		0													6312546,157	350212,609
2941	Grop	X	50	0,92	0,84	0,21	Mörkbrun humös sand, lera	Kolrik mörk-brunsvart sand	X	X	X			Brända ben, obr. och br. lera, skörbr. s	5	6312544,272	350222,019
2950	Grop	X	50	0,99	0,9	0,26	Mörkbrun humös sand, kol	Mörk-brunsvart kolrik sand		X	X			Skörbrända stenar, keramik	6	6312531,14	350215,748
2961	Stolphål	X	50	0,16	0,16	0,05	Mörkbrun humös sand								2	6312534,333	350222,387
2967	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,15	Mörkbrun humös sand								3	6312550,386	350221,449

BILAGA 1

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
2975	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,08	Ljusgråbrun svagt humös sand							Urlakad	4	6312549,743	350222,545
2982	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,08	Mörkbrungrå humös sand								4	6312549,929	350222,876
2989	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,16	Mörkbrungrå humös sand								4	6312548,802	350223,234
2996	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,32	Mörkbrungrå humös sand		X				Hus 2	TB Hus 2	4	6312549,492	350223,62
3003	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,08	Mörkbrun humös sand								4	6312548,888	350224,751
3009	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,08	Mörkbrun humös sand								4	6312548,37	350225,188
3017	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,08	Ljusgrå svagt humös sand		X					Urlakad	4	6312548,549	350226,157
3025	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,09	Brungrå humös sand								4	6312548,081	350226,53
3033	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,06	Brungrå humös sand								4	6312547,16	350226,629
3040	Stolphål		0													6312554,138	350220,965
3047	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,21	Brungrå humös sand								4	6312552,924	350221,165
3055	Stolphål	X	50	0,18	0,18	0,15	Mörkbrungrå humös sand								4	6312553,298	350222,414
3062	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,12	Mörkbrungrå humös sand								4	6312553,361	350222,74
3069	Stolphål	X	50	0,17	0,17	0,18	Brungrå svagt humös sand, sten						Hus 2	Väggstolpe Hus 2	4	6312553,591	350222,952
3076	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,1	Mörkgråbrun humös sand		X		X				4	6312553,052	350224,122
3085	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,2	Sotig mörkgråbrun humös sand		X	X				Troligen yngre än hård 3503	4	6312552,097	350223,864
3085	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,2	Sotig mörkgråbrun humös sand		X	X				Troligen yngre än hård 3503	4	6312552,095	350223,852
3093	Stolphål	X	50	0,34	0,34	0,12	Mörkbrun humös sand, sten		X				Hus 4	TB Hus 4	4	6312551,958	350223,591
3102	Stolphål		0													6312554,959	350222,423
3110	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,23	Brungrå humös sand								4	6312556,975	350222,507
3124	Stolphål		0													6312556,761	350224,279
3131	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,1	Mörkbrun humös sand, sten								4	6312551,682	350225,755
3138	Stolphål	X	50	0,34	0,34	0,34	Mörkbrungrå mycket humös sand							Större sten i ytan	4	6312555,701	350228,068
3147	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,15	Mörkbrungrå humös sand		X					Omstolpad stolpe AS3154?	4	6312555,316	350228,153

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
3154	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,16	Mörkbrungrå humös sand		X					Omstolpad stolpe med AS3147?	4	6312555,137	350228,177
3170	Stolphål		0													6312553,43	350226,639
3176	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,1	Mörkbrun humös sand								4	6312552,416	350227,343
3183	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,13	Brungrå humös sand								4	6312551,626	350227,21
3190	Stolphål	X	50	0,23	0,23	0,08	Mörkbrun humös sand		X						4	6312551,876	350227,516
3197	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,16	Mörkbrun humös sand								6	6312551,685	350228,439
3203	Stolphål	X	50	0,16	0,14	0,08	Mörkbrun humös sand								6	6312552,222	350230,01
3211	Stolphål	X	50	0,18	0,18	0,08	Mörkbrun humös sand								6	6312555,194	350229,736
3218	Stolphål	X	50	0,18	0,18	0,2	Mörkbrun humös sand								6	6312553,122	350231,873
3225	Stolphål	X	50	0,19	0,19	0,24	Mörkbrun humös sand								6	6312553,278	350232,484
3232	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,24	Mörkbrun humös sand								3	6312552,285	350231,829
3247	Stolphål	X	50	0,25	0,2	0,09	Mörkbrun humös sand								6	6312550,393	350231,337
3254	Stolphål		0													6312549,53	350228,705
3262	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,11	Brungrå humös sand							Lite urlakad	4	6312545,7	350228,628
3269	Stolphål	X	50	0,5	0,5	0,11	Brungrå humös sand							Lite urlakad	4	6312545,745	350228,059
3277	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,2	Mörkgrå humös sand								2	6312528,22	350230,477
3284	Stolphål	X	50	0,28	0,26	0,26	Mörkbrun humös sand								2	6312528,412	350231,555
3292	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,16	Mörkbrun humös sand								2	6312530,137	350231,473
3300	Ränna	X	50	1,13	0,5	0,17	Mörkbrun humös sand							JÅ keramik	2	6312530,6	350231,245
3314	Härd	X	50	0,58	0,58	0,08	Kolrik sand, skörbränd sten			X	X				7	6312531,218	350229,972
3323	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,1	Mörkbrun humös sand								2	6312536,096	350235,204
3329	Stolphål	X	50	0,34	0,34	0,15	Mörkbrun humös sand								2	6312539,278	350234,33
3338	Stolphål	X	50	0,5	0,5	0,2	Mörkbrun humös sand								2	6312541,917	350237,397
3347	Grop	X	50	0,7	0,7	0,14	Mörkbrun humös sand								2	6312544,988	350236,788
3357	Stolphål	X	50													6312545,089	350235,467
3367	Härd		0													6312545,759	350235,148
3381	Härd		0													6312543,462	350235,244
3391	Härd		0													6312545,332	350232,898

BILAGA 1

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
3402	Grop	X	50	0,85	0,85	0,22	Mörkbrun humös sand								2	6312547,28	350231,673
3412	Härd	X	25	1,5	1	0,15	Brun sand, bränd lera	Kolrik mörk sand	X	X	X			3 fyllningar. Keramik	7	6312545,747	350230,23
3423	Härd		0													6312547,078	350228,999
3433	Härd		0													6312544,396	350229,349
3443	Härd		0													6312537,703	350227,79
3451	Härd	X	50	0,82	0,82	0,09	Mörkbrun humös sand	Kolrika mörka sandfläckar		X	X			Flinta, slagg	7	6312540,991	350227,237
3460	Härd	X	50	1,2	1,12	0,23	Mörkbrun humös sand, kol	Kolrik, skörbränd stenar		X	X			Gick upp i matjorden	7	6312538,422	350225,472
3470	Härd		0													6312557,972	350223,884
3480	Härd		0													6312555,078	350225,849
3492	Härd		0													6312553,299	350225,295
3503	Härd		0													6312551,97	350224,523
3512	Härd		0													6312549,942	350224,815
3521	Härd		0													6312550,395	350227,622
3532	Grop		0													6312554,999	350230,528
3541	Härd	X	25	1,2	1,2	0,37	Mörkbrun humös sand	Kolrik mörk sand	X	X	X			Keramik, NÖ-kvadranten grävd	7	6312545,526	350227,025
3552	Härd		0													6312545,974	350225,565
3564	Härd	X	50	0,76	0,65	0,09	Mörkbrun humös sand	Kolrik mörk sand		X	X				8	6312544,296	350224,319
3573	Härd	X	50	0,89	1,1	0,18	Mörkbrun humös sand	Kolrik mörk sand		X	X			Slagg, kompakt	7	6312543,042	350224,538
3583	Härd		0													6312543,969	350225,903
3646	Stolphål	X	50	0,27	0,27	0,3	Brungrå humös sand		X					I SV kanten av grop 744	1	6312548,763	350191,659
3676	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,16	Mörkbrun humös sand								3	6312547,493	350207,401
3686	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,26	Mörkbrun humös sand								1	6312552,191	350204,355
3701	Stolphål		0													6312552,724	350208,958
3712	Stolphål	X	50	0,31	0,26	0,13	Mörkbrun humös sand				X			Kompakt fyllning	5	6312551,256	350211,382
3723	Stolphål		0										Hus 2	TB Hus 2. Ej dok. men skrivit djupt AS		6312551,141	350212,348
3735	Stolphål	X	50	0,26	0,26	0,12	Brun humös sand								4	6312551,885	350214,068
3745	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,14	Mörkbrun humös sand		X						5	6312551,967	350216,138
3755	Stolphål	X	50	0,19	0,19	0,19	Mörkbrun humös sand						Hus 2	Väggstolpe Hus 2. Står AS3775 på ritning	5	6312553,056	350217,154

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
3765	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,22	Brungrå humös sand		X					Urlakad	4	6312552,944	350218,351
3787	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,23	Mörkbrungrå humös sand, sten						Hus 2	Väggstolpe Hus 2	4	6312552,794	350214,869
3815	Stolphål	X	50	0,24	0,15	0,15	Mörkbrun humös sand, stenar							Lera och keramik	5	6312551,801	350209,215
3832	Stolphål		0													6312551,782	350209,886
3843	Stolphål	X	50	0,19	0,19	0,13	Mörkbrun humös sand, sten								5	6312551,901	350211,248
3855	Stolphål	X	50	0,22	0,22	0,12	Mörkgrå humös sand		X				Hus 2	Väggstolpe Hus 2	4	6312553,403	350220,828
3865	Stolphål	X	50	0,35	0,35	0,11	Mörkgråbrun humös sand		X						4	6312552,297	350223,002
3878	Stolphål	X	50	0,14	0,14	0,11	Mörkbrungrå humös sand		X						4	6312551,865	350222,957
3902	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,4	Brungrå humös sand					X	Hus 2	TB. Hus 2. Skärvig sten, stenskott.	4	6312552,306	350223,716
3926	Stolphål	X	50	0,28	0,28	0,2	Brungrå humös sand		X						7	6312548,793	350207,68
3939	Stolphål	X	50	0,24	0,24	0,2	Brungrå humös sand		X					Litet inslag sintrad lera	7	6312549,421	350207,719
3949	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,07	Brungrå humös sand								7	6312549,621	350207,735
3959	Stolphål		0													6312550,339	350207,444
3969	Stolphål		0													6312550,261	350207,507
3977	Stolphål		0													6312550,869	350207,107
3988	Stolphål		0													6312551,296	350207,41
3998	Stolphål		0													6312553,36	350208,838
4009	Stolphål		0													6312551,081	350206,456
4021	Stolphål		0													6312551,27	350206,044
4031	Stolphål		0													6312550,555	350204,273
4041	Stolphål		0													6312550,136	350204,356
4053	Stolphål		0													6312553,084	350208,447
4063	Stolphål	X	50	0,3	0,27	0,2	Mörkbrun humös sand, br lera		X		X		Hus 2	TB Hus 2, Keramik	5	6312547,471	350204,597
4077	Stolphål	X	50	0,32	0,32	0,14	Gråbrun humös sand						Hus 2	TB Hus 2, störd av djurgång	7	6312547,807	350207,775
4089	Stolphål	X	50	0,35	0,35	0,24	Brungrå humös sand						Hus 2	TB Hus 2	7	6312548,121	350209,5
4101	Stolphål	X	50	0,3	0,25	0,22	Mörkbrun humös sand, br lera		X		X		Hus 2	TB Hus 2	6	6312549,15	350221,011
4112	Stolphål	X	50	0,25	0,25	0,13	Mörkbrun humös sand, br lera		X		X				6	6312549,381	350220,983
4128	Stolphål	X	50	0,3	0,25	0,05	Mörkbrun humös sand						Hus 2	TB Hus 2	6	6312550,164	350204,763

BILAGA 1

Intrasisld	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
4143	Stolphål	X	50	0,3	0,3	0,3	Mörkbrun humös sand	Grå humös sand				X	Hus 2, männis-koben	TB Hus 2 Enst br. ben, malstensfragment?	6	6312550,139	350204,333
4164	Stolphål		0													6312551,444	350198,694
4175	Stolphål		0													6312550,469	350200,515
4185	Stolphål		0													6312549,811	350200,028
4201	Stolphål		0													6312548,607	350200,074
4211	Stolphål		0													6312548,869	350199,987
4221	Stolphål		0													6312548,023	350199,989
4233	Grop	X	50	0,9	0,8	0,72	Mörkbrun humös sand	Inslag av kol, br. lera, sten	X		X			Brunn? Vattenhål?	6	6312550,526	350199,253
4256	Stolphål		0													6312548,314	350198,227
4269	Stolphål		0													6312549,578	350201,711
4280	Stolphål	X	50	0,2	0,2	0,1	Brun humös sand, kol		X		X			Stolphål till överbyggnad ugn 744	8	6312548,744	350193,985
4291	Stolphål		0													6312548,771	350191,681
4303	Stolphål		0													6312549,195	350197,089
4313	Stolphål		0													6312548,691	350197,833
4323	Stolphål		0													6312545,645	350198,115
4332	Stolphål		0													6312545,863	350199,42
4339	Stolphål		0													6312545,975	350199,539
4350	Stolphål		0													6312546,478	350200,698
4360	Stolphål		0													6312546,511	350200,968
4368	Stolphål		0													6312546,126	350201,359
4379	Stolphål		0													6312546,346	350201,5
4394	Stolphål		0													6312548,637	350203,091
4404	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,647	350204,527
4415	Stolphål		0													6312546,976	350204,511
4425	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,549	350205,713
4434	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,566	350206,652
4443	Stolphål		0													6312547,946	350206,399
4453	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,616	350207,619
4465	Stolphål		0													6312546,289	350208,073
4475	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,482	350208,077
4484	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312546,801	350209,837
4493	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312547,032	350213,308
4505	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312547,713	350221,258

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
4517	Pinnhål		0													6312547,347	350212,616
4524	Pinnhål		0													6312546,887	350202,168
4530	Pinnhål		0													6312547,234	350201,351
4537	Pinnhål		0													6312547,815	350201,741
4544	Pinnhål		0													6312548,143	350202,077
4550	Pinnhål		0													6312548,842	350202,569
4556	Pinnhål		0													6312550,806	350203,923
4562	Lager	X	100				Krossat kera- mikkärl							Krossat ke- ramikkärl i AG2848	6	6312559,698	350206,055
4587	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312552,905	350213,595
4610	Stolphål		0													6312552,939	350207,414
4619	Stolphål		0													6312552,997	350207,959
4627	Stolphål		0													6312552,946	350205,797
4636	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312551,821	350207,239
4646	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312551,884	350207,696
4656	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312551,886	350208,622
4665	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312552,176	350210,133
4675	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312552,527	350212,666
4686	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312552,728	350213,756
4696	Stolphål		0													6312551,858	350214,64
4706	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312553,384	350218,506
4716	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312553,36	350219,143
4726	Stolphål		0													6312553,211	350218,178
4735	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312553,481	350221,999
4746	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312553,669	350224,051
4756	Stolphål		0													6312548,997	350212,105
4765	Stolphål		0										Hus 3	TB Hus 3		6312536,811	350221,683
4774	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312553,394	350219,666
4781	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312553,356	350220,097
4789	Stolphål		0													6312549,74	350217,613
4799	Stolphål		0													6312549,611	350217,989
4807	Stolphål		0													6312550,238	350211,532
4819	Stolphål		0													6312549,237	350206,339
4830	Stolphål	X	50	0,16	0,16	0,44	Gråbrun hu- mös sand	Ljusme- lerad grå humös sand			X			Keramik	6	6312549,916	350204,686

BILAGA 1

Intrasid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Längd	Bredd	Djup	Fyllning 1	Fyllning 2	Bränd lera	Sot	Kol	Stenskoning	Hus	Kommentar	Visas på ritning	N koordinat	E koordinat
4877	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312551,442	350205,559
4887	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312548,206	350223,8
4897	Stolphål		0										Hus 2	Väggstolpe Hus 2		6312547,473	350217,207

FÖRUNDERSÖKNING 2024

Intrasid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Bränd lera	Sot	Kol	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fyllning 1	Fyllning 2	Kommentar	N	E
200	Härd	X	50				0,75	0,6		Skörbränd sten		Mycket grund hårbotten. Mynningsdel 1FK	6312529,731	350174,182
222	Stolphål	X	50	X			0,25	0,25	0,33	Mörkbrun humös sand			6312532,964	350174,878
262	Stolphål	X	50			X	0,23	0,2	0,1	Mörkgrå humös sand			6312534,865	350176,198
288	Härd	X	50			X	0,85	0,7	0,16	Mörkgrå humös sand		Oklar anläggning. Skörbränd sten och kol	6312547,693	350188,484
316	Härd	X	50		X		0,75	0,6	0,14	Mörkgrå sotig humös sand			6312549,776	350188,015
333	Härd	X	50		X		0,5	0,2	0,21	Mörkgrå humös sotig sand		Möjligen två stolphål med skörbränd sten	6312549,134	350189,302
345	Stolphål	X	100	X			0,3	0,3	0,1	Mörkbrun humös sand		Starkt urlakad. Keramik	6312549,474	350188,621
356	Stolphål	X	50				0,26	0,26	0,2	Mörkbrun humös sand		Bildar gavel med 390, 378, 366 och 1306	6312550,114	350188,27
366	Stolphål	X	50				0,25	0,2	0,26	Mörkbrun humös sand			6312549,673	350189,842
378	Stolphål	X	50				0,26	0,22	0,26	Mörkbrun humös sand		Skadad av skörbränd sten i toppen	6312549,754	350189,236
390	Stolphål	X	50				0,3	0,3	0,25	Mörkbrun humös sand			6312550,144	350188,811
402	Grop	X	50			X	1,25	0,6	0,12	Mörkgrå humös sand		Grund grop med enstaka kol och keramik	6312551,369	350189,508
430	Grop	X	50				0,65	0,65	0,14	Mörkbrun humös sand			6312556,259	350194,785
446	Grop	X	50	X		X	0,86	0,7	0,23	Bränd lera	Mörkbrun humös sand		6312556,925	350194,564
514	Härd	X	50		X	X	1,2	1,2	0,16	Gråbrun sotig humös sand	Kolsvart sotig sand, skörbr st		6312534,151	350192,349
546	Stolphål	X	50				0,3	0,3	0,11	Gråbrun humös sand			6312534,359	350200,567

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Bränd lera	Sot	Kol	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fyllning 1	Fyllning 2	Kommentar	N	E
558	Stolphål	X	50				0,3	0,3	0,18	Gråbrun svagt humös sand		Sten i botten, urlakad.	6312533,375	350202,653
579	Stolphål	X	50				0,25	0,25	0,21	Brungrå humös sand			6312533,417	350204,831
589	Stolphål	X	50				0,3	0,3	0,3	Mörkgråbrun humös sand			6312533,36	350206,895
598	Stolphål	X	50				0,27	0,27	0,25	Mörkbrungrå humös sand		Lik stolphål 589	6312534,949	350207,214
608	Stolphål	X	50				0,4	0,4	0,35	Mörkbrungrå humös sand		Lik stolphål 589 och 598	6312535,589	350207,151
631	Härd	X	50		X		0,9	0,9	0,16	Matjord - gråbrun humös sand	Mörkgrå sot och skörbränd sten		6312534,466	350209,435
645	Härd	X	50		X	X	0,9	0,9	0,2	Svartgrå sotig sand, skörbr st			6312534,374	350211,413
668	Stolphål	X	50				0,3	0,3	0,1	Gråbrun humös sand			6312534,419	350212,861
677	Stolphål	X	50				0,5	0,3	0,32	Mörkbrungrå humös sand		1 sten i fyllningen	6312532,932	350213,366
692	Stolphål	X	50				0,36	0,36	0,33	Mörkbrungrå humös sand			6312532,766	350214,438
701	Stolphål	X	50				0,24	0,24	0,1	Gråbrun svagt humös sand			6312534,278	350215,572
721	Stolphål	X	50				0,26	0,26	0,32	Mörkbrungrå humös sand			6312533,055	350216,926
841	Stolphål	X	50				0,19	0,14	0,16	Mörkbrun humös sand			6312552,77	350229,474
851	Stolphål	X	50				0,19	0,19	0,18	Mörkbrun humös sand			6312553,896	350228,827
870	Stolphål	X	50				0,25	0,22	0,27	Mörkbrun humös sand			6312553,192	350228,112
879	Stolphål	X	50			X	0,22	0,22	0,16	Mörkbrun humös sand			6312552,959	350227,33
929	Stolphål	X	50			X	0,3	0,2	0,22	Mörkbrun humös sand			6312555,776	350224,107
940	Stolphål	X	50			X	0,2	0,18	0,2	Mörkbrun humös sand			6312555,209	350223,406
950	Stolphål	X	50			X	0,2	0,2	0,2	Mörkbrun humös sand			6312554,511	350223,005
960	Stolphål	X	50	X			0,2	0,2	0,12	Brun humös sand			6312555,157	350222,424
969	Stolphål	X	50				0,2	0,2	0,11	Brun humös sand			6312555,363	350222,097
980	Stolphål	X	50				0,23	0,23	0,22	Mörkbrun humös sand		Spetsig form	6312554,314	350220,89
1001	Stolphål	X	50			X	0,26	0,22	0,21	Mörkbrun humös sand			6312554,411	350220,034
1023	Stolphål	X	50				0,33	0,18	0,24	Mörkbrun humös sand			6312555,079	350217,874
1038	Stolphål	X	50				0,21	0,13	0,14	Brun humös sand			6312555,258	350215,658

BILAGA 1

Intrasisid	Anläggningstyp	Undersökt	Undersökt andel %	Bränd lera	Sot	Kol	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Fyllning 1	Fyllning 2	Kommentar	N	E
1049	Stolphål	X	50				0,15	0,15	0,08	Mörkbrun humös sand			6312555,597	350215,686
1059	Grop	X	50			X	1,3		0,4	Mörkgrå humös sand			6312556,318	350216,743
1077	Grop	X	50				1,35	0,8	0,25	Mörkgrå humös sand			6312557,233	350211,007
1113	Stolphål	X	50				0,2	0,2	0,1	Mörkgrå humös sand			6312556,891	350206,523
1124	Grop	X	50	X		X	1,5		0,27	Brunflammig humös sand	Mörkgrå humös sand, bränd lera	Fynd av ben, slagg och keramik	6312559,335	350205,966
1140	Grop	X	50				1,2		0,13	Gråbrun siltig sand, enst sten			6312547,419	350200,017
1156	Stolphål	X	50				0,25	0,25	0,15	Brungrå humös sand			6312546,367	350200,718
1165	Stolphål	X	50				0,28	0,28	0,26	Mörkbrungrå humös sand			6312546,474	350202,785
1174	Stolphål	X	50				0,24	0,24	0,18	Mörkbrun humös sand			6312546,542	350203,239
1182	Härd	X	50		X		0,7	0,7	0,13	Skörbrända stenar	Gråbrun sotig humös sand	Stora stenar i.	6312544,721	350208,276
1206	Härd	X	50		X	X	0,8	0,8	0,16	Matjord i ytan	Skörbrända stenar, kol, sot		6312542,067	350216,473
1271	Härd	X	25		X	X	1,3		0,1	Svartgrå sotig sand, träkol.			6312543,354	350231,939
1279	Grop	X	50				0,54	0,54	0,27	Mörkbrun humös sand		Grop/stolphål?	6312542,135	350231,454
1299	Stolphål	X	50	X			0,34		0,15	Mörkbrun grå humös sand			6312529,911	350224,946
1319	Stolphål	X	50				0,32	0,32	0,27	Mörkbrungrå humös sand			6312534,284	350216,425
1361	Grop	X	50			X	0,7	0,6	0,1	Mörkgrå humös sand			6312553,086	350228,841

Bilaga 2a Fyndlista**Acc.Nr. VM300149**

Landskap Halland
 Socken Vinberg sn
 Fornlämningsnummer L2023:839
 Undersökningsår 2025

Fyndnummer	Material	Sakord	Datering	Antal	Fragmente- ringsgrad	Fyndstatus	Vikt
1	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	2	Defekt		10,7
2	Obränt ben	Avfall		33	Fragment		16,93
3	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	1			7,7
4	Flinta	Spån		1	Fragment		1,4
5	Flinta	Avslag/avfall		1	Fragment	Gallrat. Sparas ej	5,2
6	Flinta	Avslag/avfall		1		Gallrat. Sparas ej	9,1
7	Flinta	Avslag/avfall		1		Gallrat. Sparas ej	1,3
8	Flinta	Avslag/avfall		2		Gallrat. Sparas ej	38,9
9	Flinta	Avslag/avfall		1		Gallrat. Sparas ej	6,9
10	Flinta	Avslag/avfall		1		Gallrat. Sparas ej	5,6
11	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	20			198,5
12	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	1	Defekt		9,7
13	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	2	Defekt		5,9
14	Bränd lera	Föremål		1	Defekt		10,4
15	Slagg	Järnslag		1	Fragment		8,2
16	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	46			1983
17	Flinta	Avslag/avfall		1		Gallrat. Sparas ej	2,7
18	Bränd lera/Keramik	Del av hank?		1	Fragment		1,5
19	Bränd lera	Ugnsvägg		6	Fragment	Gallrat. Sparat 6 st, 45,5 gram	89
20	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	16			61,8
21	Obränt ben	Avfall		37			17,73
22	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	1	Defekt		9
23	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	1			15,1
24	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	1	Defekt		2,2
25	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	2	Defekt		7,6
26	Bränd lera			1	Fragment	Gallrat. Sparas ej.	0,4
27	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	2			17,5
28	Bränt ben	Avfall		10	Fragment		0,25
29	Bränd lera	Ugnsvägg		4			21,7
30	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	1	Defekt		9,2
31	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	1	Defekt		7,7
32	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	2	Defekt		3,7
33	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	1	Defekt		10
34	Bränt ben	Avfall		1			3,42

Beskrivning	Påträffades i	Intrasisid	N koordinat	E koordinat	Höjd, meter över havet
	Härd 200	212	6312541,013	350188,331	28,186
Obränt, Bos, Dentes	Grop 214	229	6312559,024	350217,371	28,17
	Grop 214	231	6312558,769	350217,367	28,226
Del av spån	Stolphål 1258	1269	6312550,806	350209,395	28,313
	Stolphål 2358	2886	6312543,077	350194,67	28,004
	Lösfynd alv	2887	6312535,927	350188,881	28,124
	Lösfynd alv	2888	6312536,335	350182,729	28,07
	Lösfynd alv	2889	6312543,214	350209,222	27,969
	Lösfynd alv	2890	6312541,371	350212,889	27,847
	Lösfynd alv	2891	6312544,363	350220,191	27,986
	Stolphål 1520	2892	6312549,386	350208,45	28,24
	Grop 2848	2902	6312559,773	350205,593	28,246
Recent brott	Stolphål 2115	2903	6312554,629	350211,429	28,342
Ett tydligt hål i, som inte går igenom. Oxiderat	Lösfynd alv	3337	6312537,817	350233,836	27,596
Lite rostfärgad, men ingen magnetism. Lösfynd.	Lösfynd alv	3442	6312534,892	350227,396	27,535
ICP	Grop 544	3638	6312533,869	350189,453	28,157
	Stolphål 2200	3640	6312535,615	350217,926	27,365
SVK. Trodde först att det var cu-leg. Men möjligen sintrad keramik, del av hank?	Stolphål 2248	3641	6312535,601	350212,976	27,788
Delvis smält lera, förglasad yta på några.	Ugn 744	3642	6312549,217	350192,199	28,041
ICP, 2 st.. Några sintrade bitar, bl a mynninsbit	Ugn 744	3643	6312549,149	350191,953	28,093
Bos, animal, dentes, tänder	Ugn 744	3644	6312549,212	350191,959	28,099
ICP	Stolphål 2185	3659	6312531,607	350218,541	27,541
ICP	Stolphål 2288	3660	6312534,718	350209,947	27,753
	Ränna 3300	3661	6312530,624	350231,3	27,363
	Grop 2926	3662	6312546,21	350212,972	28,101
	Stolphål 2358	3666	6312542,993	350194,674	27,936
	Grop 2821	3667	6312555,145	350205,012	28,188
Animal	Grop 2821	3668	6312554,814	350205,055	28,272
Någon förglasad, sintrad lera, blästerhål	Stolphål 1584	3670	6312548,324	350212,663	28,111
	Stolphål 874	3673	6312551,292	350199,634	28,201
	Stolphål 918	3674	6312551,869	350201,638	28,206
	Stolphål 1980	3675	6312550,449	350215,863	28,341
	Stolphål 1520	3685	6312549,486	350208,46	28,119
Kraftigt rörbens fragm Ossa longa	Stolphål 1092	3700	6312552,164	350206,102	28,257

BILAGA 2

Fyndnummer	Material	Sakord	Datering	Antal	Fragmente- ringsgrad	Fyndstatus	Vikt	
35	Bränt ben			1			0,09	
36	Bränt ben	Avfall		2	Fragment		0,19	
37	Bränd lera	Lerklining		2	Fragment	Gallrat.	2,4	
38	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	1	Defekt		1,4	
39	Bränt ben	Avfall		5			1,57	
40	Bränd lera			1	Fragment	Gallrat. Ej separat	1,5	
41	Bränd lera	Föremål		1			1,2	
42	Bränt ben	Avfall		3	Fragment		0,38	
43	Bränd lera	Lerklining		2	Fragment		17,3	
44	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	2	Defekt		1,3	
45	Bränd lera	Lerklining		1	Fragment	Gallrat. Ej separat	2,5	
46	Bränd lera	Ugnsvägg		14	Fragment	Gallrat. Sparat 6 st, 26 gram	30,3	
47	Keramik	Kärl	FRJÅ	1	Defekt		5,6	
48	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	1	Defekt		6,9	
49	Bränd lera	Lerklining		1		Gallrat. Ej separat	5	
50	Bränd lera	Infodring		6	Fragment	Delvis gallrat. Sparat 2 bitar	16,6	
51	Bränd lera	Lerklining		12	Fragment	Delvis gallrat. Sparat 1 st	13,3	
52	Bränt ben	Avfall		5	Fragment		0,08	
53	Obränt ben	Avfall		5	Fragment		5,03	
54	Bränd lera	Lerklining		2	Fragment	Gallrat. Sparas ej	0,6	
55	Bränt ben	Avfall		2	Fragment		0,03	
56	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	1	Defekt		7,8	
57	Bränt ben	Avfall		1	Fragment		0,02	
58	Bränd lera	Lerklining		43	Fragment	Gallrat. Sparat 8 (90,3 gram)	231	
59	Bränd lera	Lerklining		1	Fragment	Gallrat. Sparas ej	3,5	
60	Keramik	Kärl	FRJÅ	1	Defekt		10,4	
61	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	2	Defekt		6,6	
62	Bränt ben	Avfall		3	Fragment		0,34	
63	Bränd lera	Lerklining		2	Fragment	Gallrat. Ej separat	6,3	
64	Bränt ben	Avfall		13	Fragment		0,99	
65	Bränt ben	Avfall		4	Fragment		0,42	
66	Bränd lera	Lerklining		5	Fragment	Gallrat. Ej separat	2,8	
67	Keramik	Kärl	SN/ÅBÅ	1	Defekt		11,1	
68	Flinta	Avslag/avfall		1		Gallras. Sparas ej	0,9	
69	Bränd lera	Ugnsvägg		10	Defekt	Delvist gallrat	151,8	
70	Keramik	Kärl	YFRJÅ	10	Defekt	ICP	163,2	
71	Flinta	Avslag/avfall		3			9,6	
72	Bränd lera	Blästerskydd		2	Fragment		5,2	
73	Bränt ben	Avfall		8	Fragment		4,2	
74	Bränd lera	Ugnsvägg		8		Gallrat. Sparat 1 st, 4,5 gram	16,6	
75	Bränt ben	Avfall		6	Fragment		0,44	
76	Keramik	Kärl	ÄJÅ	12	Defekt		73,1	
77	Keramik	Kärl	ÄJÅ	15	Defekt		211,1	

Beskrivning	Påträffades i	Intrasisid	N koordinat	E koordinat	Höjd, meter över havet
Homo? Ossa longa	Stolphål 1402	3776	6312548,511	350204,947	28,04
Ossa longa	Stolphål 1414	3777	6312547,725	350205,434	28,165
	Stolphål 1378	3779	6312548,841	350207,033	28,198
	Stolphål 1370	3780	6312548,943	350207,436	28,206
Animal	Stolphål 1166	3781	6312551,809	350207,009	28,272
	Stolphål 1422	3783	6312548,392	350204,195	28,163
Liknar sländtrissa	Stolphål 1446	3784	6312546,477	350202,85	28,066
Animal	Ränna 2123	3785	6312553,705	350212,808	28,364
Växtmaterial	Ränna 2123	3786	6312554,186	350212,809	28,38
	Stolphål 1203	3799	6312551,439	350208,162	28,294
Gallrat. Ej sparat	Stolphål 1203	3801	6312551,443	350208,166	28,278
Ljusare beläggning på ytan av bitarna.	Stolphål 1213	3802	6312551,783	350208,393	28,289
ICP	Stolphål 1225	3828	6312551,88	350209,056	28,284
	Stolphål 3815	3829	6312551,847	350209,225	28,274
	Stolphål 3815	3830	6312551,836	350209,255	28,281
Delvis gallrat. Sparat 2 bitar (6,2 gram)	Stolphål 1235	3831	6312551,771	350209,484	28,29
	Stolphål 1326	3853	6312551,569	350210,908	28,251
? Anonyma små fragment	Stolphål 1303	3854	6312552,492	350210,992	28,253
Obränt O/C	Stolphål 1900	3916	6312552,967	350220,599	28,328
	Stolphål 1931	3919	6312551,828	350218,233	28,338
? Små anonyma fragment	Stolphål 1931	3920	6312551,832	350218,221	28,355
	Stolphål 1869	3921	6312550,818	350218,314	28,303
? Mycket litet oidentifierat fragment	Stolphål 1869	3922	6312550,814	350218,34	28,341
Avtryck. Infodring i ugn	Ugn 2914	3923	6312552,37	350217,291	28,37
Växtavtryck	Stolphål 3745	3924	6312552,003	350216,152	28,385
	Stolphål 4063	4076	6312547,447	350204,671	28,205
	Grop 2904	4122	6312556,379	350216,819	28,27
? Mycket anonyma små fragment.	Grop 2904	4123	6312556,36	350216,733	28,375
	Grop 2904	4124	6312556,525	350216,753	28,372
Animal Ossa longa	Grop 2941	4127	6312544,131	350222,018	27,975
Homo, Vuxen, Kranium	Stolphål 4143	4156	6312550,142	350204,376	28,274
	Grop 2811	4157	6312557,299	350198,17	28,21
	Grop 2950	4159	6312531,164	350215,766	27,539
	Grop 2950	4160	6312531,163	350215,725	27,686
Delvis gallrat, sparat 113,7 gram, en sintrad.	Grop 2848	4597	6312559,617	350206,034	28,059
SÖ-kvadranten av 2848. Matskorpa på utsidan av mynning	Grop 2848	4599	6312559,95	350205,677	28,07
En bränd	Grop 2848	4600	6312559,871	350205,468	28,098
Förglasade , poriga. Smält, mynning	Grop 2848	4601	6312560,023	350206,154	28,147
Animal	Grop 2848	4602	6312559,912	350205,865	28,118
Sintrad	Grop 4233	4603	6312550,613	350199,132	28,053
Animal, animal?	Grop 4233	4604	6312550,678	350198,993	28,182
	Grop 4233	4605	6312550,423	350199,391	28,093
SV-kvadrant grop 2848. Samma kärn som Fynd 70	Grop 2848	4606	6312559,963	350204,361	28,161

BILAGA 2

Fyndnummer	Material	Sakord	Datering	Antal	Fragmente- ringsgrad	Fyndstatus	Vikt	
78	Bränt ben	Avfall		1	Fragment		0,19	
79	Flinta	Avslag/avfall		3			5,2	
80	Keramik	Kärl	YBÅ/ÄJÅ	1	Defekt		9,2	
81	Bränd lera			3		Gallras. Sparas ej	10,7	
82	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	11	Defekt		74,4	
83	Keramik	Kärl	YBÅ/FRJÅ	30	Fragment	2 ICP	126,9	
84	Flinta	Avslag		2		Gallras. Sparas ej	13,7	
85	Slagg	Järnhaltig slagg		2	Fragment		5,1	
86	Bränd lera			6	Fragment	Gallrat. Ej sparat	11,6	
87	Keramik	Kärl	YFRJÅ	6	Defekt		15,3	
88	Slagg	Järnhaltig slagg		1	Fragment		6,6	
89	Flinta	Avslag/avfall		1		Gallras. Sparas ej	6,9	
90	Bränd lera			1	Fragment	Gallrat. Ej sparat	0,1	
91	Slagg	Järnhaltig slagg		1			10,5	
92	Keramik	Kärl	ÄJÅ	1	Defekt		1,3	
93	Keramik	Kärl	ÄJÅ	1	Defekt		2,9	
94	Bränd lera	Ugnsvägg		3	Fragment		137,3	
95	Bränd lera	Infodring		12	Fragment	Gallrat. Sparat 3, 11,8 gram	30,4	
96	Bränt ben	Avfall		2	Fragment		0,18	
97	Bränd lera	Infodring		5	Fragment		7	
98	Keramik	Kärl	ÄJÅ	1	Defekt		4,2	
99	Keramik	Kärl	SN/ÄBÅ	1	Defekt		3,8	
100	Keramik	Kärl	ÄJÅ	17	Defekt		173,5	
101	Al	Vedartsprov		1				
102	Al	Vedartsprov		1				
103	Skalkorn	Makroprov		1				
104	Ljungkvist	Makroprov		1				
105	Ask	Vedartsprov		1				

Beskrivning	Påträffades i	Intrasisid	N koordinat	E koordinat	Höjd, meter över havet
Animal	Grop 2848	4607	6312560,123	350204,746	28,169
	Grop 2848	4608	6312559,876	350204,521	28,171
	Stolphål 4128	4829	6312550,205	350204,781	28,236
	Grop 2848	4838	6312559,658	350204,35	28,024
	Kokgrop 2569	4841	6312537,44	350213,773	27,458
	Härd 2521	4842	6312536,95	350210,139	27,683
	Härd 3573	4849	6312542,792	350224,531	27,892
En järnhaltig slagg den andra är sintrad lera	Härd 3573	4850	6312543,277	350224,652	28,03
	Härd 3541	4851	6312545,449	350226,984	27,936
	Härd 3541	4852	6312545,584	350227,038	27,93
Stearinformig, droppformad slagg, magnetisk	Härd 3412	4855	6312545,48	350230,165	27,986
	Härd 3451	4859	6312540,949	350227,188	27,788
	Härd 3451	4860	6312540,922	350227,184	27,795
	Härd 3451	4861	6312541,204	350227,267	27,818
	Stolphål 4830	4862	6312549,936	350204,688	28,079
	Kokgrop 690	4865	6312546,814	350191,149	28,051
En förglasad sida på en stor bit.	Ugn 744	4907	6312549,331	350193,114	27,985
	Ugn 744	4908	6312549,318	350193,157	27,975
Animal, anonyma möjligen rörbensfragment.	Ugn 744	4910	6312549,425	350193,21	27,952
Ljus beläggning på ytan	Härd 2611	4916	6312544,591	350216,659	27,999
Lösfynd alv	Lösfynd alv	4917	6312555,764	350211,653	28,347
	Stolphål 1462	200044	6312542,504	350203,674	
Hittades vid utredningen 2023 ytligt liggande i härd. Men inget var kvar av härden vid slutundersökningen	Härd 470 vid utredning 2023	200048	6312546,31	350217,38	28,313
Vedartsprov 1PK3639.2161 Utplockat för kol14-datering	Stolphål 2161, TB hus 2	3639			
Vedartsprov 1PK4162.214 Utplockat för kol14-datering	Grop 214	4162			
Makrofossilprov 1PM4863.4233. Utplockat för kol14-datering	Grop 4233	4863			
Makrofossilprov 1PM4874.2231. Utplockat för kol14-datering	Stolphål 2231, TB hus 1	4874			
Vedartsprov 1PK4909.744. Utplockat för kol14-datering	Ugn 744	4909			

Bilaga 2b Fyndlista, keramik, Torbjörn Brorsson

Fyndnummer	Name	Material	Sakord	Antal	Fragmente- ringsgrad	Fyndstatus	Vikt (g)	Anmärkning	Kärldel	Magringsma- terial	
1	VM300149:1	Keramik	Kärl	1	Defekt		10,7		Botten Buk	Krossad bergart	
3	VM300149:3	Keramik	Kärl	1			7,7		Buk	Krossad bergart	
11	VM300149:11	Keramik	Kärl	1			198,5		Buk	Krossad bergart	
12	VM300149:12	Keramik	Kärl	1	Defekt		9,7		Buk	Krossad bergart	
13	VM300149:13	Keramik	Kärl	1	Defekt		5,9	Recent brott	Buk	Krossad bergart	
16	VM300149:16	Keramik	Kärl	1			1983	ICP	Botten Buk	Krossad bergart	
20	VM300149:20	Keramik	Kärl	3			61,8	ICP, 2 st.. Några sintrade bitar, bl a mynninsbit	Buk Myn- ning	Krossad bergart	
22	VM300149:22	Keramik	Kärl	1	Defekt		9	ICP	Botten	Krossad bergart	
23	VM300149:23	Keramik	Kärl	1			15,1	ICP	Botten Buk	Krossad bergart	
24	VM300149:24	Keramik	Kärl	1	Defekt		2,2		Buk	Krossad bergart	
25	VM300149:25	Keramik	Kärl	2	Defekt		7,6		Buk	Krossad bergart	
27	VM300149:27	Keramik	Kärl	1			17,5		Buk	Krossad bergart	
30	VM300149:30	Keramik	Kärl	1	Defekt		9,2		Buk	Krossad bergart	
31	VM300149:31	Keramik	Kärl	1	Defekt		7,7		Buk	Krossad bergart	
32	VM300149:32	Keramik	Kärl	1	Defekt		3,7		Buk	Krossad bergart	
33	VM300149:33	Keramik	Kärl	1	Defekt		10		Botten	Krossad bergart	
38	VM300149:38	Keramik	Kärl	1	Defekt		1,4		Buk	Krossad bergart	
44	VM300149:44	Keramik	Kärl	2	Defekt		1,3		Buk	Krossad bergart	
47	VM300149:47	Keramik	Kärl	1	Defekt		5,6	ICP	Mynning	Sand	
48	VM300149:48	Keramik	Kärl	1	Defekt		6,9		Botten	Krossad bergart	
56	VM300149:56	Keramik	Kärl	1	Defekt		7,8		Buk	Krossad bergart	
60	VM300149:60	Keramik	Kärl	1	Defekt		10,4		Buk	Sand	
61	VM300149:61	Keramik	Kärl	2	Defekt		6,6		Buk	Krossad bergart	
67	VM300149:67	Keramik	Kärl	1	Defekt		11,1		Buk	Krossad bergart	
70	VM300149:70	Keramik	Kärl	1	Defekt	ICP	163,2	SÖ-kvadranten av 2848. Mat- skorpa på utsidan av myn	Mynning Botten Buk	Krossad bergart	
76	VM300149:76	Keramik	Kärl	2	Defekt		73,1		Buk	Krossad bergart	
77	VM300149:77	Keramik	Kärl	2	Defekt		211,1	SV-kvadrant grop 2848. Sam- ma kärl som Fynd 70	Botten Buk	Krossad bergart	
80	VM300149:80	Keramik	Kärl	1	Defekt		9,2		Botten		
82	VM300149:82	Keramik	Kärl	2	Defekt		74,4		Buk	Krossad bergart	
83	VM300149:83	Keramik	Kärl	3	Frag- ment	2 ICP	126,9		Buk	Sand	
87	VM300149:87	Keramik	Kärl	2	Defekt		15,3		Buk Myn- ning	Sand	
92	VM300149:92	Keramik	Kärl	1	Defekt		1,3			Krossad bergart	
93	VM300149:93	Keramik	Kärl	1	Defekt		2,9		Buk	Krossad bergart	
98	VM300149:98	Keramik	Kärl	1	Defekt		4,2	Lösfynd alv	Buk	Krossad bergart	
99	VM300149:99	Keramik	Kärl	1	Defekt		3,8		Mynning	Krossad bergart	
100	VM300149:100	Keramik	Kärl	17	Defekt		173,5	Härd 470 vid utredning 2023	Buk	Krossad bergart	

	Ytbehandling	Datering	Skärvtjocklek	Största korn	Mynningsform	Övrigt	Matskorpa	Påträffades i	Intrasid
		YBÅ/FRJÅ		2,6				Härd 200	212
	Glättad	YBÅ/FRJÅ	8	2,4				Grop 214	231
	Glättad	YBÅ/FRJÅ	11	2			Ja	Stolphål 1520	2892
		YBÅ/FRJÅ		1,8		Botten?	Ja	Grop 2848	2902
	Rabbad	YBÅ/FRJÅ	8	3,1				Stolphål 2115	2903
	Rabbad	YBÅ/FRJÅ	14	3,6		Förrådskärl. Bottendiameter 23 cm	Något	Grop 544	3638
	Glättad	YBÅ/FRJÅ	9	2,3	In		Ja	Ugn 744	3643
		YBÅ/ÄJÅ		3				Stolphål 2185	3659
	Glättad	YBÅ/FRJÅ	8	1,69			Ja	Stolphål 2288	3660
		YBÅ/ÄJÅ		2,3				Ränna 3300	3661
	Glättad	YBÅ/ÄJÅ	7	2,1				Grop 2926	3662
	Glättad	YBÅ/ÄJÅ	8	3,5		En skärva nära botten		Grop 2821	3667
	Glättad	YBÅ/ÄJÅ	6	1,5			Ja	Stolphål 874	3673
	Glättad	YBÅ/ÄJÅ	9	2,2				Stolphål 918	3674
	Rabbad	YBÅ/FRJÅ	8	2,3				Stolphål 1980	3675
		YBÅ/ÄJÅ		4,1				Stolphål 1520	3685
		YBÅ/ÄJÅ		3,6				Stolphål 1370	3780
	Glättad	YBÅ/ÄJÅ		2,8				Stolphål 1203	3799
	Glättad	FRJÅ	7	1,3	Rundad, ut			Stolphål 1225	3828
		YBÅ/ÄJÅ		2,3		Buk?		Stolphål 3815	3829
	Rabbad	YBÅ/FRJÅ		2,5				Stolphål 1869	3921
	Glättad	FRJÅ	7	1,3				Stolphål 4063	4076
	Glättad	YBÅ/ÄJÅ		2,6				Grop 2904	4122
		SN/ÄBÅ		5,8		Siktad magring, grovt		Grop 2950	4159
	Glättad	YFRJÅ	10	2,3	Rak, facett		Ja	Grop 2848	4599
	Glättad	ÄJÅ	9	2,7			Ja	Grop 4233	4605
	Glättad	ÄJÅ	9	3,3			Ja	Grop 2848	4606
		YBÅ/ÄJÅ	2,4					Stolphål 4128	4829
	Rabbad	YBÅ/FRJÅ	10	1,7		Delrabbat?		Kokgrop 2569	4841
	Glättad	YBÅ/FRJÅ	5	1,1	Rak	Även ett kärl med rabbning	Ja	Härd 2521	4842
	Glättad	YFRJÅ	5	1,1	Rak, facett		Ja	Härd 3541	4852
		ÄJÅ		2				Stolphål 4830	4862
	Glättad	ÄJÅ	8	2,4				Kokgrop 690	4865
	Glättad	ÄJÅ	9	1,8			Ja	Lösfynd alv	4917
	Glättad	SN/ÄBÅ	7	4,2	Avsmalnande ut	Siktad magring. Mörka bergarter. Stora korn		Stolphål 1462	200044
	Glättad	ÄJÅ	10	2,2			Ja	Utredning 2023, Härd 470	200048

Bilaga 3 Keramikgenomgång och ICP-analys, Torbjörn Brorsson, Kontoret för keramiska studier

Keramiken från Vinberg 839

Torbjörn Brorsson, Kontoret för Keramiska Studier

Inledning

Vid den arkeologiska undersökningen i Vinberg år 2025 påträffades ett relativt stort keramiskt material. Totalt uppgick fyndmaterialet till 3,3 kg, fördelat på 216 skärvor (Tab. 1). Detta motsvarar en genomsnittlig vikt om 15,1 g per skärva, vilket är anmärkningsvärt högt i jämförelse med förhistoriska kontexter där skärvor i regel väger mellan 2 och 6 g. Resultatet indikerar att förhållandevis stora skärvor deponerats på platsen. Det bör dock noteras att fynden från grop A544 i hög grad påverkar den totala vikten. Från denna kontext dokumenterades nästan 2 kg keramik, huvudsakligen härrörande från ett större förrådskärl. Skärvorna från detta kärl uppvisar en genomsnittlig vikt på 43,1 gram, vilket därmed höjer medelvärdet för hela materialet.

Keramiken från Vinberg har påträffats i stolphål, gropar, kokgropar, härdar, ugnar samt i en ränna. Keramiken utgör ett viktigt bidrag till tolkningen och förståelsen av platsen, samt av de enskilda kontexterna. Materialet har huvudsakligen daterats till förromersk järnålder och möjligtvis till yngre bronsålder, samt till senneolitikum.

Datering	Antal skärvor	Vikt (g)
SN	2	15
FRJÅ	214	3254

Tabell 1. Keramiken från Vinberg har daterats till senneolitikum respektive förromersk järnålder.

Metoder

Keramiken har registrerats i Intrasis, och följande variabler har studerats: vikt, antal skärvor, kärlform, kärldel, dekor, mynningsform, mynningsdiameter, ytbehandling samt eventuell passning med andra skärvor. Magringstyp, största korn och skärvtjocklek har uppmätts på ett urval skärvor. När det har varit möjligt har en datering av skärvorna noterats. Ett viktigt keramikmaterial i relation till Vinberg 839 är det som påträffades vid de närliggande ytorna Vinberg 124, 151 samt 152, och här framkom keramik från senneolitikum och övergången mellan brons- och järnålder (Brorsson 2019b; Stilborg 2024).

Senneolitikum

Den äldsta keramiken på ytan utgjordes av två skärvor som har daterats till senneolitikum eller möjligtvis till äldsta bronsålder. Skärvorna framkom i stolphål A1462 och i grop A2950, och dessa kontexter var placerade i olika delar av undersökningsytan. De båda skärvorna var relativt grovt magrade och största korn har uppmätts till 4,2 respektive 5,8 mm. Man hade siktat magringen innan den tillsattes till leran och det var något som ofta förekom i den neolitiska keramiken. I skärvan (F99) från stolphålet har mörka bergarter identifierats, vilket är typiskt för den senneolitiska keramiken. Denna skärva var en mynningsskärva med en utåtböjd och avsmalnande mynningskant (Fig. 1, 3A).

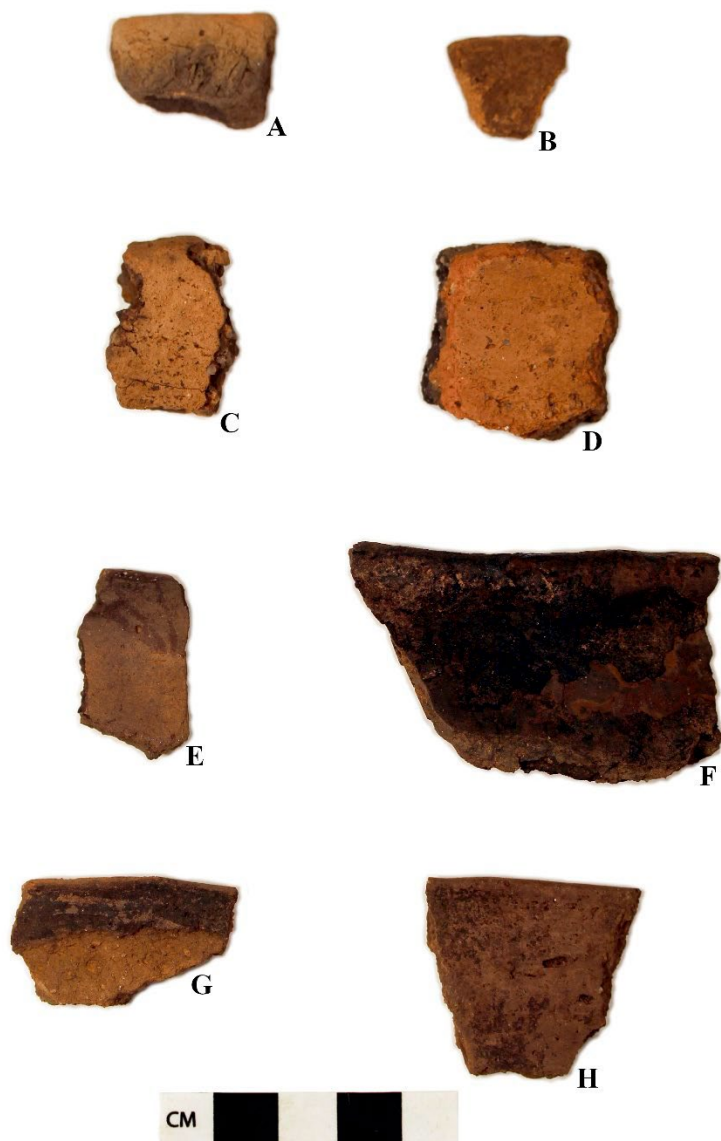

Figur 1. En senneolitisk skärva (F99) från stolphål A1462.

Förromersk järnålder

Keramiken från Vinberg utgörs av olika element som gör att materialet kan dateras till i huvudsak förromersk järnålder, med ett möjligt inslag från yngre bronsålder. Keramiken utgörs av både glättade och rabbade kärl.

Flertalet av kärlen från Vinberg 839 har bedömts vara mellanstora kok- och förvaringskärl. Käriformerna varierar något och det finns olika typer av mynningsformer (Fig. 2, 4), vilket visar att kärlen sannolikt har haft olika funktioner. Två mynningar som var något facetterade (F70, F87) (Fig. 3F-G, 4) har påträffats i grop A2848 och i härd A3541 tillhörandes Hus 2 och denna keramik bör vara från slutet av förromersk järnålder. Resterande fem mynningar (Fig. 2, 3) har en mera allmän form, och de kan dateras till förromersk järnålder.

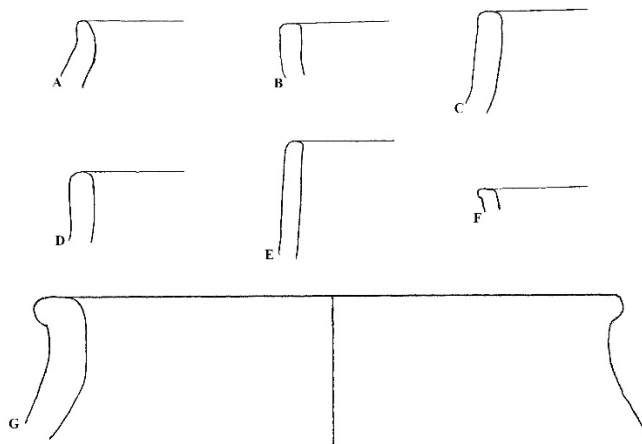
Figur 2. Keramik från Vinberg. A) F20. B) F20. C) F22. D) F23. E) F47. F) F70. G) F83. H) F83.

Keramiken består av två olika typer av kärlgods, men det vanligaste bestod av leror som var magrade med krossad bergart i olika kornstorlekar. Största bergartskorn har uppmätts i 30 olika skärvor och värdet varierar mellan 1,5 och 4,1 mm, med ett medelvärde på 2,5 mm. Den andra godstypen utgörs av leror som antingen var magrade med sand eller som var naturligt magrade. Största korn har uppmätts i fyra skärvor och kornstorleken var som mest mellan 1,1 och 1,3 mm. Man har därmed tillsatt typer av magring i olika grovlekar till leran och detta bör också ha varit funktionellt betingat. Ett fint gods var inte lika värmetåligt som ett grovt och därmed bör magringen delvis kunna påvisa kärlfunktionen. Den sandmagrade keramiken var exempelvis mera lämplig till serveringskärl, och skärvor med denna typ av gods framkom i stolphålen A1225 och A4063 samt i härdarna A2521 och A3541. De fyra olika kontexterna var placerade i olika delar av undersökningsytan, och kärlen kan ha tillhört olika hushåll. Det är också möjligt att skärvorna har tillhört koppar eller bågare som användes till gästbud eller liknande och det kan även noteras att keramiken var relativt tunnväggig. Keramik med krossad bergart påträffades i betydligt fler kontexter och dessa kärl var både värmetåliga och de kunde även användas som förvaringskärl. Den mest grovmagrade keramiken framkom i grop A2821 samt i stolphålen A1370 och A1520. Studien kan inte

påvisa varför skärvor från just den här typen av kärl fanns i exempelvis stolphålen, men det kan vara som ett avfallsmaterial men det kan likväl ha funnits andra anledningar till varför skärvorna deponerats i stolphålet. De två stolphålen A1370 och A1520 låg strax intill varandra, med ett avstånd av endast 1 meter, och på något sätt har samma typ av keramik deponerats i de två stolphålen, och det kan ha skett vid samma tillfälle. Vid en extra genomgång av de 22 skärvorna (F11, F33, F38) från de två stolphålen kan det konstateras att skärvorna sannolikt har tillhört samma kärl, vilket bekräftar att stolphålen fyllts igen vid samma tillfälle.

Keramiken var antingen glättad eller rabbad, och den vanligaste ytbehandlingen var glättning (20 fyndposter) följt av rabbning (6 fyndposter) och flertalet av dessa har sannolikt varit kok- eller förrådskärl. Rabbningen utgör en indikation på att keramikmaterial är från bronsålder och/eller äldre förromersk järnålder.

Under slutet av bronsålder och förromersk järnålder var ornering på keramiken ovanligt. Keramiken från Vinberg utgör inget undantag från detta, och utav de 214 skärvorna från perioden var samtliga oornade.

Figur 3. Det fanns kärl med olika mynningsformer, och samtliga utom F99 har daterats till förromersk järnålder. A) F99, SN. B) F20. C) F47. D) F83. E) F83. F) F87. G) F70, mynningsdiameter 18 cm. Skala 1:2.

Man kan notera att några skålar eller silkärl inte påträffats i Vinberg, och exempelvis var silkärl relativt vanliga under både förromersk och romersk järnålder. Avsaknaden av silkärl i Vinberg kan ha varit funktionellt betingat, där silkärl främst användes för ångkokning av vegetabilier. Skålar dateras främst till slutet av bronsålder, och avsaknaden av sådana kan vara kronologiskt betingat där materialet från Vinberg 839 är förromerskt.

På ett kärl (F70) som påträffades i grop A2848 fanns en tjock organisk beläggning på kärlets utsida (Fig. 4). Denna härrör sannolikt från något ämne som antingen har jäst eller kokt över, och beläggningen är en tydlig indikation på att kärlet har använts i samband med matlagning eller beredning av mat. Ytterligare ett kärl som bör ha varit använt för mat är den keramik (F16) som påträffades i grop A544 (Fig. 5). Kärlet var delrabbat och mycket stort med en bottendiameter på 23 cm, och det bör ha använts som ett större förrådskärl.

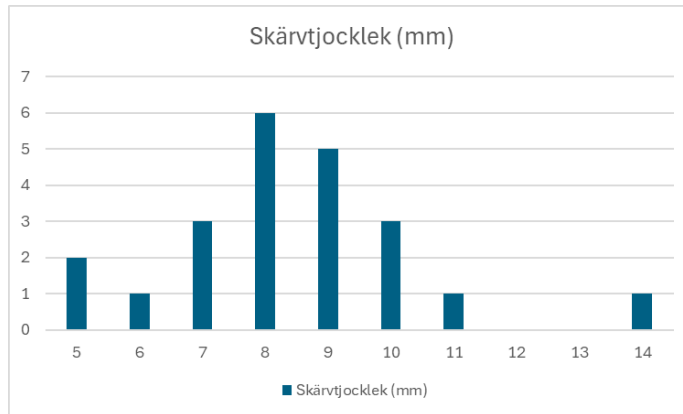

Figur 4. Förstoring av F70, med synlig organisk beläggning på utsidan. Grop A2848

Figur 5. Del av botten till ett större delrabbat kärl från grop A544. F16. Bottendiametern var 23 cm.

Skärvtjockleken har uppmätts på 22 skärvor och de fördelades inom intervallet 5 till 14 mm och medeltjockleken var 8,4 mm (Fig. 6). Skärvtjockleken visar att det fanns både tunnväggiga och tjockväggiga kärl, vilket i sin tur tyder på att man haft kärl för olika ändamål. Det fanns tunnväggiga koppar och/eller bägare, mellanstora kokkärl samt stora förrådskärl. Man har en tendens att enbart konstatera detta faktum, men tyvärr har en stor del av keramiken påträffats som avfallsmaterial, och man kan ifrågasätta om det är i sin ursprungliga kontext.

Figur 6. Skärvtjockleksfördelning över keramiken från Vinberg, baserat på antalet skärvor. Olika kärlstorlekar förekommer i materialet, men till stor del domineras materialet av normalstora kärl.

ICP-analys utfördes på totalt åtta olika skärvor från sex olika kontexter (se nedan). Syftet har varit att bestämma var kärlen har tillverkats och om det fanns något kärl av en avvikande proveniens. Analysen visade att samtliga åtta kärl med största sannolikhet var lokalt tillverkade, men att ett kärl (F22) (Fig. 2C) från stolphål A2185 avvek något. Detta kärl var sannolikt tillverkat av en lera som magrats med en något annat bergart än de övriga sju analyserade kärlen. På bas av den kemiska sammansättningen av kärlgodsen bildar de sju kärlen 2-3 olika grupper, och dessa representerar sannolikt olika leror och magring från delvis olika platser i boplatzens närhet. Ett kärl (F23) från stolphål A2288 och ytterligare ett (F83) från hård A2521 (Fig. 2D, 2H) har identiska kärlgods och kärlen kan vara tillverkade av samma keramiker, eller åtminstone av råmaterial från samma plats. Detsamma avser ett kärl (F47) i stolphål A1225 och ett kärl (F70) i grop A2848 (Fig. 2E, 2F).

Sammanfattning

Till stora delar är keramiken från Vinberg 839 samtida och den kan dateras till mellersta och yngre förromersk järnålder, och endast två skärvor har en avvikande datering är dessa är sannolikt från senneolitikum eller möjligtvis äldsta bronsålder. Keramiken från Vinberg 839 förefaller ha deponerats som avfall och inte medvetet som exempelvis offer. Skärvorna har framkommit i flera olika typer av kontexter, men få delar av varje kärl har påträffats, vilket stödjer en sådan tolkning. Närvaron av en kraftig organisk beläggning samt ett större förrådskärl utgör tydliga indikationer på att keramikmaterialet är hushållsbetonat.

Keramiken har jämförts med material från närliggande undersökningar i Vinberg och det största materialet har påträffats i Vinberg 151. Detta material var väldigt varierat men det fanns bland annat skärvor från kärl med fingerdragen rabbning, delrabbade kärl och koppar eller skålar (Brorsson 2019b:158ff.). Keramiken har huvudsakligen daterats till mellersta och yngre bronsålder, och därmed är det något äldre än keramiken från Vinberg 839.

Keramikmaterialet från fastigheten Vinberg 152 (L1996:7549) som undersöktes av Arkeologikonsult år 2022 består av bland annat delrabbade kärl och minst en skål (Stilborg 2024:129), och detta utgör tydlig indikation på att materialet också är något äldre än det som har påträffats på Vinberg 839. Tidsmässigt kan det röra sig om endast 100-200 års skillnad, men det är tillräckligt för att keramikmaterialen är delvis olika.

Den lokal som tidsmässigt förefaller vara samtida med Vinberg 839 är Vinberg 124, och här framkom ett mindre keramikmaterial bestående av endast 19 skärvor som har daterats till förromersk- och romersk järnålder (Brorsson 2019b:157). Ur ett halländskt perspektiv finns

det flera keramikmaterial som är samtida med materialet från Vinberg 839, och det kanske viktigaste är keramiken som har benämnts för Kärletyp 6 på gravfältet i Tjärby Norra (Brorsson 2019a:138f.). Denna keramik har daterats till mellersta och yngre förromersk järnålder.

Gemensamt för Vinberg 839 och Vinberg 151 är att det har påträffats senneolitisk keramik på båda ytorna. På Vinberg 151 uppgick antalet skärvor till 439 st. vilket är ovanligt mycket (Brorsson 2019b:158). Det är fullt möjligt att platserna varit i bruk samtidigt under slutet av neolitikum eller under äldsta bronsålder.

Man kan avslutningsvis konstatera att de åtta analyserade kärlen från Vinberg 839 förefaller vara lokalt framställda.

Bränd lera

Från undersökningen har 827 g bränd lera tillvaratagits. Leran har fördelats på 17 fyndposter, och vikten per fyndpost varierar från 0,5 till 152 g. Liksom keramiken har bränd lera påträffats i flera olika typer av kontexter som exempelvis i gropar, stolphål och en ugn. Påfallande många kontexter innehåller inte både keramik och bränd lera. Den brända leran har fördelats på olika kategorier och detta har skett utifrån form, godskvalitet, temperatur samt förekomst av organiskt material.

I fem kontexter fanns bränd lera som tolkats ha tillhört ugnsvägg, men däremot var det endast A744 som tolkats vara en ugn. Resterande anläggningar är A2848 och A4233 samt stolphålen A1213 och A1584. Leran som klassificerats ha tillhört ugnsvägg var medelgrov den var förhållandevis högt bränd, och dessutom hade även några bitar börjat smälta (Fig. 7). Leran i ugnen A744 bör ha ingått i en kupol, men temperaturerna har medfört att den delvis blivit skadad. I en bakugn uppnås normalt inte så höga temperaturer, utan det är snarast förknippat med metallhantverk. Man kan emellertid inte utesluta att något gått fel, men en för hög tillförsel av syre, vilket gjort att värmen blivit okontrollerat hög. Detsamma har noterats på lera från grop A2848, och här fanns även ett möjligt blästerskydd eller en del av öppningen till ugnen. Det är möjligt att grop A2848 fungerat som en ugn eller i annat fall som en avfallsanläggning för material från en ugn. Sintrad lera som bedömts vara delar av ugnsvägg har också påträffats i stolphål och i en grop, och detta kan också ha varit avfallsmaterial.

Figur 7. Delar av en delvis smält ugnsvägg (F94) från ugn A744.

En lera som innehåller höga halter växtmaterial och då framför allt spår efter halm och/eller gräs har tolkats som klinelera. Klinelera har identifierats i ett flertal olika kontexter, men generellt har fyndmängden varit mycket begränsad.

Det har även identifierats infodringar och detta är bränd lera som använts som någon form av lerpäckning eller värmeskydd i botten på ugnar, kokgropar eller i härदार. Det finns även lera som blivit omedvetet bränd, och den kan vara svår att skilja från lera som haft ett tydligt användningsområde.

I stolphål A1446 framkom ett föremål (F41) som vägde endast 1,2 g. Föremålet har en sida med en jämn yta, men på grund av fragmentets storlek kan dess funktion inte bestämmas.

Appendix I

ICP-analys av keramik från Vinberg

För att fastställa ursprunget för ett urval keramikkarl från Vinberg har ICP-analyser genomförts. Syftet med dessa analyser är att avgöra huruvida kärlen tillverkats lokalt eller om de har en annan proveniens. Resultatet är av betydelse för att förstå Vinbergs roll som plats samt för att belysa eventuella kontakter och utbyten med andra områden.

Metod

Den analysmetod som använts är ICP-analys (Inductively Coupled Plasma), och analysen syftar till att bestämma keramikens kemiska sammansättning. Halten av 44 olika oorganiska grundämnen undersöks, och sammansättningen kan sedan användas för att bland annat påvisa ett geografiskt sammanhang för keramiken. Av de utvalda skärvorna krossas minst 0,3 g av vardera till ett fint pulver, som löses i en syralösning. Denna lösning injiceras i exciterad argonplasma. När atomerna utsätts för denna energi kommer elektronerna att utsända färgade ljusblitzar, i ett mönster som är unikt för varje grundämne. Detta emissionsspektrum kan mätas med AES (Atomic Emission Spectrometry).

Av de 44 olika grundämnena är det 12 ämnen som utgör grunden för tolkningarna av keramikens proveniens. Det är de metalliska ämnena aluminium (Al), krom (Cr), gallium (Ga), mangan (Mn), vanadin, (V), de alkaliska jordartsmetallerna kalcium (Ca), magnesium (Mg), strontium (Sr), de sällsynta jordartsmetallerna cerium (Ce), lantan (La), alkalimetallen natrium (Na), samt övergångsmetallen kobolt (Co) som utgör grunden för indelningen i olika grupper.

Analysen innehåller en mycket stor mängd data och för att kunna bearbeta denna krävs ett avancerat statistiskt verktyg som kan grupperna proverna. Därför har all data processats i statistikprogrammet SPSS och resultatet presenteras i form av en klusteranalys och ett dendrogram. Den kemiska analysen av proverna har utförts vid OMAC laboratories, Galway, Irland och bearbetningen av analysresultat har utförts av Torbjörn Brorsson.

Prov	Fyndnr.	Kontext	Notis	Figur	Datering
Vinberg19	20	Ugn A744	Tjockväggig	2A	FRJÅ
Vinberg20	20	Ugn A744	Tunnväggig, inåtböjd	2B	FRJÅ
Vinberg21	22	Stolphål A2185		2C	FRJÅ
Vinberg22	23	Stolphål A2288		2D	FRJÅ
Vinberg23	47	Stolphål A1225		2E	FRJÅ
Vinberg24	70	Grop A2848		2F	FRJÅ
Vinberg25	83	Härd A2521	Tjockväggig	2G	FRJÅ
Vinberg26	83	Härd A2521	Tunnväggig	2H	FRJÅ

Tabell 2. Det analyserade materialet utgörs av åtta keramikskärvor.

Material

Det analyserade materialet utgörs av skärvor från åtta olika keramikkrärl (Tab. 2). Samtliga krärl har daterats till förromersk järnålder och skärvorna har påträffats i fem olika kontexter. Två krärl framkom i ugn A744 och två andra påträffades härd A2521. Vid urvalet har olika typer av krärl och krärlgods utgjort underlag för analys.

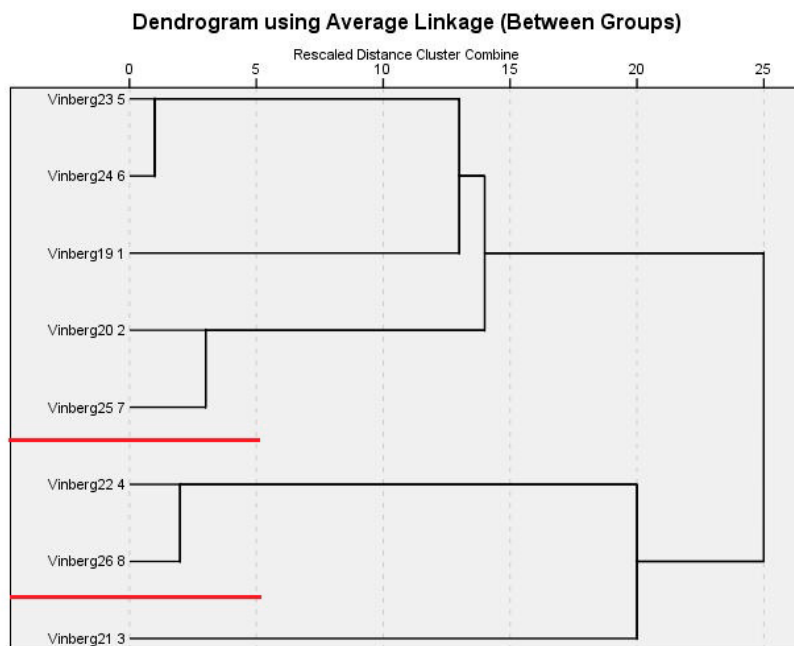
Sample	Al	Ca	Ce	Co	Cr	Ga	La	Mg	Mn	Na	Sr	V
	ppm	%	ppm	ppm	ppm	ppm	ppm	%	ppm	%	ppm	ppm
Vinberg19	7,4	1,13	88	6,9	19	17,65	42,6	0,54	780	2,32	320	51
Vinberg20	7,24	0,91	58,6	6,4	32	18,9	28,7	0,53	679	2,11	183	51
Vinberg21	7,5	0,68	53	13,6	45	21,9	19,7	0,58	595	1,44	160	143
Vinberg22	8,13	0,74	89,1	8,9	53	20,5	43,2	0,58	356	1,79	165	82
Vinberg23	7,6	1,18	77,7	10,4	48	18,35	35,2	0,78	668	1,85	240	83
Vinberg24	7,54	1,05	86,8	9,7	31	18,55	40,9	0,78	651	1,91	227	69
Vinberg25	7,42	1,16	59,9	5,6	35	16,9	27	0,47	442	2,13	213	64
Vinberg26	8,1	0,79	68,5	8,6	50	20,4	30,9	0,68	439	1,77	151	84

Tabell 3. Data som utgör underlag för bestämning av keramikens proveniens.

Analysresultat

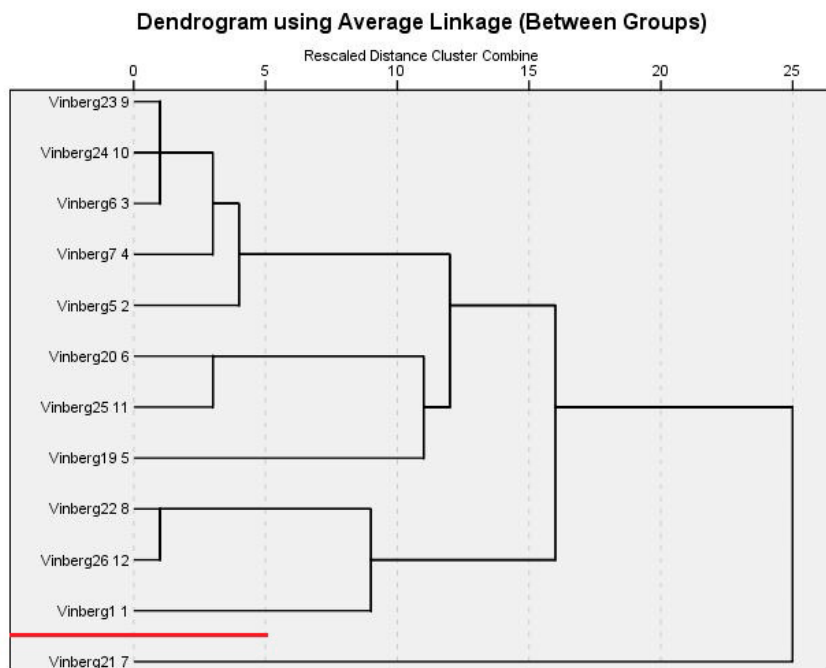
Resultatet av den kemiska sammansättningen återfinns i tabell 3, och analysen visar att de åtta analyserade skärvorna från Vinberg kan indelas i 3-4 olika grupper (Fig. 8). Skärvan som avviker mest är en bottenskräva **Vinberg21** från stolphål A2185. De övriga sju skärvorna fördelas på 2-3 grupper, och kärlets proveniens kan inte bestämmas utan jämförelsematerial. Man kan vidare notera att skärvorna **Vinberg22 och Vinberg26** har likartad kemisk sammansättning, vilket även skärvorna **Vinberg23 och Vinberg24** har. De fyra skärvorna påträffades i olika kontexter.

Keramiken från Vinberg har därför i första hand jämförts med keramik och leror från den tidigare undersökningen i Vinberg 124 och 151 samt med annat material från Halland och närliggande län.

Figur 8. Utifrån den kemiska sammansättningen kan de åtta analyserade skärvorna från Vinberg indelas i 3-4 olika grupper.

Jämförelsen med keramik och bränd lera från den tidigare undersökningen av Vinberg 124 och 151 visar att keramiken framställdes av likartade råmaterial (Fig. 9). Utifrån kärlens kemiska sammansättning utkristalliseras flera olika grupper, men dessa är relativt likartade och sannolikt är kärlen av lokal proveniens. Skillnader i kemisk sammansättning kan bero på att man har hämtat leror från olika områden och/eller att man använt sig av olika typer av magring, som exempelvis granit eller gnejs. I sammanhanget kan man åter konstatera att skärvorna **Vinberg22 och Vinberg26** har likartad kemisk sammansättning, vilket även skärvorna **Vinberg23 och Vinberg24** har. De olika skärvorna bildar två grupper bestående av vardera två kärl av delvis olika typ, och skärvorna framkom dessutom i olika kontexter. Analysen visar att kärlen var tillverkade av identiska råmaterial och därmed möjligtvis av samma keramiker.

Figur 9. Keramik och bränd lera från tre olika områden i Vinberg. Föremålen förefaller till stor del vara tillverkade av råmaterial från närområdet, medan skärvan Vinberg21 avviker.

Keramiken har även jämförts med material från en mängd olika förhistoriska boplatser från södra till norra Halland och dateringarna varierar från neolitikum till och med tidig medeltid. Analysen berör kärlgodset och det därmed möjligt att jämföra keramik från olika tidsperioder.

Analysen visar att skärvorna från Vinberg avviker från de övriga materialen, vilket bör betyda att majoriteten av kärlen från Vinberg är tillverkade lokalt. Man hämtade leror och magringsmedel i närheten av boplatserna.

Skärvan Vinberg21 avviker från de övriga och denna har även jämförts med keramik från Själland, Jylland, Skåne, Småland, Västergötland samt Bohuslän. Det föreligger inga likheter i godsets kemiska sammansättning, men en sammantagen bedömning är att kärlet har tillverkats av råmaterial från Vinberg. Kärlgodset uppvisar mest likheter med den övriga keramiken och den brända leran från Vinberg, vilket gör en lokal proveniens mest sannolik. Skillnaden i sammansättning kan bero på att man ha använt sig av en delvis annan bergart som magring. Troligtvis var leran av samma typ som den övriga keramiken från Vinberg.

Sammanfattning

Analysen visar att sju av åtta analyserade kärl var relativt likartade och dessa kärl var tillverkade av råmaterial som var hämtade i närheten av boplatserna. Kärlen kan klassificeras som lokalt framställda, och endast ett kärl hade en delvis annan kemisk sammansättning. Detta kärl var emellertid troligtvis även detta lokalt framställt, men man kan ha använt sig av en annan bergart som magring. De övriga sju skärvorna bildar 2-3 grupper och dessa grupper kan representera leror och magring som hämtats på olika platser i närheten av boplatserna.

Litteratur

Brorsson, T. 2019a. Människorna från andra sidan havet – den förromerska keramiken från gravfältet i Tjärby Norra. I: Wranning, P. (red.). *Vägsjäl. Arkeologi längs Väg 117 i Halland. Utskrift 15*. Halmstad: Kulturmiljö Halland, sid. 129–152.

Brorsson, T. 2019b. Bilaga 7. Keramisk analys Vinberg 124 och 151. I: Ängeby, G., Streiffert, J. & Munkenberg, B, A. *Långhus, rundhus och grophus. Förhistoriska boplatser i Vinberg*. Arkeologisk undersökning. Arkeologerna, Statens historiska museer. Rapport 2019:31, Mölndal, sid. 156-170

Stilborg, O. 2024. Bilaga 6. Keramikanalys. Förhistorisk keramik. I: Norrgren, H. *Kultplats, kulthus och boplatser i Falkenberg*. Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3567. Upplands Väsby, sid. 125-129

Bilaga 4 Makrofossilanalys Jens Heimdahl, Arkeologerna Statens historiska museer

Makroskopisk analys av jordprover från Vinbergs sn, Halland, L2023:839

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna 2025-09-15

Bakgrund och syfte

Under en arkeologisk undersökning i Vinberg socken, Halland, undersöktes en förhistorisk boplatslämning, L2023:839, under april 2025 (projekt A25009-2). I samband med undersökningen insamlades åtta prover, fyra ur stolphål från två hus, två ur gropar och två ur ugnskonstruktioner, för analys av makroskopiskt innehåll med fokus på växtrester. Målsättningen med analysen var att söka efter makrofossilt innehåll som kan bidra till tolkningen och förståelsen av lämningarna. I uppdraget har även ingått att välja ut material med kort egenålder lämpligt för ^{14}C -datering.

Metod och källkritik

Proverna floterades och våtsiktades i siktare med minsta maskstorlek om 0,25 mm. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Jacomet 2006 och Cappers med flera 2012). Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil som inte är ved eller träkol, men även smältor, ben mm har eftersökts och kvantifierats.

Jorden som proverna insamlats ifrån karaktäriserades i samtliga fall av spår efter en levande förna i form av rottrådar och fröbank, samt grävande djur som maskar och leddjur. Materialet i jorden har alltså varit utsatt för småskalig omrörning till följd av bioturbation, där yngre material blandats med äldre under lång tid. På grund av detta har endast förkolnade växtmaterial innefattats i analysen. Det förkolnade materialet i provet kan huvudsakligen antas tillhöra anläggningarnas brukningstid.

Analysresultat

I resultattabellen har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka (ca 1–5) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar.

Vinberg sn		Projekt	L2023:839							
		Övergripande kontext					Hus 1		Hus 2	
		PM	4911	4871	4863	4163	4873	4874	4870	4869
		A	744	2914	4233	214	2200	2231	1861	1361
		Kontext	Ugnar		Gropar		Stolphål		Stolphål	
		Volym (l)	2,4	7,5	7	2,6	7,7	7,8	4,7	5,6
Fragment- erade material	Förkolnade vedväxter	Träkol	•••	•	•••	••	••	••	••	•••
		Kvistfragment							•	•
		Stamdelar ljungväxt (Ericaceae)			•		•	•	•	
	Förkolnade örter	Stambaser och rottrådar			••		••	•		•
		Fräkenrot (<i>Equisetum</i> spp.)						•		•
		Strå/bladdelar	•		•		•	•		
	Animaliskt köksavfall	Brända benfragment	•		•	•			•	•
		Bränt fiskben				•				
	Övrigt	Flinta				•				
		Bränd leraklining	••	•	•	•				•
Mineralsmältor		••		•	•	•		•	••	
Förkolnade fröer/frukter										
Ogräs	Svinmålla	<i>Chenopodium album</i>					1			
	Åkerbinda	<i>Falopia convolvulus</i>						1		
	Snärjmåra	<i>Galuim aparine</i>								2
	Pilört	<i>Persicaria laphatifolium</i>	1		1		1			6
	Nattskatta	<i>Solanum nigrum</i>	1							
Odlat	Havre/flyghavre	<i>Avena</i> sp.					1			1
	Sädeskorn (ospec.)	Cerealiea indet.	1		2					4
	Korn (ospec.)	<i>Hordeum vulgare</i>	1		1		1			
	Skalkorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>			2					3
	Emmer-/speltvete	<i>Triticum dicoccum/spelta</i>	1							1
	Speltvete (agnfragment)	<i>Triticum spelta</i> (racis)						1		

Diskussion

Gropar och ugnar diskuteras indelade efter anläggningstyp, och stolphålen efter de hus i vilka de ingår

Ugnar: PM 4871 och 4911

Innehållet i proverna från de två ugnarna är olikartat. I PM 4871 från ugn A2914 fanns mycket lite material vid sidan om sand. Endast enstaka små träkolsfragment påträffades, samt enstaka bitar av bränd lera som kan vara spår av lerklining. Prov PM 4911 från ugn A744 innehöll däremot material typiskt för en lämning efter en ugnskonstruktion ämnad för matlagning. Här fanns både rester själva konstruktionen i form av bränd lerklining och glasade mineralsmältor som kan tolkas som att ugnen förvärmats till höga temperaturer innan den användes för matlagning, och matlagning av animalier och vegetabilier. Bland växtresterna fanns en kärna av spelt- eller emmervete samt korn. Även det ätliga åkerogräset pilört påträffades, liksom potatisväxten nattskatta. Nattskattan är giftig och från antik och historisk tid känd som medicinalväxt. Den påträffas då och då också i hushållskontexter från svensk järnålder.

Gropar: PM 4163 och 4863

Bägge fyllningarna från i de två groparna innehöll spår av matlagning. I PM 4163 från A 4233 fanns enstaka fragment av brända ben tillsammans med fem sädeskärnor, bland annat av skalkorn, och det ätliga åkerogräset pilört. Även fragment av bränd lera och brända rottrådar och basstamdelar påträffades. De senare är sannolikt spår av torvövertäckning av en upphettad grop. I PM 4863 från A

214 fanns inga spår av vegetabilier, men däremot enstaka brända benfragment som även inkluderade ett litet fiskben. Även flinta förekom i detta prov.

Stolphål i hus 1: PM 4873 och 4874

Från detta hus analyserades två stolphål som båda innehöll spår av hushållsavfall. I PM 4873 från A 2200 påträffades köksavfall i form av en förkolnad kornkärna och en havrekärna. Den senare kan antingen komma från odlat havre eller från åkerogräset flyghavre. Även ätliga ogräs som svinmålla och pilört förekom i materialet. Stolphålet bör ha legat i anslutning till en härd i huset i vilken man lagade mat. I PM 4874 från A 2231 hittades en agnbas från speltvete som visar på spår av tröskning av detta sädesslag. Utifrån fynden ser det ut som att huset ha brukats som ett bostads- eller kokhus. Bland materialen förekom också förkolnade rottrådar och basstamdelar som i detta sammanhang kan vara spår av vägg- eller takkonstruktioner av torvor, vilka bränts, möjligen i samband med en husbrand.

Stolphål i hus 2: PM 4869 och 4870

De två stolphålen från detta hus innehöll köksavfall som visar att matlagning ägt rum här och att huset kan tolkas som ett bostadshus eller kokhus. PM 4870 från A 1861 var fattigt till innehållet, här hittades endast enstaka fragment av bränt ben. PM 4869 från A 1361 innehöll nio sädeskärnor, främst skalkorn, men också spelt- eller emmervete och havre (osäker om det är odlat havre eller flyghavre), samt en del åkerogräs. Det ser ut som att detta stolphål legat i anslutning till husets matlagningshärd. I provet hittades också rikligt med glasade mineralsmältor som i detta sammanhang kan tolkas som spår av bränd lerklining som bildats i samband med husbrand.

Referenser

- Cappers, R. T. T., Neef, R. & Bekker, R- M. 2012: *Digital atlas of economic plants*. Groningen Archaeological Studies vol 9. Groningen
- Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd edition. IPAS Basel University. Basel

Bilaga 5 Vedartsanalys Amina Hilbert, Vedart

VEDART

ARKEOLOGISKA VEDARTSANALYSER

Vedanatomisk analys av förkolnat trä från fornlämning L2023:839 i Vinbergs socken, Falkenbergs kommun.

VEDART analysrapport 2025:17

Uppdragsgivare: Stina Tegnhed, Kulturmiljö Halland

Analyserat av Amina Hilbert, augusti 2025

VEDART analysrapport 2025:17

Arbetet omfattar 8 prover av förkolnat trä från fornlämning L2023:839, en förhistorisk boplatzlämning i Vinbergs socken, Falkenbergs kommun. Under analysen vedartsidentifierades trä av al (*Alnus* spp.), ask (*Fraxinus excelsior*), björk (*Betula* spp.), ek (*Quercus* spp.), hassel (*Corylus avellana*), lind (*Tilia cordata*), lönn (*Acer platanoides*) och tall (*Pinus sylvestris*).

PK3639.2161 (Stolphål i tvåskeppigt långhus)

Detta prov kom från ett stolphål i tvåskeppigt långhus, 10 kolbitar analyserades. Samtliga var stamvirke av al som var påverkat av röta innan eldning. En bit har plockats ut för ¹⁴C-datering. Alen kan ha en maxålder på ca 120-200 år.

PK4864.690 (Kokgrop)

Nio förkolnade träbitar plockades ut från en kokgrop, alla var av hassel grenar. En bit av en hasselkvist plockades ut för ¹⁴C-datering. Hassel har en maxålder på ca 60-70 år.

PK4866.417 (Härd)

Tio kolbitar tagna ur en härd där sju av dem var av al och tre var av lind. Särskilt al brinner långsamt och är utmärkt som glödkol vid grillning. Båda vedarter var av stamvirke, och en bit av alen plockades ut för ¹⁴C-datering.

PK4920.2893 (Härd)

Det fanns tre kolbitar, dessa kommer från en härd. En bit var av al och två bitar var stamvirke av lönn. En bit av de yttre/yngre årsringarna av lönnen togs för ¹⁴C-datering. Lönn kan ha en maxålder på ca 150 år.

PK4909.744 (Ugn)

Tolv bitar av förkolat trä, tagna från en ugn, där tio bitar var stamvirke av ek, en bit var av tall och en bit var av ask. Ask plockades ut för ¹⁴C-datering, denna har en maxålder på ca 250 år.

PK4857.3314 (Härd)

I provet tagen från en härd analyserades 20 förkolnade träbitar. Samtliga var av al, med undantag från en bit som var så kraftigt påverkad av röta att de anatomiska strukturerna inte gick att bestämma vedarten. En bit av stamvirket av al valdes ut för ¹⁴C-datering.

PK4844.2521 (Härd)

Ur provet från härden framkom sex bitar förkolnad ved. Fem av dessa var av björk och en av ek, samtliga av stamvirke. Björk är särskilt bra att elda med då det har ett högt bränslevärde. En bit av björken, med en maxålder på ca 300 år, valdes för ¹⁴C-datering.

PK4162.214 (Grop)

I provet, taget ur en grop, fanns sex bitar förkolnat trä av al. Det fanns tecken på påbörjad röta innan förkolning. En av dessa valdes för ¹⁴C-datering.

Analysresultat

ProvID	Provmängd	Analyserad mängd	Anläggningstyp	Trädslag	Prov till ¹⁴ C	Kommentar
PK3639.2161	2,100 g 10 bitar	2,100 g 10 bitar	Stolphål	Al 10 bitar	Al 38 mg	
PK4864.690	5,515 g 9 bitar	5,515 g 9 bitar	Kokgrop	Hassel 9 bitar	Hassel 221 mg	
PK4866.417	6,339 g 10 bitar	6,339 g 10 bitar	Härd	Al 7 bitar Lind 3 bitar	Al 70 mg	
PK4920.2893	0,728 g 3 bitar	0,728 g 3 bitar	Härd	Al 1 bit Lønn 2 bitar	Lønn 269 mg	
PK4909.744	0,604 g 12 bitar	0,604 g 12 bitar	Ugn	Ek 10 bitar Tall 1 bit Ask 1 bit	Ask 75 mg	
PK4857.3314	1,053 g 20+ bit	0,422 g 20 bit	Härd	Al 19 bitar Löv 1 bit	Al 91 mg	
PK4844.2521	1,069 g 6 bitar	1,069 g 6 bitar	Härd	Björk 5 bitar Ek 1 bit	Björk 190 mg	
PK4162.214	0,026 g 6 bitar	0,026 g 6 bitar	Grop	Al 6 bitar	Al 13 mg	

Referenser

Hather, J. G. 2000. *The identification of the Northern European woods: a guide for archaeologists and conservators*. London: Archetype.

Holmåsén, I. 1989. *Träd och buskar: Nordeuropas vildväxande arter*. 2. uppl. Stockholm: Interpublishing.

Schweingruber, F. H. 1990. *Microscopic wood anatomy: structural variability of stems and twigs in recent and subfossil woods from Central Europe*. 3rd ed. Birmensdorf, Swiss Federal Research Institute WSL.

BRÄNDA OCH OBRÄNDA BEN FRÅN EN BOPLATS L2023:839

OSTEOLOGISK RAPPORT 2025:4

Författare: Astrid Lennblad,
Lödöse museum,
Kulturförvaltningen, VGR

Lödöse museum

Museivägen 1

463 71 Lödöse

www.lodosemuseum.se

Brända och obrända ben från en boplats, L2023:839

Osteologisk rapport 2025:4

Författare: Astrid Lennblad, Lödöse museum, Kulturförvaltningen, VGR

Innehåll

Inledning och material	3
Syfte och frågeställning.....	3
Metod	3
Artidentifikation.....	3
Åldersbedömning av humant material	4
Åldersbedömning av djurben	4
Förbränningstemperatur.....	5
Resultat	6
A214 - Grop.....	6
A744 - Ugn	7
A1092 - Stolphål.....	8
A1166 - Stolphål.....	8
A1303 - Stolphål.....	9
A1402 - Stolphål.....	10
A1414 Stolphål (TB Hus 2)	10
A1869 - Stolphål.....	11
A1900 - Stolphål.....	11
A1931 Stolphål (TB Hus 2)	12
A2123 - Ränna.....	12
A2821 - Grop.....	13
A2848 - Grop.....	14
A2904 - Grop.....	15
A2941 - Grop.....	15
A4143 – Stolphål (TB Hus 2)	16
A4233 - Grop.....	16
Sammanfattning och diskussion	18
Litteratur	19
Bilaga	20

Inledning och material

Den osteologiska analysen har gjorts på uppdrag av Kulturmiljö Halland. Benmaterialet påträffades vid en arkeologisk undersökning i april 2025 av lämning L2023:839, en förhistorisk boplatz.

Det analyserade materialet består framför allt av brända ben från 17 anläggningar, men 19 fyndposter. Sex av anläggningarna tolkades i fält som gropar (men en grop har två fyndposter), en tolkades som ugn (men har två fyndposter), nio tolkades som stolphål och den sista anläggningen tolkades som en ränna. Totalt har 142 fragment, 52,48 gram, analyserats. Av detta har 90 fragment, 47,21 gram, analyserats till art och/eller benelement. Identifieringsprocenten ligger således på 63% beräknat på antal och 90% beräknat på vikt. Fragmentstorleken varierade mellan 2,6–53,4 millimeter.

Den osteologiska analysen av benmaterialet har utförts av Astrid Lennblad, arkeolog och osteolog vid Lödöse museum.

Syfte och frågeställning

Analysens främsta syfte har varit att i möjligaste mån identifiera benmaterialet till art och benelement. Detta för att kunna svara på vad det är för material och i förlängningen kunna bidra med information kring de undersökta anläggningarna.

- Stämmer det osteologiska materialet ihop med de arkeologiska tolkningarna av anläggningarna?
- Vilka djurarter finns representerade? Verkar materialet främst bestå av matavfall eller finns det spår av annan verksamhet bland benmaterialet?
- Finns det mänskliga kvarlevor någon av anläggningarna?

Metod

Den osteologiska analysen har i stort utförts enligt de metoder som utarbetades av Nils-Gustav Gejvall (1947, 1948, se också exempelvis Jonsson 2005). Bedömning av förbränningstemperaturen har utförts enligt Holcks (1997) schema. Benmaterialet har vägts, räknats, volymbestämts och mätts, måtten avser fragmentens största mått (millimeter). Vikt och volym avser mängd benmaterial efter att sten, grus och smuts rensats bort varför detta kan skilja sig en del från volym/vikt som registrerats i samband med fältarbetet. Dessa kvantitativa metoder syftar främst till att ge en uppfattning om materialets utseende och fragmenteringsgrad.

Artidentifikation

För att kunna göra en säker artidentifikation av ett osteologiskt material studerar man benens morfologi för att försöka hitta artspecifika karaktärer. När man studerar brända ben saknas ofta dessa karaktärer helt eller delvis beroende på materialets kvalitet. När de morfologiska karaktärerna saknas kan man i stället använda sig av en sekundär metod för att identifiera arter bland benmaterialet. Då studerar man nervkanalernas storlek i rörbenens kortex i mikroskop (histologisk bedömning) vilket kan ge en uppfattning om vilken/vilka djurarter som finns i materialet. (Holck 1987:170f)

Man kan även studera rörbenens ytskikt, både insidan och utsida. Rörbenets yttre yta är ofta "strimmig" eller "fibrig" på ett karaktäristiskt sätt på människoben, medan djurben är slätare. På insidan av rörbenet, mörghålan, har människan ben oftast en ojämn yta med många lister, medan djurbenen generellt är slätare. (se tex Holck 1987).

Åldersbedömning av humant material

Åldersbedömningar utifrån bränt benmaterial görs vanligen på skalltaksfragment. Hos yngre individer görs en bedömning av sömmarnas (*suturnas*) utseende och sammanväxningsgrad. Nyfödda och mindre barn har raka eller lätt vågiga suturer och från omkring 3 års ålder börjar de karaktäristiska sågtandade sömmarna att utformas. Hos äldre individer börjar sömmarna i stället sluta sig, med början från kraniets inre. I sammanväxningen av suturerna finns dock både individuella och könsbundna skillnader, och datan måste därför användas med viss försiktighet. Vid kremeringen tenderar även sömmar som inte slutit sig helt att spricka upp vilket kan misstolkas som att sömmarna är helt öppna.

Hos vuxna och äldre individer studeras framför allt tjockleksförhållandet mellan skalltakets inre och yttre kompakta benlager (*tabula interna och externa*) samt det spongiösa mellanskiktet (*diploën*). Med stigande ålder blir tabula interna och externa mer porösa och övergångarna mellan de olika lagren svårare att urskilja. Dessa förhållanden påverkar även hur skallen spricker vid kremeringen, där suturer som ännu inte vuxit samman helt tenderar att sprängas i sömmarna vid upphettning. Hos unga och gamla tenderar även skallfragment att delas mellan det inre och yttre skiktet (Gejvall 1947; 1948: 161f, se även Holck 1997: 64ff).

Tabell 1, Åldersbedömning utifrån skalltak enligt Gejvall, hämtat ur Sigvallius (1994:10).

Adultus: 18–44 år	Suturerna är helt öppna. Diploëns, den interna och externa kompaktans tjocklek är 1/3 vardera.
Maturus: 35–64 år	Suturerna börjar växa ihop internt. Diploëns tjocklek är mer än 1/3 av skalltakets tjocklek. Den interna kompaktan är tunnare än den externa.
Senilis: >50	Suturerna har nu helt eller nästan helt slutits externt. Diploëns tjocklek är mer än 1/3 av skalltakets tjocklek. Både den interna och den externa kompaktan är tunnare än 1/3 vardera.

Åldersbedömning av djurben

Åldersbedömning av djurben har gjorts utifrån epifysers (ledändarna) sammanväxningsgrad med diafysen (benskaftet). Bedömningarna är gjorda utifrån Silvers (1969) ålderstabeller.

Förbränningstemperatur

För att göra en bedömning av förbränningstemperatur i benmaterial studeras vilka förändringar benmaterialet uppvisar samt vilka färger materialet har fått som en följd av förbränningen. Utifrån detta kan man få en uppfattning om hur hårt bränt materialet är samt om hela materialet verkar ha utsatts för samma temperatur eller om man kan påvisa skillnader inom materialet.

Tabell 2, Översikt av förändringarna i ben och tänder vid olika förbränningstemperaturer (Holck 1997).

Kremerings-grad	Temperatur (°C)	Förändringar i benet
0	100	Verkar obränt. Obetydliga förändringar i benen och i tänderna, ingen förändring av betydelse.
	200	Små förändringar i ytskiktet på ben och tänder. Reduktion av kollagen mängden. Färgen: grå/svart.
1	300	Vikt- och volymminskning. Kollagenet är helt förstört.
	400	Benstrukturen blir mindre solid och det bildas mikroskopiska sprickor i ytskiktet, även tänderna får små sprickor.
2	500	Benet deformeras, större mikroskopiska sprickor ses i benen. Färgen: gråaktig.
	600	Ytterligare makro- och mikroskopisk fragmentering av benet ytskikt. Färgen: ljusgrå.
	700	Ytterligare reduktion av volymen.
3	800	Ytterligare minskning och deformation av benen. Tändernas dentin smälter och kristalliseras. Färgen: vit/grå.
	900	Kraftig deformation av benets ytskikt.
	1 000	Färgen vit, kritaktig.
4	1 100	
	1 200	Fullständig förstörelse av mikrostrukturen i ben och tänder.

Resultat

A214 - Grop, Fynd: VM300149:2

Sammanfattning

Vikt: 16,93 gram

Antal fragment: 33

Identifierade arter: Bos

Beskrivning av materialet

Materialet är sannolikt inte bränt. Fragmenteringsgraden är hög vilket sannolikt beror på naturliga faktorer så som sandig jord med hög genomsläpplighet av vatten och luft. Materialet kan vara värmepåverkat, i så fall till Holks (1997) grad 0, vilket ger en temperatur kring 100 °C.

Identifierat material: tandfragment (*dentes*) (33 fragment) från nöt (*Bos taurus*), figur 1.

Figur 1. Tandfragment från nöt från A214. Foto: Astrid Lennblad

Fragmenten kommer sannolikt från två tänder, möjligen fler. Tänderna har troligen inte blivit brända, möjligen värmepåverkade. Den höga fragmenteringsgraden, att tänderna trasas sönder i flagor beror troligen på att de legat i sandig jord med hög genomsläpplighet av vatten och luft. Men den höga fragmenteringen kan även bero på att de har varit värmepåverkade, upp till omkring 100 °C, vilket kan bidragit till fragmenteringen men utan att tänderna ser brända ut.

Tänderna har sannolikt slängts i gropen som avfall eftersom det inte finns så mycket användning för dessa när djuret har slaktats.

A744 – Ugn, Fynd VM300149:21 & 96

Sammanfattning

Vikt: 17,91 gram

Antal fragment: 39

Identifierade arter: Bos, animal

Beskrivning av materialet

Blandat bränt och till synes obränt. De obrända tänderna ser ut som materialet i A214. De brända fragmenten är hårt brända, vit-svarta och men ej kritaktiga. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Materialet från A744 är insamlat som två fyndposter, FB3644 (Fynd 21) och FB4910 (Fynd 96). Dessa presenteras här sammanslaget men i benlistan i bilaga 1 redovisas de separerade.

Identifierat material: tandfragment (21 fragment) från nöt. Resterade material består av oidentifierade brända fragment från sannolikt stort däggdjur, storleksmässigt som nöt eller älg (*Alces alces*), figur 2 och 3.

Figur 2. Benmaterial från A744, fyndpost FB3644 (fynd 21). Till vänster: till synes obrända tandfragment från nöt. Till höger: hårt brända benfragment från sannolikt stort däggdjur. Foto: Astrid Lennblad

Figur 3. Bränt benmaterial från A744, fyndpost FB4910 (fynd 96). Möjligen rörbensfragment men mycket anonyma. Foto: Astrid Lennblad

Tandfragmenten kommer sannolikt från två eller tre tänder. Tänderna har troligen inte blivit brända, möjligen värmepåverkade. Den höga fragmenteringsgraden, att tänderna trasas sönder i flagor beror troligen på att de legat i sandig jord med hög genomsläpplighet av vatten och luft. Men den höga fragmenteringen kan även bero på att de har varit värmepåverkade, upp till omkring 100 °C, vilket kan bidragit till fragmenteringen men utan att tänderna ser brända ut. De fragment som tydligt är brända är i stället hårt brända upp till omkring 800–900 °C.

Materialen som deponerats i ugnen bör ha hamnat där vid minst två olika tillfällen. De fragment som är hårt brända skulle kunna vara rester som ackumulerats över tid och den hård förbränningen av dessa skulle kunna bero på att de legat i ugnen medan denna varit i bruk. Tänderna däremot bör ha slängts in i ugnen efter att de brukats för sista gången eftersom de är så till synes obrända.

A1092 – Stolphål, Fynd VM300149:34

Sammanfattning

Vikt: 3,42 gram

Antal fragment: 1

Identifierade arter: Animal

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt men ej kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Identifierat material: rörbensfragment (1 fragment) från mellanstort-stort däggdjur, figur 4.

Figur 4. Bränt rörbensfragment från mellanstort-stort däggdjur från A1092. Foto: Astrid Lennblad

Detta benfragment är både stort och kraftigt varför de bör härröra från ett stort däggdjur så som nöt eller älg. Enligt informationen på fyndpåsen påträffades fragmentet i toppen av stolphålet varför det är mer sannolikt att det hamnat i fyllningen när hålet fyllt igen. Om benet skulle ha placerats i hålet innan stolpen placerats på sin plats borde fragmentet legat i botten av stolphålet.

A1166 – Stolphål, Fynd VM300149:39

Sammanfattning

Vikt: 1,57 gram

Antal fragment: 5

Identifierade arter: Animal

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt men ej kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Identifierat material: Revbensfragment (*costae*) (3 fragment) från mellanstort däggdjur. Resterande material är enbart oidentifierade däggdjursfragment, figur 5.

Figur 5. Bränt benmaterial från A1166. Till vänster revbensfragment från mellanstort däggdjur följt av oidentifierade däggdjursfragment. Foto: Astrid Lennblad

Det tre revbensfragmentet kan vara del av samma ben eller tre olika ben. Storleksmässigt är det sannolikt att de kommer från samma individ eller samma slags djur. Möjliga arter utifrån fragmentstorlek är svin, får/get eller rådjur (*Capreolus capreolus*). Fragmenten är något små för att komma från nöt eller älg.

Förbränningsgraden bland fragmenten är mycket homogen varför det är möjligt/sannolikt att alla fragmenten kommer från samma deponi/händelse.

A1303 – Stolphål, Fynd VM300149:52

Sammanfattning

Vikt: 0,08 gram

Antal fragment: 5

Identifierade arter: Oidentifierat

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt och något kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–1 000 °C.

Identifierat material: Inget fragment gick att identifiera till art och/eller benelement, figur 6.

Figur 5. Bränt oidentifierat benmaterial från A1303. Foto: Astrid Lennblad

Benmaterialet i detta stolphål har tyvärr ej gått att identifiera. Fragmenten är hårt brända och något kritaktiga. Fragmenten är även homogent brända vilket gör det troligt att de kommer från samma händelse.

A1402 – Stolphål, Fynd VM300149:35

Sammanfattning

Vikt: 0,09 gram

Antal fragment: 1

Identifierade arter: Homo?

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt men ej kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Identifierat material: rörbensfragment (1 fragment) som eventuellt härrör från människa, figur 6.

Figur 6. Bränt eventuellt mänskligt rörbensfragment från A 1402. Foto: Astrid Lennblad

Detta fragment påminner mycket om ett mänskligt fragment. Både histologiskt och i ytskikten ser det ut som människa. Men utan andra artkaraktistiska detaljer eller lite större mängd ben går det inte att säga helt säkert om detta verkligen är ett mänskligt fragment.

A1414 Stolphål (TB Hus 2), Fynd VM300149:36

Sammanfattning

Vikt: 0,19 gram

Antal fragment: 2

Identifierade arter: Animal

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt men ej kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Identifierat material: rörbensfragment (1 fragment) från däggdjur. Det andra fragmentet är mycket anonymt men härrör från däggdjur, figur 7.

Figur 7. Bränt benmaterial från A1414. Från vänster: rörbensfragment följt av oidentifierat däggdjursfragment. Foto: Astrid Lennblad

Förbränningsgraden i materialet är mycket homogen vilket kan tyda på att båda fragmenten kommer från samma händelse. Ingen antydning till mänskliga fragment, fisk eller fågel utan båda fragmenten är tydligt från däggdjur.

A1869 – Stolphål Fynd VM300149:57

Sammanfattning

Vikt: 0,02 gram

Antal fragment: 1

Identifierade arter: Oidentifierat

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt men ej kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Identifierat material: Fragmentet har inte gått att identifiera, varken art och/eller benelement, figur 8.

Figur 8. Bränt oidentifierat benmaterial från A1869. Foto: Astrid Lennblad

Benmaterialet från denna kontext består enbart av ett mycket litet anonymt fragment som ej gått att identifieras. Det finns inget som tyder på att fragmentet kommer från människa, fisk eller fågel. Fragmentet är hårt bränt men ej kritaktigt.

A1900 – Stolphål, Fynd VM300149:53

Sammanfattning

Vikt: 5,03 gram

Antal fragment: 5

Identifierade arter: Ovis/Capra

Beskrivning av materialet

Materialet är obränt. De fem fragmenten härrör sannolikt från samma ben men som fragmenteras.

Identifierat material: Mellanhands-/fotsben (*metacarpal/-tarsal*) (5 fragment) från får/get, figur 9.

Figur 9. Obränt mellanhands-/fotsben från får/get från A1900. Foto: Astrid Lennblad

Materialet i denna anläggning består av fem fragment som sannolikt varit del av samma ben men som fragmenterats. Benet är ett mellanhands-/fotsben som kommer från får/get. Denna typ av ben brukar klassas som kommande från de köttfattiga delarna av djuret och anses som slaktavfall. Det finns inte mycket kött på dessa ben och det går inte att göra mycket med den när det gäller matframställning. Benet kan således vara ett avfall som slängts bort och hamnat i stolphålet (eller i återfyllningen efter att stolpen tagits bort) men det skulle även kunna ha placerats i stolphålet i ett rituellt syfte, det beror lite på var i fyllningen det hittades.

A1931 Stolphål (TB Hus 2) Fynd VM300149:55

Sammanfattning

Vikt: 0,03 gram

Antal fragment: 2

Identifierade arter: Oidentifierat

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt och något kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–1 000 °C.

Identifierat material: fragmenten har inte gått att identifiera, varken till art och/eller benelement, figur 10.

Figur 10. Brända oidentifierade benfragment från A1931. Foto: Astrid Lennblad

Benmaterialet från detta stolphål består enbart av två mycket små och anonyma fragment som ej gått att identifiera. Det finns inget som tyder på att fragmenten kommer från människa, fisk eller fågel. Fragmenten är hårt brända och något kritaktiga.

A2123 – Ränna, Fynd VM300149:42

Sammanfattning

Vikt: 0,38 gram

Antal fragment: 3

Identifierade arter: Animal

Beskrivning av materialet

Medelhårt bränt, grått–vitt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 2–3, vilket ger en förbränningstemperatur på 600–800 °C.

Identifierat material: rörbensfragment (3 fragment), figur 11.

Figur 10. Brända rörbensfragment från A2123. Foto: Astrid Lennblad

Benfragmenten är relativt tunna och bör komma från ett mellanstort däggdjur, storleksmässigt som svin, får/get eller rådjur. De är något för tunna för att komma från ett större däggdjur. Förbränningsgraden är homogen men synbart lägre än materialen från de andra anläggningarna. Det är sannolikt att detta material kommer från en deponering/händelse.

A2821 – Grop, Fynd VM300149:28

Sammanfattning

Vikt: 0,25 gram

Antal fragment: 10

Identifierade arter: Animal

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt och delvis kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–1 000 °C.

Identifierat material: rörbensfragment (*ossa longa*) (1 fragment) från litet-mellanstort däggdjur. Resterande material består av mycket små anonyma fragment, figur 11.

Figur 11. Bränt benmaterial från A2821. Det identifierade rörbensfragmentet ligger i mitten av bilden kringgärdat av de mindre mycket anonyma fragmenten. Foto: Astrid Lennblad

Rörbensfragmentet verkar vara något mindre hårt bränt än resterade fragment. De små anonyma fragmenten är något kritaktiga och smuliga vilket inte rörbensfragmentet är. Denna skillnad skulle kunna bero på att de härrör från olika händelser.

Rörbensfragmentet kommer sannolikt från litet-mellanstort däggdjur. Storleksmässigt som svin (*Sus scrofa*) får/get (*Ovis/Capra*) eller mindre. Benet kommer i alla fall inte från fågel.

A2848 – Grop, Fynd VM300149:73 & 78

Sammanfattning

Vikt: 4,39 gram

Antal fragment: 9

Identifierade arter: Bos? O/C?, animal

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt men ej kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Materialet från A2848 är insamlat som två fyndposter, FB4602, Fnr 73 (figur 12) och FB4607, Fnr 78 (figur 13). Dessa presenteras här sammanslaget men i benlistan i bilaga 1 redovisas de separerade.

Identifierat material: skulderblad (*scapula*) (2 fragment) från mellanstort däggdjur, strålben (*radius*) (1 fragment) från stort däggdjur, skenben (*tibia*) (1 fragment) från sannolikt får/get och rörbensfragment (5 fragment) från sannolikt mellanstort däggdjur.

Figur 12. Bränt benmaterial från A2848, FB4602, fyndnr 73. Övre raden från vänster: skulderbladsfragment, strålbensfragment följt av skenbensfragment. Nedre: rörbensfragment. Foto: Astrid Lennblad

Figur 13. Bränt, troligen, rörbensfragment från A2848, FB4607, fyndnr 78. Foto: Astrid Lennblad

Materialen från båda fyndposterna har en mycket homogen förbränningstemperatur vilket kan tyda på att de är del av samma händelse/deponering. Det är en relativt stor variation i benelement och benen kommer från olika djurarter vilket skulle kunna stämma bra överens med en avfallskontext. Att man har städat bort materialen, kanske från en ugn, och slängt dem i gropen.

Strålbenet kommer från ett djur som slaktats vid en ålder över 1 år och skenbenet från ett djur under 2 år. Men dessa ben kommer från olika arter så det kan inte vara samma individ. Det finns ingen antydning till inblandning av mänskliga kvarlevor och inte heller någon antydning till fisk eller fågel i materialet.

A2904 – Grop, Fynd VM300149:62

Sammanfattning

Vikt: 0,34 gram

Antal fragment: 3

Identifierade arter: Oidentifierat

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt men ej kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Identifierat material: Inget material har kunnat identifieras, vare sig art och/eller benelement, figur 14.

Figur 14. Bränt oidentifierat benmaterial från A2904. Foto: Astrid Lennblad

Benmaterialet från denna grop består enbart av tre små och anonyma fragment som ej gått att identifiera. Det finns inget som tyder på att fragmenten kommer från människa, fisk eller fågel. Fragmenten är hårt brända och men inte kritaktiga.

A2941 – Grop, Fynd VM300149:64

Sammanfattning

Vikt: 0,99 gram

Antal fragment: 13

Identifierade arter: Animal

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt och något kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–1 000 °C.

Identifierat material: rörbensfragment (13 fragment), figur 15.

Figur 15. Brända små rörbensfragment från A2941. Foto: Astrid Lennblad

Materialet består av hårt brända små rörbensfragment. Benen kommer sannolikt från mellanstort däggdjur, storleksmässigt som får/get, svin eller rådjur utifrån tjockleken på fragmenten. Förbränningsgraden är homogen i materialet vilket kan tyda på att allt material kommer från samma händelse och är deponerat samtidigt.

A4143 – Stolphål (TB Hus 2), Fynd VM300149:65

Sammanfattning

Vikt: 0,42 gram

Antal fragment: 4

Identifierade arter: Homo

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt men ej kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–900 °C.

Identifierat material: kranium (*cranium*) (4 fragment) från människa, figur 16.

Figur 16. Brända kraniefragment från människa från A4143. Foto: Astrid Lennblad

Materialet består av hårt brända kraniefragment från människa. Fragmenten kommer från ögonhålans kant, men delen mot näsroten och således inte delen som går att könsbedöma. Åldersbedömning är gjord utifrån tjockleksförhållandet mellan de olika skikt kraniefragmenten består av och gav *Adultus* (18–44 år).

Att det påträffas mänskliga kvarlevor i boplatzanläggningar är inte helt ovanligt. Fragmenten skulle kunna ha placerats i anläggningen av rituella skäl men de skulle även kunna ha hamnat där av misstag. Om dessa fragment är påträffade ner mot botten av stolphålsfyllningen är det mer sannolikt att de placerats där innan stolpen placerades i gropen. Men är de i stället påträffade högre upp i fyllningen är det mer sannolikt att de följt med i massorna som stolphålet sedan fylldes igen med efter att stolpen tagits bort eller försvunnit.

A4233 – Grop, Fynd VM300149:75

Sammanfattning

Vikt: 0,44 gram

Antal fragment: 6

Identifierade arter: Animal, homo/animal?

Beskrivning av materialet

Hårt bränt, vitt och något kritaktigt. Förbränningsgraden motsvarar Holks (1997) grad 3, vilket ger en förbränningstemperatur på 800–1 000 °C.

Identifierat material: Inget material har säkert gått att identifieras till benelement. Ett fragment är säkert däggdjur, resterande kommer från människa eller däggdjur, figur 17.

Figur 16. Brända benfragment från A4233. Det större fragmentet till höger är säkert identifierat som däggdjur, de fyra små fragmenten till vänster kommer från människa eller däggdjur. Foto: Astrid Lennblad

De små fragmenten med osäker arttillhörighet består av delar av insidan av ben, den spongiösa delen. Dessa saknar helt artkaraktäristiska drag. Dock består människobenen av mer spongiöst material än djurens ben som är slätade på insidan. Men i ledändarna består även däggdjurens ben av relativt mycket spongiosa varför det inte går att avgöra säkert.

Förbränningsgraden är homogen i hela materialet vilket skulle kunna betyda att allt material kommer från samma händelse. Vilket i sin tur då tyder på att de oidentifierade fragmenten även de kommer från däggdjur tillsammans med det identifierade fragmentet.

Sammanfattning och diskussion

Det analyserade materialet kommer från 17 anläggningar, men 19 fyndposter. Sex av anläggningarna tolkades i fält som gropar (men en grop har två fyndposter), en tolkades som ugn (men har två fyndposter), nio tolkades som stolphål och den sista anläggningen tolkades som en ränna. Ingen anläggning har innehållit någon större mängd benmaterial, enbart fyra av fyndposterna innehöll 10 eller fler fragment.

Materialen i de sex anläggningar som arkeologiskt tolkats som gropar var både hårt brända benfragment och till synes obrända tandfragment. Det material som gått att artbedöma visar på en viss bredd i artvariation men även i benrepresentation. Det finns inget i materialet som tyder på att benen kommer från ett hantverksspill eller liknande aktiviteter utan materialet tyder mest på avfall från matframställning. Benelementen tyder på att det är lite blandat avfall från slakt så som tänder men även delar från de köttrikare delarna så som skulderblad och rörben.

Från den anläggning som tolkats som en ugn finns två fyndposter registrerade. Den ena fyndposten innehåller till synes obrända tänder från nöt och den andra innehåller två hårt brända oidentifierade fragment. De brända fragmenten kan mycket väl komma från tiden när ugnen varit i bruk men de obrända tänderna bör ha hamnat där vid ett senare tillfälle. Möjligen har man, när man bestämt att ugnen spelat ut sin roll som ung, använt den som avfallsplats och släng tänderna där efter slakt.

Gemensamt för de material som påträffats i stolphålen är att dessa oftast är mycket små till mängd, upp till fem fragment per anläggning. På en av fältpåsarna (A1092) står det att materialet är påträffat i toppen av anläggningen och detta material härrör mer troligt från igenfyllningen av stolphålet. Var i stolphålen de övriga materialen har påträffats framgår ej, men har de påträffats i botten eller i alla fall långt ner ökar sannolikheten att de har placerats där med avsikt inför att stolpen skulle placeras. Kanske som en rituell handling, som ett beskydd eller någon slags amulett. I ett av stolphålen påträffades mänskliga kvarlevor (A4143). Materialet bestod av små kraniefragment från en vuxen individ. I stolphål A1402 påträffades eventuellt mänskliga kvarlevor. Fragmentet ser mänskligt ut men saknar artkaraktéristiska detaljer för att göra en helt säker artidentifikation. Att det påträffas mänskliga kvarlevor i boplatsanläggningar är inte helt ovanligt. Och att dessa mänskliga kvarlevor är placerade i stolphål skulle kunna ha en rituell innebörd. Det skulle också kunna vara material som råkat följa med när stolphålet fylldes igen. Orsaken till att materialet finns där det finns behöver synkas ihop med hur det såg ut vid undersökningstillfället, bland annat beror tolkningen på var i stolphålet benen påträffades. Övrigt material som påträffades i stolphålen visar på en stor variation. I ett stolphål finns fragment från ett obränt mellanhands-/fots ben från får/get och i andra stolphål finns enstaka små rörbensfragment.

I rännan påträffades enbart tre mindre rörbensfragment. Förbränningsgraden i detta material var något lägre än i de övriga materialen (förutom de helt obrända materialen). Annars fanns inte mycket som sticker ut i detta material.

Litteratur

Gejvall, N-G.

- 1947. Bestämning av brända ben från forntida gravar. *Fornvännen* 42: 39–47. Stockholm.
- 1948. II. Antropologisk del. Bestämning av de brända benen från gravarna I Horn. I: Sahlström, K. E. & Gejvall, N-G. *Gravfältet på kyrkbacken i Horns socken, Västergötland*. Stockholm.

Holck, P.

- 1987. Cremated bones: A Medical-anthropological Study of an Archaeological Material on Cremation Burials. Utgåva 1, Antropologiske skrifter. University of Oslo.
- 1997. Cremated bones. A Medica- anthropological Study of an Archaeological Material on Cremation Burials. Utgåva 3, Antropologiske skrifter. University of Oslo.

Sigvallius, B.

- 1994. Funeral pyres. Iron age cremation in North Spånga. Theses and papers in osteology 1. Stockholm. Diss. Samuelsson 2015).

Silver, I.A.

- 1969. The Ageing of Domestic Animals. I: Red. Brothwell, D.R. och Higgs, E. S. *Science in Archaeology*. Sid: 283-302.

Bilaga

Bilaga 1. Benlista L2023:839

VMnr	Anläggning	Fyndnr	Art	Vikt (g)	Antal	Fragmentstorlek (mm)	Identifierade benelement (antal fragment, vikt)	Ålder	Förbränningsgrad (°C)	Övriga observationer
VM300149: 2	A214	FB229	Bos	16,93	33	-	Dentes (33, 16,93)	-	?	Fragment från sannolikt 2 eller fler tänder. Kan vara svagt brända (eldpåverkade) eller enbart fragmenterade pga dåliga bevaringsförhållanden (sand).
VM300149: 21	A744	FB3644	Bos, animal	17,73	37	6,3–21,4	Dentes (21, 14,21)	-	?	Fragmenten från tänder är sannolikt 2 eller tre tänder. Dessa verkar obrända eller möjligen svagt eldpåverkade. Resterande fragment är brända i grad 3 men ej kritaktiga. Dessa består av oidentifierade däggdjursfragment, sannolikt större. Materialet verkar komma från två olika händelser. Fragmentmåttet avser ej tandfragmenten.
VM300149: 28	A2821	FB3668	Animal	0,25	10	2,8–8,8	Ossa longa (1, 0,12)	-	3 (800–1000)	Rörbensfragmentet kommer från litet-mellanstort däggdjur. Detta är något svagare bränt än de andra mycket små och anonyma fragmenten. De små fragmenten är något kritaktiga vilket inte rörbensfragmentet är. Det skulle kunna tyda på att det är två olika deponier eller material från två olika händelser.
VM300149: 34	A1092	FB3700	Mellanstort-stort däggdjur	3,42	1	47,5	Ossa longa (1, 3,42)	-	3 (800–900)	Kraftigt rörbensfragment skulle kunna vara från nöt/älg men skulle även kunna vara från ett något mindre däggdjur.
VM300149: 35	A1402	FB1402	Homo?	0,09	1	7,5	Ossa longa (1, 0,09)	-	3 (800–900)	Histologiskt och ytmässigt som människa.
VM300149: 36	A1414	FB1414	Animal	0,19	2	7,6–9,5	Ossa longa (1, 0,14)	-	3 (800–900)	Relativt anonyma fragment

BILAGA 6

VM300149: 39	A1166	FB3781	Animal	1,57	5	6–19,7	Costae (3, 1,32)	-	3 (800–900)	De tre revbensfragmenten kan vara från rådjur eller svin, något små för större däggdjur. De två sista oidentifierade däggdjur.
VM300149: 42	A2123	FB3785	Animal	0,38	3	9,6–19,6	Ossa longa (3, 0,38)	-	2–3 (600–800)	Tunt rörbensfragment från mellanstort däggdjur.
VM300149: 52	A1303	FB3854	?	0,08	5	3,6–4,9	-	-	3 (800–1000)	Mycket anonyma små fragment. Något kritiktiga.
VM300149: 53	A1900	FB3916	O/C	5,03	5	3,6–53,4	Mc/mt (1, 5,03)		Obränd	Ett ben som delats i 5 fragment.
VM300149: 55	A1931	FB3920	?	0,03	2	4,5–4,9	-	-	3 (800–1000)	Mycket anonyma små fragment. Något kritiktiga.
VM300149: 57	A1869	FB3922	?	0,02	1	5,6	-		3 (800–900)	Mycket litet oidentifierat fragment
VM300149: 62	A2904	FB4123	?	0,34	3	8–11,2	-		3 (800–900)	Mycket anonyma små fragment.
VM300149: 64	A2941	FB2941	Animal	0,99	13	2,6–10,4	Ossa longa (13, 0,99)	-	3 (800–1 000)	Små fragment av rörben från däggdjur, sannolikt mellanstort.
VM300149: 65	A4143	FB4156	Homo	0,42	4	6,4–13,8	Cranium (4, 0,42)	Adultus (18–44 år)	3 (800–900)	Del av ögonhållans kant, fast mot glabella och inte delen som går att könsbedöma.
VM300149: 73	A2848	FB4602	Bos?, O/C?, animal	4,2	8	12,5–22,6	Scapula (2, 0,67), radius (1, 1,63), tibia (1, 0,69), ossa longa (4, 1,17)	Radius (>1 år), tibia (<2 år)	3 (800–900)	Radius större däggdjur, sannolikt bos eller alces. Tibia sannolikt ovis. Scapula och ossa longa kan vara ovis eller annat mellanstort däggdjur. Tibia dist utan epifys.
VM300149: 75	A4233	FB4604	Animal, animal?	0,44	6	3,3–16,4	-	-	3 (800–1 000)	Det större platta fragmentet är från däggdjur, de fem små spongiösa fragmenten är däggdjur eller människa
VM300149: 78	A2848	FB4607	Animal	0,19	1	18,1	-	-	3 (800–900)	Anonymt möjligen rörbensfragment.
VM300149: 96	A744	FB4910	Animal	0,18	2	9,8–11,5	-	-	3 (800–900)	Anonyma möjligen rörbensfragment.
Totalt:				52,48	142	2,6–53,4				

Bilaga 7 ^{14}C -datering Karl Håkansson och Daniel Primetzhofer, Ångströmlaboratoriet

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Regemenstvägen 10
752 37 Uppsala

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Hemsida:
www.uu.se/centrum/tandemlab

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2026-02-04

Stina Tegnhed
Kulturmiljö Halland
Tollsgatan 7
302 32 HALMSTAD

Resultat av ^{14}C datering av träkol och makrofossiler från L2023:839, Vinberg 2:100, Vinberg socken, Falkenberg kommun. (p 7268)

Förbehandling av träkol:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Detta steg upprepas tills den lösliga delen inte längre är mörkfärgad.

Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratorn förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

Förbehandling av makrofossiler:

1. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
2. 0.5 % NaOH tillsätts (1 h, 60 °C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratorn förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labbnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ V-PDB}$	^{14}C ålder BP
träkol			
Ua-91386	Vinberg1PK4844.2521	−24,8	2 544 ± 30
Ua-91387	Vinberg1PK4857.3314	−25,2	2 229 ± 30
Ua-91388	Vinberg1PK4864.690	−26,4	2 580 ± 30
Ua-91389	Vinberg1PK4866.417	−26,7	2 196 ± 30
Ua-91390	Vinberg1PK4920.2893	−24,4	2 209 ± 30
makrofossil			
Ua-91391	Vinberg1PM4869.1361	−24,1	2 137 ± 29
Ua-91392	Vinberg1PM4873.2200	−23,4	2 483 ± 29
Ua-91393	Vinberg1PM4911.744	−22,3	2 220 ± 29

Bifogat finns graf(er) med kalibrering från BP-ålder till kalenderår.

Med vänliga hälsningar

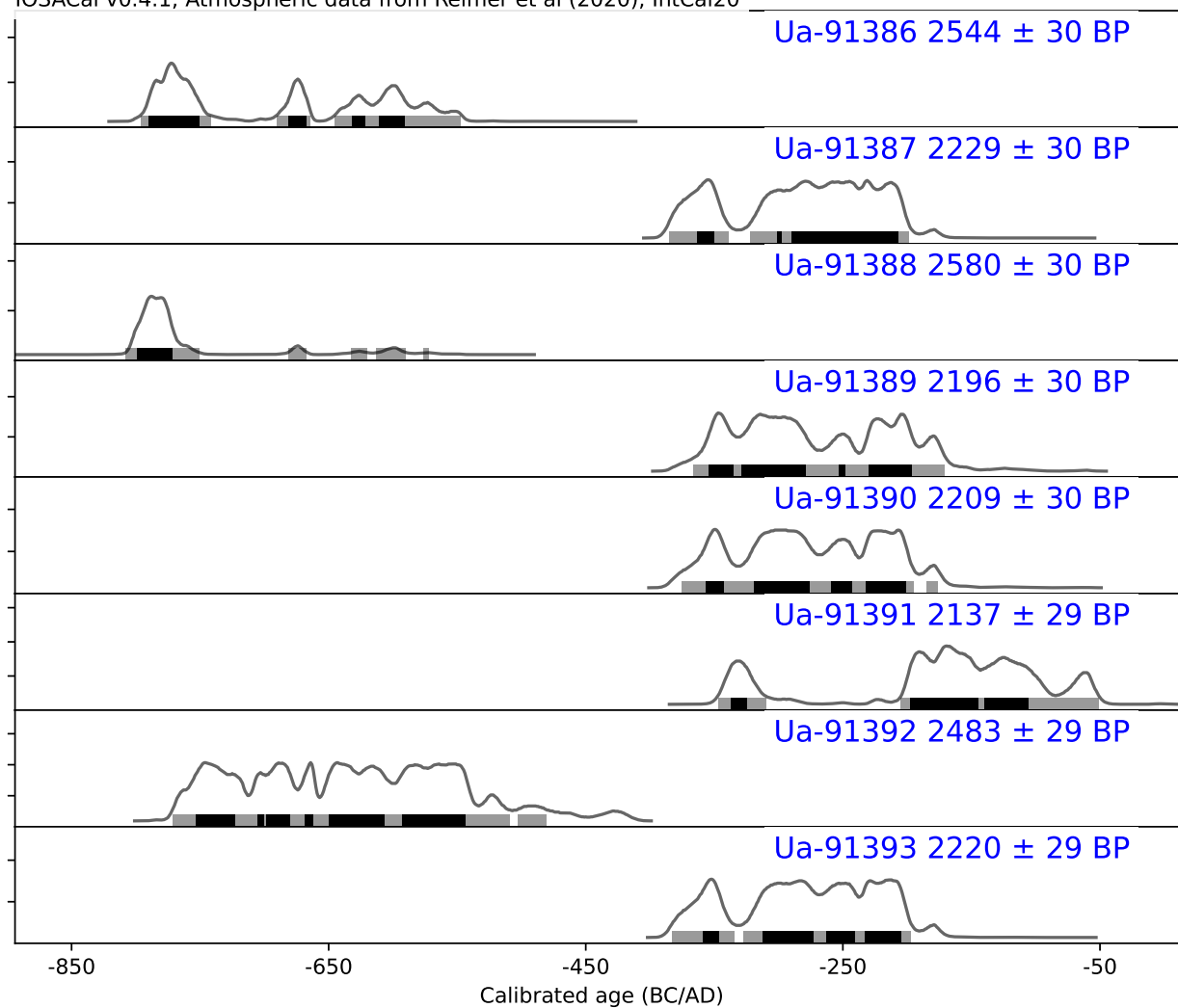
Karl
Håkansson

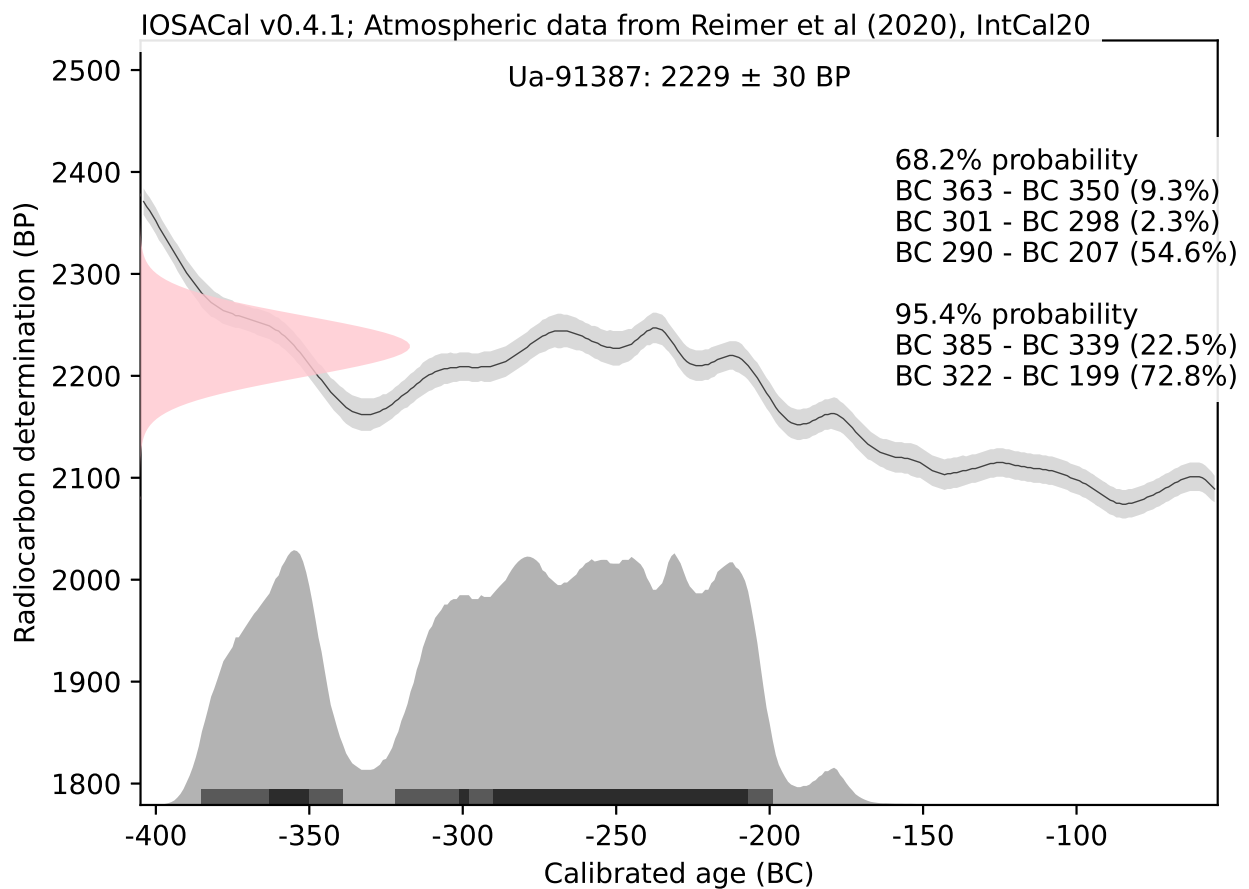
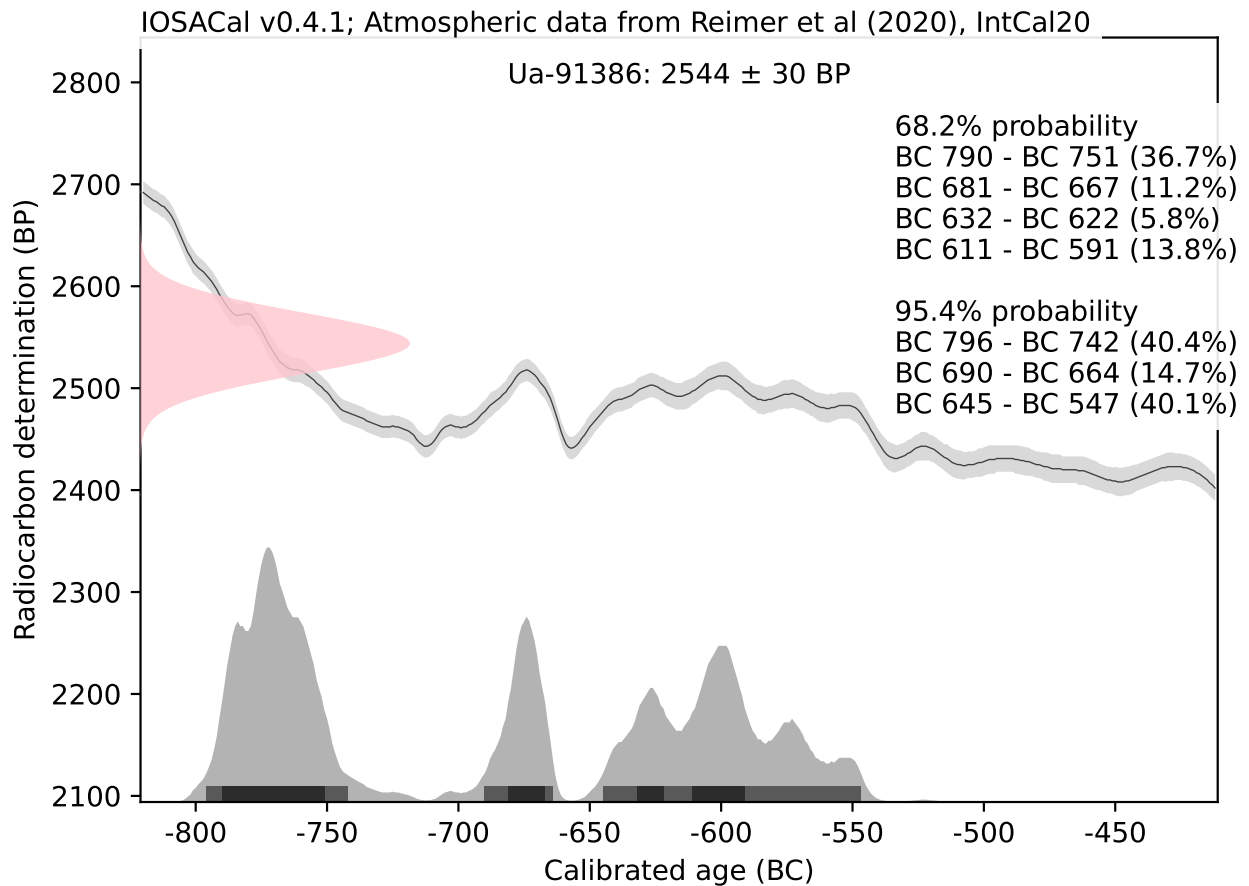
Elektroniskt undertecknad
av Karl Håkansson
Datum: 2026.02.04
12:19:42 +01'00'

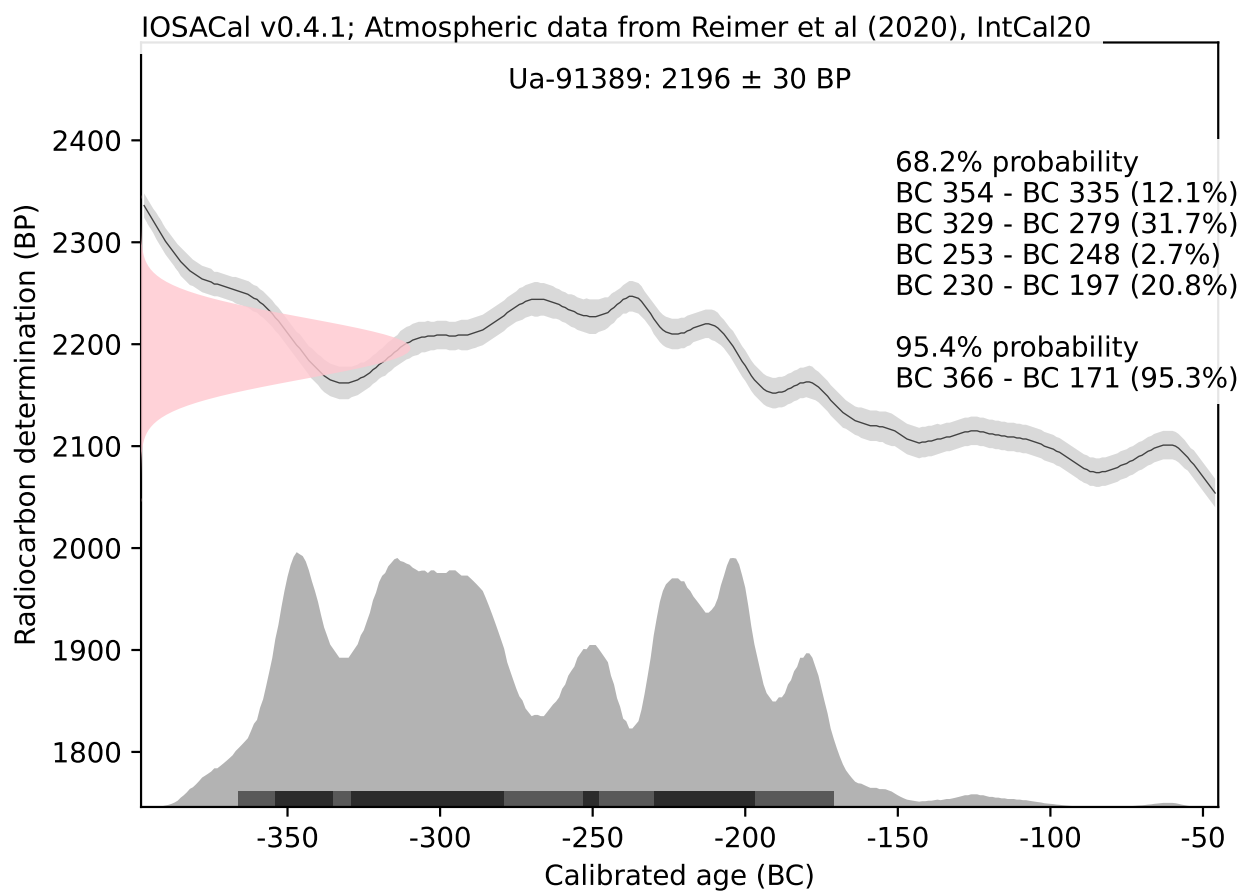
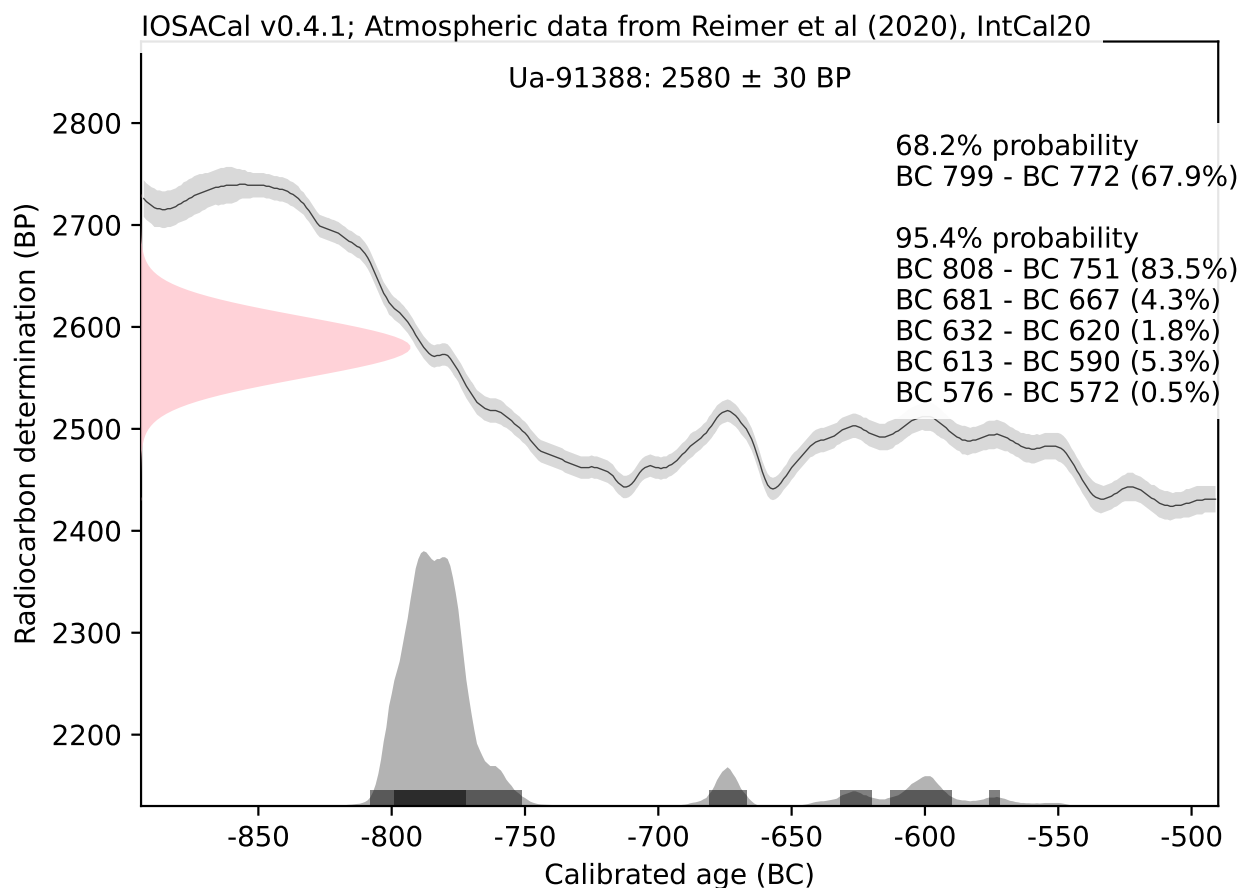
Karl Håkansson/Daniel Primetzhofer

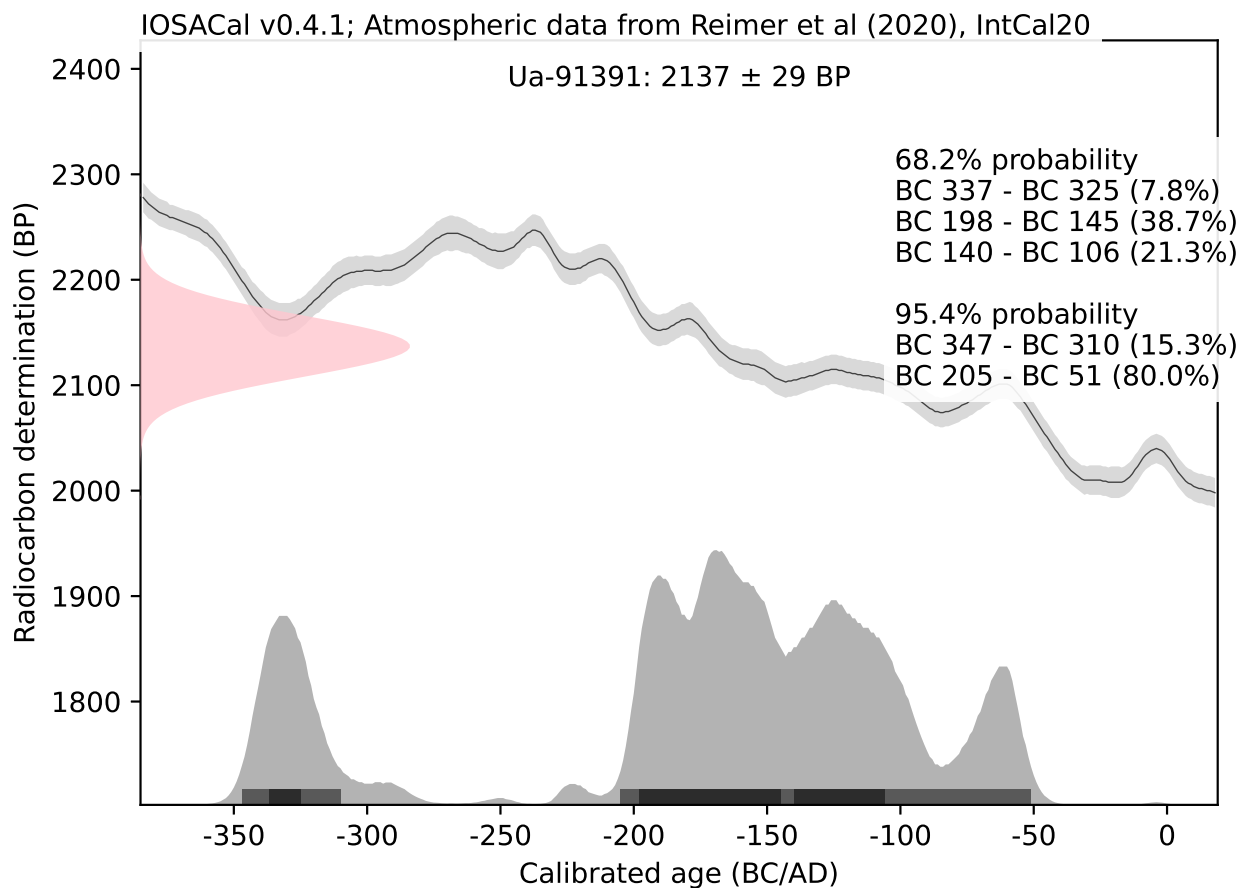
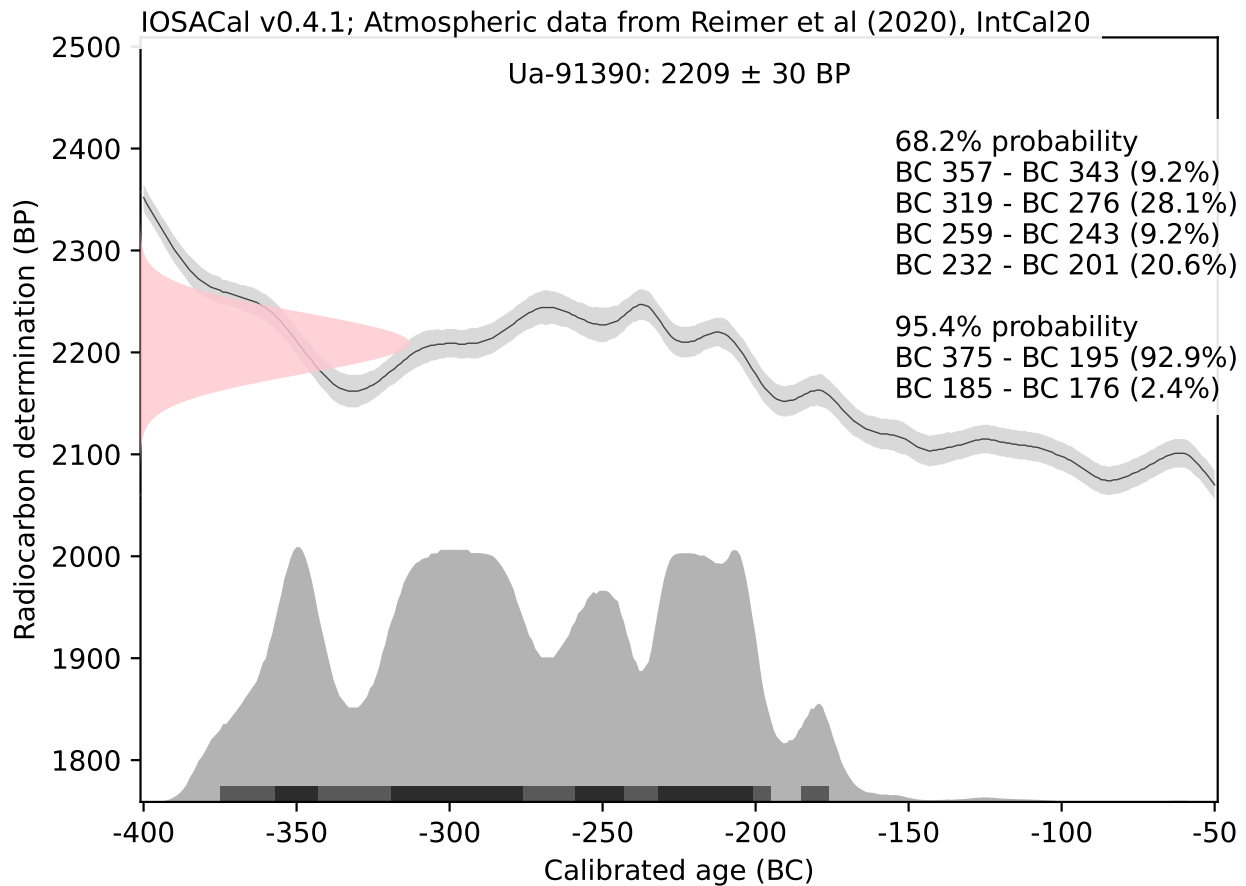
Kalibreringskurvor

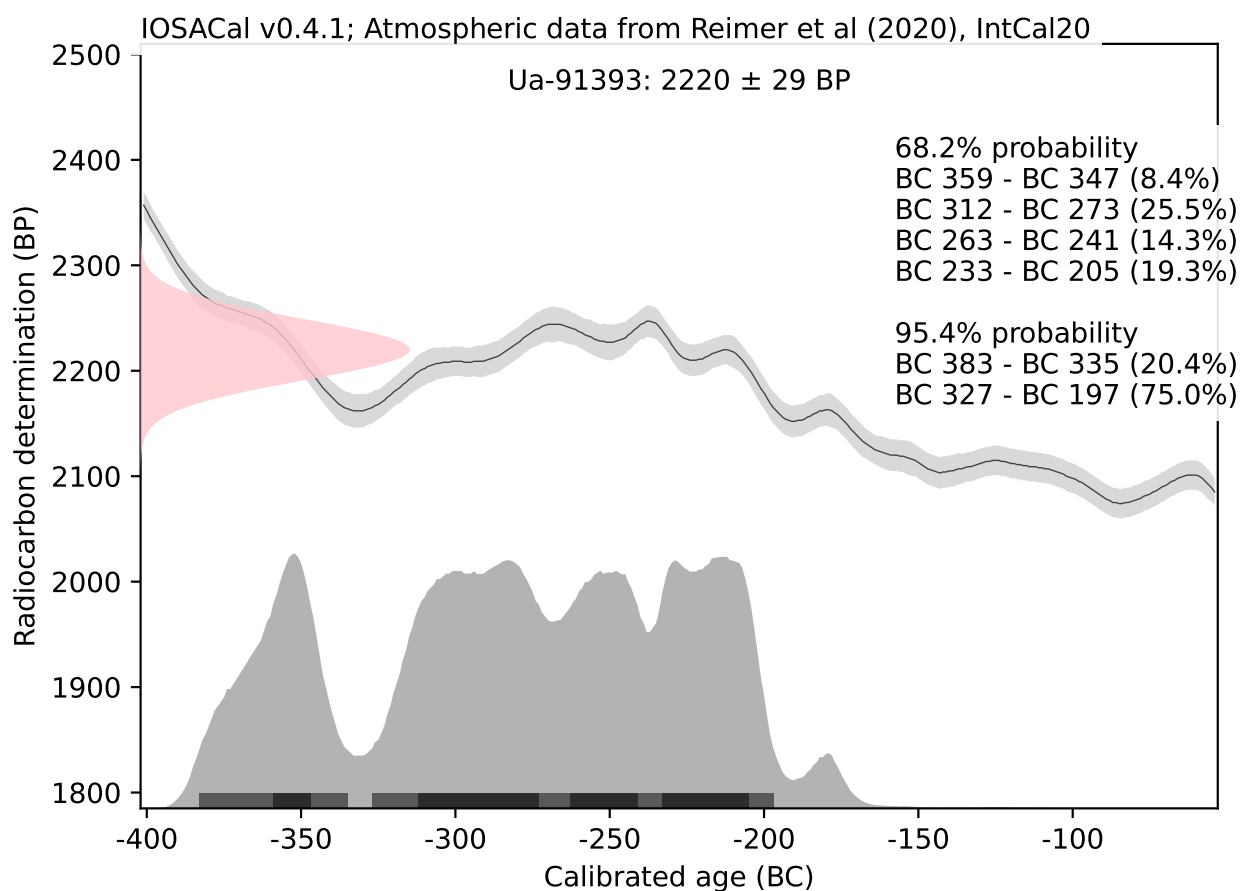
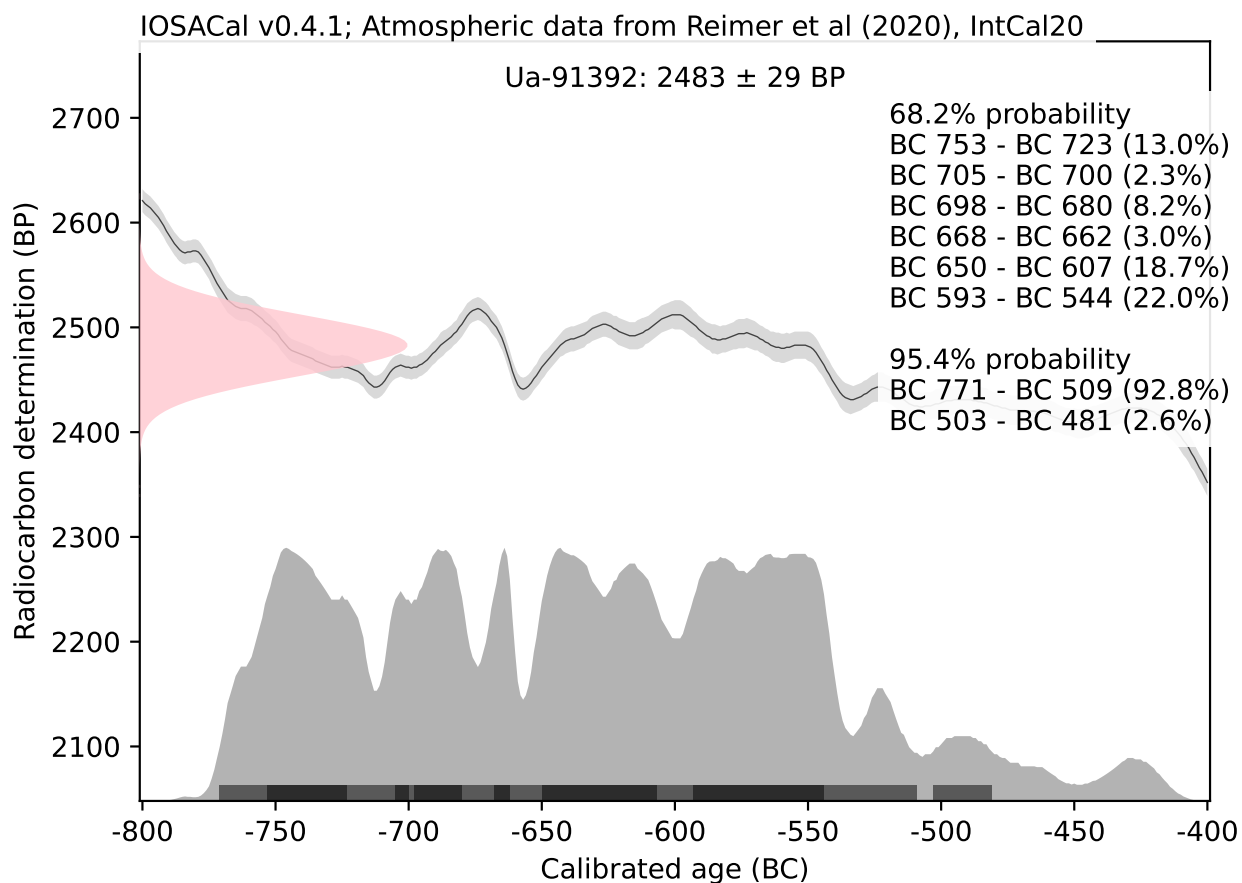
IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020), IntCal20

Bilaga 8 Konserveringsrapport, Studio Västsvensk Konservering

Vinberg 2:100

Konserveringsrapport

KU 2025-00444 – Vinberg 2:100

Förvaltningen för kulturutveckling
Studio Västsvensk Konservering
Väverigatan 13
415 11 Göteborg
Telefon 010-441 43 44

Konserveringsrapport

Rapportdatum: 2025-08-13

KU Diarienummer: KU 2025-00444

Projektledare: Madelene Skogbert

Beställar- och projektuppgifter

Uppdragsgivare: Kulturmiljö Halland

Kontaktperson: Stina Tegnhed

Uppdragsgivarens diarienummer: 2023-531

Länsstyrelsens diarienummer: 431-6881-2023

Fornlämning: L2023:839

Uppdragstyp: Arkeologisk undersökning 2025

Landskap: Halland

Kommun: Falkenberg

Socken: Vinberg

Omslagsbild: fyndet efter konservering, Foto: Madelene Skogbert

Materialet i denna rapport är publicerat under CC BY-ND licens.

**Den digitala rapporten levereras till uppdragsgivaren och till Länsstyrelsen och arkiveras i det digitala arkivet av Västra Götalandsregionen, Förvaltningen för kulturutveckling.*

KU 2025-00444 – Vinberg 2:100

Sammanfattning

Fynd VM300149:18 antaget som cu-leg, möjligen del av arm- eller halsring, hittades vid utgrävningen av ett stolphål efter en takbärande stolpe till ett tvåskeppigt långhus i Vinberg socken.

Materialet från Vinberg 2:100 har konserverats med utgångspunkt i internationell forskning och praxis¹. Använd utrustning, kemikalier och material är anpassade för fältets behov. Konserveringsarbetet har utförts under 2025.

Fyndet har undersökts i arbetsmikroskop och bedömt som stabilt. Fynden röntgades med digital industriell röntgen (CR)² innan konserveringen påbörjades (exponeringsfakta enligt bildtexten nedan)³.

Föremålet röntgades initialt med exponeringsinställning på 105 kVp, 4mA, 60 sekunder och 160 cm till strålkällan. På bilden kan man ana att det kanske inte är metall i föremålet.

¹ E.C.C.O 2002; ICOM 2011.

² Strålkälla; Sitex CPseries, typ CP160D. Scanner: Carestream Industrex HPX-1. Bildplatta: Carestream Industrex Flex XL Blue Digital Imaging Plate 5537.

³ Röntgenfoton bifogas rapporten antingen som TIF-screen captures (då med annotation och filtrering), TIF-raw (då endast utan annotation och filter) eller som DICOM-filer. I det senare fallet behövs ett specialprogram laddas ned (INDUSTREX LITE) för användning av bilderna. Programmet kan fås via SVK. Studio Västsvensk Konservering

KU 2025-00444 – Vinberg 2:100

Genomförda konserveringsåtgärder

Fynd-ID och sakord	Bild före konservering	Bild efter konservering
Fynd VM300149: 18		
Tillståndsbeskrivning:	Föremålet förefaller vara i ett gott tillstånd	
Genomförda åtgärder:	Lätt rengöring med penslar och bundet vatten på tops.	
Använda kemikalier:	-	
Särskilda iakttagelser:	Det är inte metall utan någon lera. Tveksamt om den är bränd.	
Genomförda analyser:	Röntgenanalys	

Bilaga 9 Fotolista**Fotonummer: 2025-24:1–45**

Landskap Halland
 Socken Vinberg sn
 Fastighet: Vinberg 2:100
 Fornlämningsnummer L2023:839
 Undersökningsår 2025

FOTOGRAFER: ANDERS ANDERSSON (AA) JONAS CARLSSON (JC),
 MATS NILSSON (MN), JOHANNA OLSSON (JO), STINA TEGNHED (ST)

Fotonr:	Motiv:	Mot	Sign
1	Arbetsfoto, UO vid avbaning och Mats Nilsson	V	JO
2	Arbetsfoto, UO vid avbaning och Mats Nilsson	NV	JO
3	Ugn 744 i plan, innan utgrävning	Ö	ST
4	Ugn 744, sydvästra kvadranten grävd. Profil	N	ST
5	Grop 2926 profil	N	ST
6	Ränna 2123 i plan innan utgrävning	V	ST
7	Översikt Ränna 2123 och stolphål	V	ST
8	Stolphålen 1278 & 1270 med bränd och obränd lera	N	ST
9	Ränna 2123 profil	V	ST
10	Detalj, olika fyllningar i norra delen av ränna 2123	V	ST
11	Stolphål 1213 med rikligt av bränd och obränd lera	V	ST
12	Ugn 2914, plan	V	ST
13	Ugn 2914, södra halvan snittad	N	JO
14	Grop 2941, profil	V	JO
15	Arbetsbild ST och PW undersöker hus 2 (orangea pinnar)	Ö	JO
16	Grop 214, profil	NV	MN
17	Härd 3412	V	JO
18	Lager 4562 i 2848. Krossat keramikkrärl	N	MN
19	Undersökningsområdet, översikt mot V	V	ST
20	Undersökningsområdet, översikt mot V	V	ST
21	Hus 1 (tvåskeppiga) och hus 3 (treskeppiga)	V	ST
22	Hus 1 (tvåskeppiga) och hus 3 (treskeppiga) med PW	V	ST
23	Hus 1 (tvåskeppiga) och hus 3 (treskeppiga) med PW	V	ST
24	Hus 1 (tvåskeppiga) och hus 3 (treskeppiga) med PW	Ö	ST
25	Grop 2848	N	MN
26	Hus 5 med PW	Ö	ST
27	Hus 4 med PW	V	ST
28	Hus 2 och hus 4, med PW i änden av hus 2	V	ST
29	Hus 2 och hus 4	Ö	ST
30	Fokus hus 4	Ö	ST
31	Grop 4233, eventuella brunnen, profil	N	ST
32	Härd 3541 mot N. Nordöstra kvadranten grävd.	N	JO
33	Härd 3451, västra profilen	V	JO
34	Härd 3460, västra profilen	V	JO
35	Härd 2569, profil	V	JO

BILAGA 9

Fotonr:	Motiv:	Mot	Sign
36	Härd 2664, profil	V	JO
37	Ugn 744, profil	NV	JC
38	Ugn 744, profil	N	JC
39	Översikt, undersökningsområde uppifrån	S	PH
40	Översikt undersökningsområde	NO	PH
41	Översikt undersökningsområde	N	PH
42	Översikt undersökningsområde	V	PH
43	Fyndfoto: flintspånfragment F4, bränd lera med hål i F14, Ugns- vägg F29, lerklining med växtmaterial F43, Blästerskydd F72, in- fodring F97, slagg F88.	-	AA
44	Keramik F67, Keramik F99	-	AA

Bilaga 10 Ritningsförteckning**HMAK nummer: 4602**

Landskap Halland
 Socken Vinberg sn
 Fastighet: Vinberg 2:100
 Fornlämningsnummer L2023:839
 Undersökningsår 2025

Ritning HMAK4602	Ritningskategori	Skala	Upprättad av
Ritning 1	Sektionsritning	1:20	ST
Ritning 2	Sektionsritning	1:20	MN
Ritning 3	Sektionsritning	1:20	MN
Ritning 4	Sektionsritning	1:20	ST
Ritning 5	Sektionsritning	1:20	JO
Ritning 6	Sektionsritning	1:20	MN
Ritning 7	Sektionsritning	1:20	ST
Ritning 8	Sektionsritning	1:20	JC

RITNINGSFÖRTECKNING MED ANLÄGGNINGSNUMMER

Ritning	Visar anläggning	Anläggningstyp
1	837	Stolphål
1	851	Stolphål
1	863	Stolphål
1	874	Stolphål
1	888	Stolphål
1	897	Stolphål
1	908	Stolphål
1	918	Stolphål
1	934	Stolphål
1	949	Stolphål
1	959	Stolphål
1	981	Stolphål
1	994	Stolphål
1	1024	Stolphål
1	1034	Stolphål
1	1043	Stolphål
1	1064	Stolphål
1	1074	Stolphål
1	1084	Stolphål
1	1092	Stolphål
1	1102	Stolphål
1	1115	Stolphål
1	1136	Stolphål
1	1145	Stolphål

Ritning	Visar anläggning	Anläggningstyp
1	1156	Stolphål
1	1166	Stolphål
1	1178	Stolphål
1	1190	Stolphål
1	2777	Härd
1	2821	Grop
1	3646	Stolphål
1	3686	Stolphål
2	544	Grop
2	1462	Stolphål
2	1584	Stolphål
2	1593	Stolphål
2	2146	Stolphål
2	2154	Stolphål
2	2161	Stolphål
2	2169	Stolphål
2	2177	Stolphål
2	2185	Stolphål
2	2192	Stolphål
2	2200	Stolphål
2	2208	Stolphål
2	2231	Stolphål
2	2248	Stolphål
2	2256	Stolphål
2	2264	Stolphål

BILAGA 10

Ritning	Visar anläggning	Anläggningstyp
2	2272	Stolphål
2	2281	Stolphål
2	2288	Stolphål
2	2297	Stolphål
2	2305	Stolphål
2	2312	Stolphål
2	2327	Stolphål
2	2358	Stolphål
2	2365	Stolphål
2	2373	Stolphål
2	2961	Stolphål
2	3277	Stolphål
2	3284	Stolphål
2	3292	Stolphål
2	3300	Ränna
2	3323	Stolphål
2	3329	Stolphål
2	3338	Stolphål
2	3347	Grop
2	3402	Grop
3	1258	Stolphål
3	1335	Stolphål
3	1361	Stolphål
3	1520	Stolphål
3	1552	Stolphål
3	1559	Stolphål
3	1575	Stolphål
3	1602	Stolphål
3	1611	Stolphål
3	1622	Stolphål
3	1631	Stolphål
3	1639	Stolphål
3	1661	Stolphål
3	1668	Stolphål
3	1691	Stolphål
3	1699	Stolphål
3	1715	Stolphål
3	1723	Stolphål
3	1731	Stolphål
3	1771	Stolphål
3	1779	Härd
3	1793	Stolphål
3	1807	Stolphål
3	1815	Stolphål
3	1823	Stolphål
3	1838	Stolphål

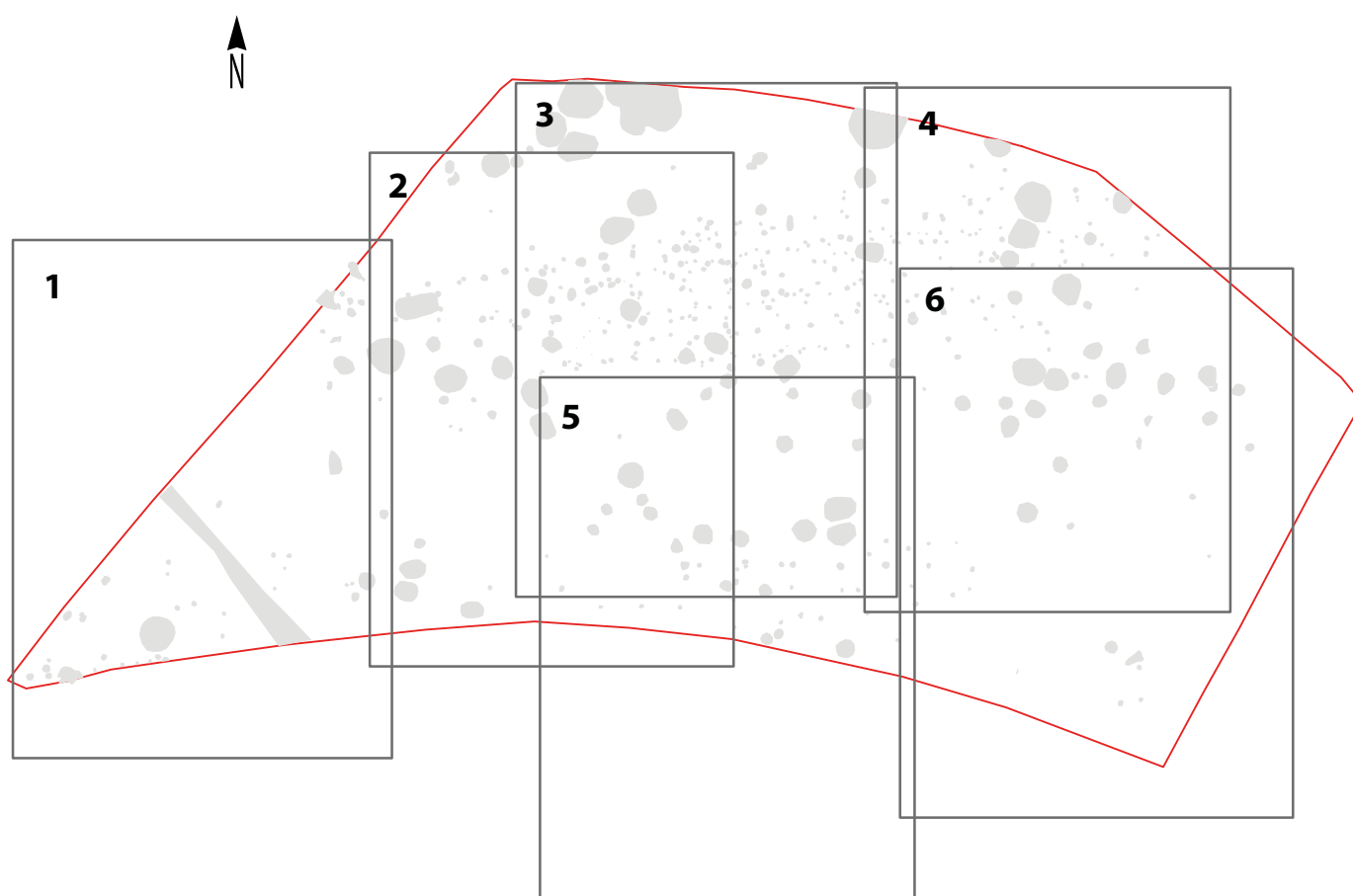
Ritning	Visar anläggning	Anläggningstyp
3	1845	Stolphål
3	1853	Stolphål
3	1861	Stolphål
3	1877	Stolphål
3	1884	Stolphål
3	1946	Stolphål
3	1955	Stolphål
3	1963	Stolphål
3	1972	Stolphål
3	1980	Stolphål
3	2075	Stolphål
3	2083	Stolphål
3	2967	Stolphål
3	3232	Stolphål
3	3676	Stolphål
4	474	Stolphål
4	484	Stolphål
4	505	Stolphål
4	515	Stolphål
4	523	Stolphål
4	534	Stolphål
4	558	Stolphål
4	568	Stolphål
4	1270	Stolphål
4	1278	Stolphål
4	1287	Stolphål
4	1892	Stolphål
4	1900	Stolphål
4	1908	Stolphål
4	1924	Stolphål
4	2005	Stolphål
4	2012	Stolphål
4	2021	Stolphål
4	2028	Stolphål
4	2035	Stolphål
4	2044	Stolphål
4	2052	Stolphål
4	2059	Stolphål
4	2067	Stolphål
4	2115	Stolphål
4	2123	Ränna
4	2975	Stolphål
4	2982	Stolphål
4	2989	Stolphål
4	2996	Stolphål
4	3003	Stolphål

Ritning	Visar anläggning	Anläggningstyp
4	3009	Stolphål
4	3017	Stolphål
4	3025	Stolphål
4	3033	Stolphål
4	3047	Stolphål
4	3055	Stolphål
4	3062	Stolphål
4	3069	Stolphål
4	3076	Stolphål
4	3085	Stolphål
4	3085	Stolphål
4	3093	Stolphål
4	3110	Stolphål
4	3131	Stolphål
4	3138	Stolphål
4	3147	Stolphål
4	3154	Stolphål
4	3176	Stolphål
4	3183	Stolphål
4	3190	Stolphål
4	3262	Stolphål
4	3269	Stolphål
4	3735	Stolphål
4	3765	Stolphål
4	3787	Stolphål
4	3855	Stolphål
4	3865	Stolphål
4	3878	Stolphål
4	3902	Stolphål
5	1203	Stolphål
5	1213	Stolphål
5	1225	Stolphål
5	1225	Stolphål
5	1235	Stolphål
5	1246	Stolphål
5	1296	Stolphål
5	1303	Stolphål
5	1310	Stolphål
5	1318	Stolphål
5	1326	Stolphål
5	1370	Stolphål
5	1378	Stolphål
5	1386	Stolphål
5	1394	Stolphål
5	1402	Stolphål
5	1414	Stolphål

Ritning	Visar anläggning	Anläggningstyp
5	1422	Stolphål
5	1430	Stolphål
5	1446	Stolphål
5	1454	Stolphål
5	1869	Stolphål
5	1931	Stolphål
5	1997	Stolphål
5	2092	Stolphål
5	2904	Grop
5	2914	Ugn
5	2941	Grop
5	3712	Stolphål
5	3745	Stolphål
5	3755	Stolphål
5	3815	Stolphål
5	3843	Stolphål
5	4063	Stolphål
6	214	Grop
6	2811	Grop
6	2848	Grop
6	2950	Grop
6	3197	Stolphål
6	3203	Stolphål
6	3211	Stolphål
6	3218	Stolphål
6	3225	Stolphål
6	3247	Stolphål
6	4101	Stolphål
6	4112	Stolphål
6	4128	Stolphål
6	4143	Stolphål
6	4233	Grop
6	4562	Lager
6	4830	Stolphål
7	272	Stolphål
7	295	Stolphål
7	304	Stolphål
7	373	Stolphål
7	383	Stolphål
7	392	Stolphål
7	417	Härd
7	454	Stolphål
7	464	Stolphål
7	577	Härd
7	612	Härd
7	642	Härd

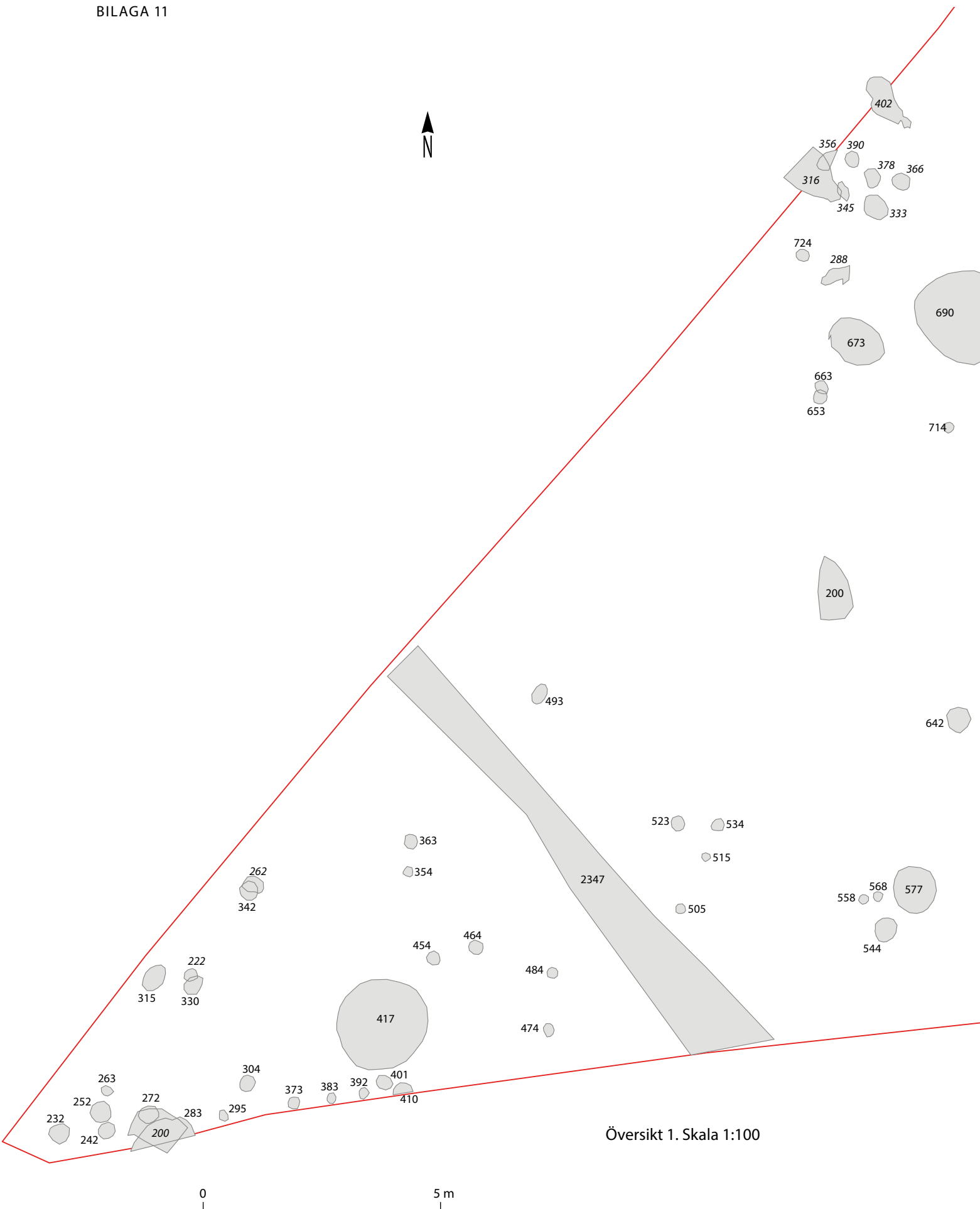
BILAGA 10

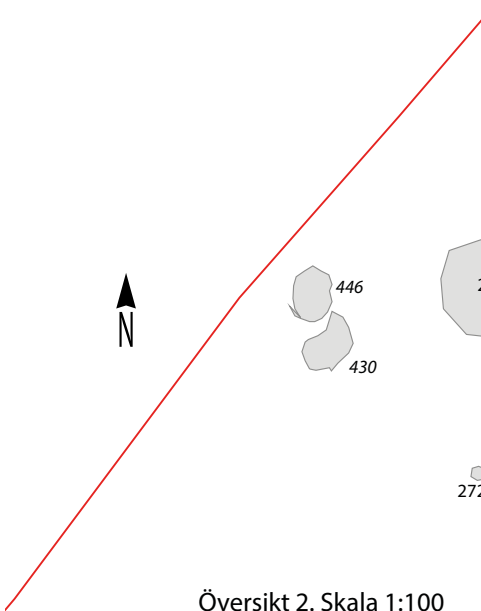
Ritning	Visar anläggning	Anläggningstyp
7	690	Kokgrop
7	1495	Stolphål
7	1502	Stolphål
7	1989	Stolphål
7	2224	Stolphål
7	2381	Härd
7	2455	Härd
7	2472	Härd
7	2492	Härd
7	2512	Härd
7	2521	Härd
7	2532	Härd
7	2569	Kokgrop
7	2591	Härd
7	2704	Härd
7	3314	Härd
7	3412	Härd
7	3451	Härd
7	3460	Härd
7	3541	Härd
7	3573	Härd
7	3926	Stolphål
7	3939	Stolphål
7	3949	Stolphål
7	4077	Stolphål
7	4089	Stolphål
8	785	Stolphål
8	796	Stolphål
8	2432	Härd
8	2443	Härd
8	2611	Härd
8	2629	Härd
8	2654	Härd
8	2664	Härd
8	2675	Härd
8	2785	Härd
8	2893	Härd
8	3564	Härd
8	4280	Stolphål
8 och 1	744	Ugn

Bilaga 11 Anläggningsöversikt

Översikt översikter 1-6 Skala 1:400

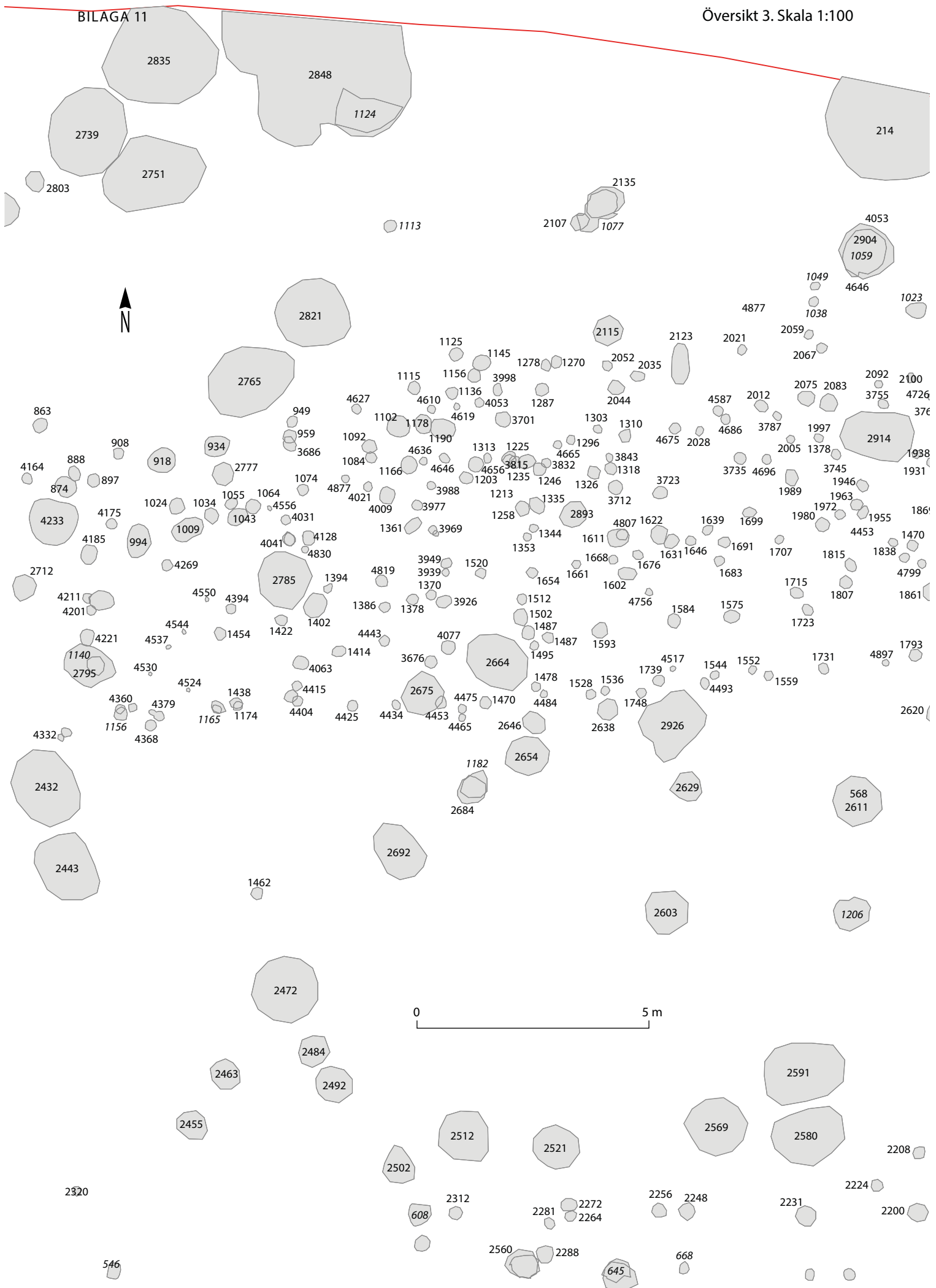
0 20 m

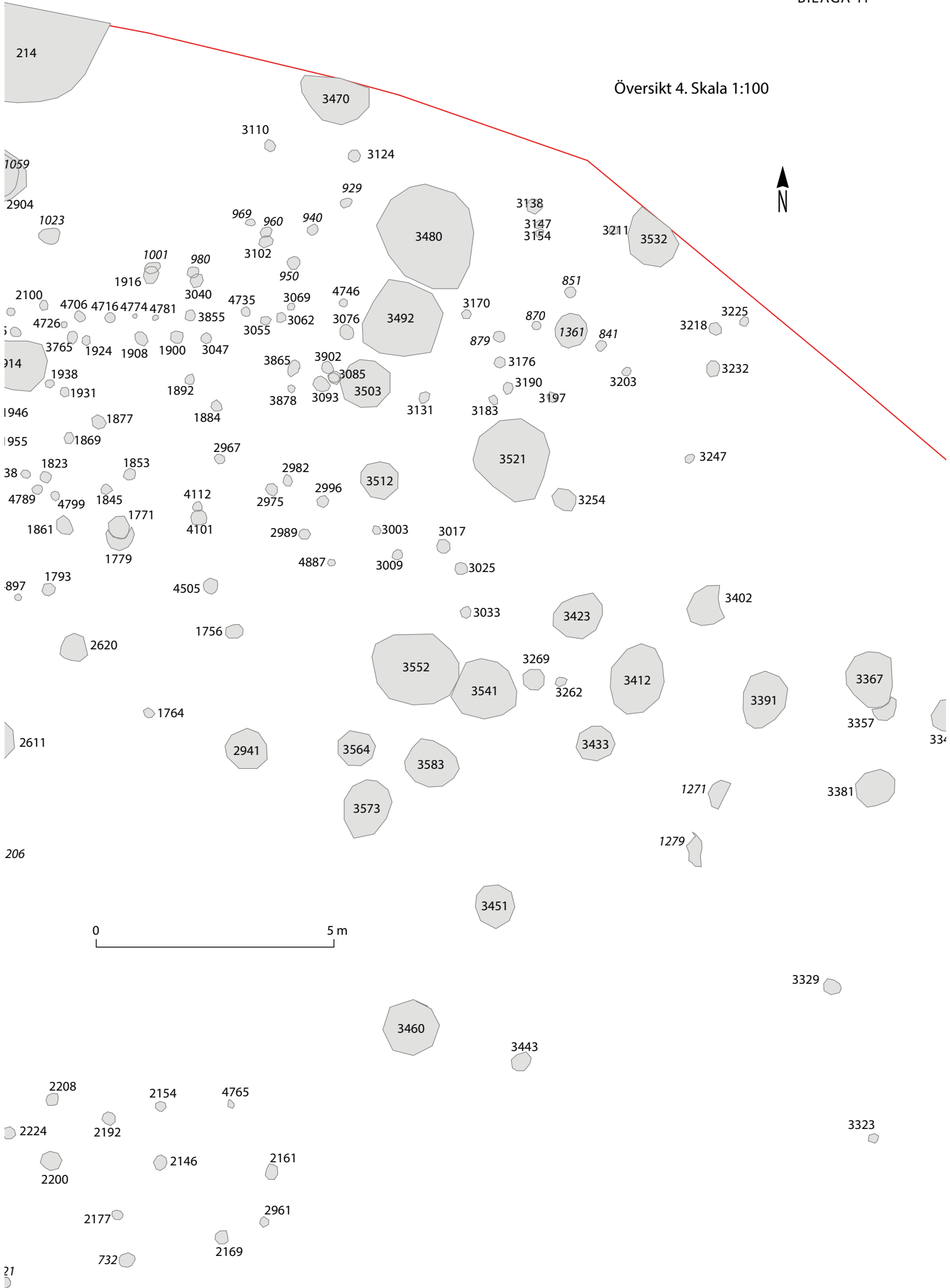

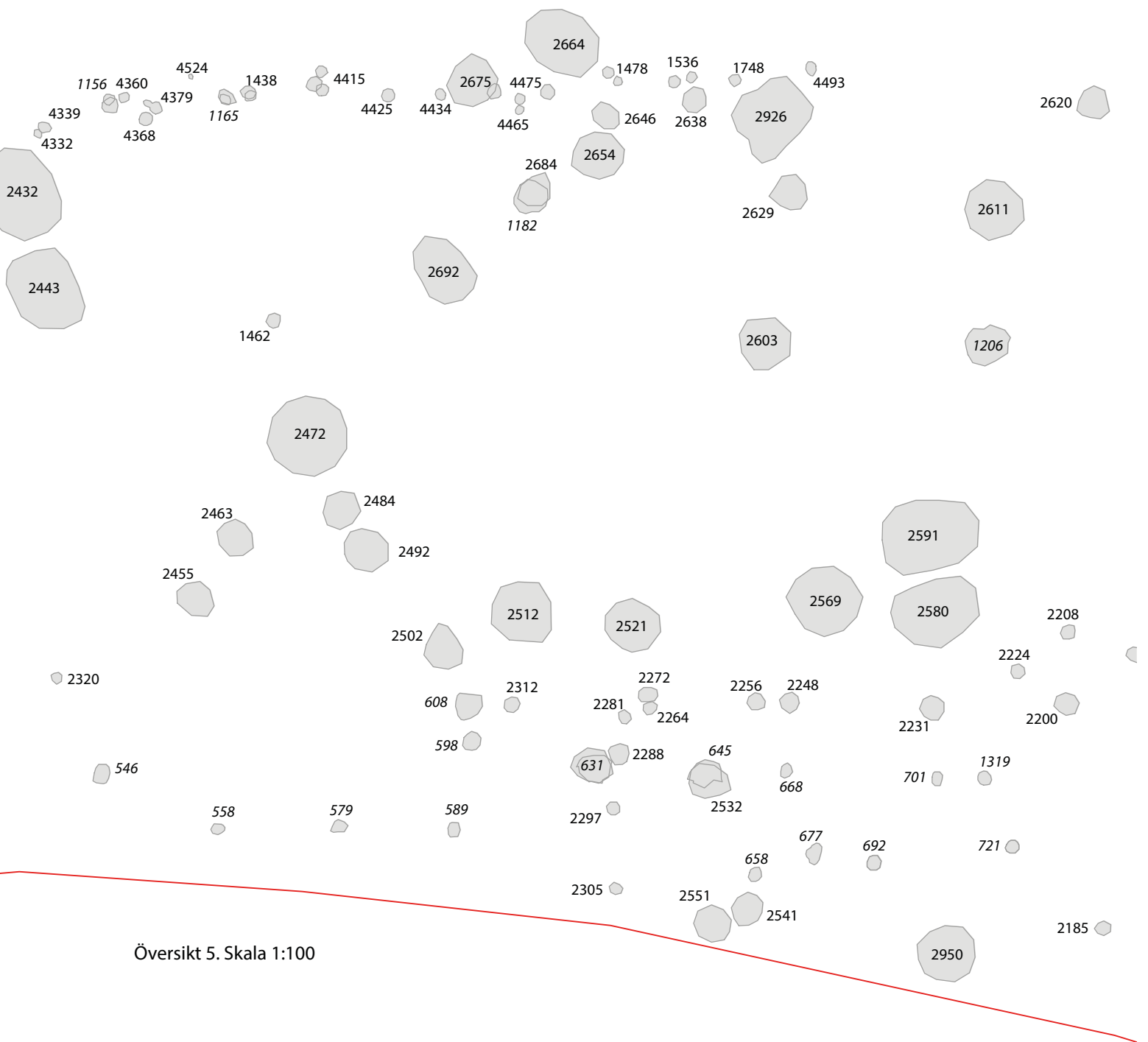

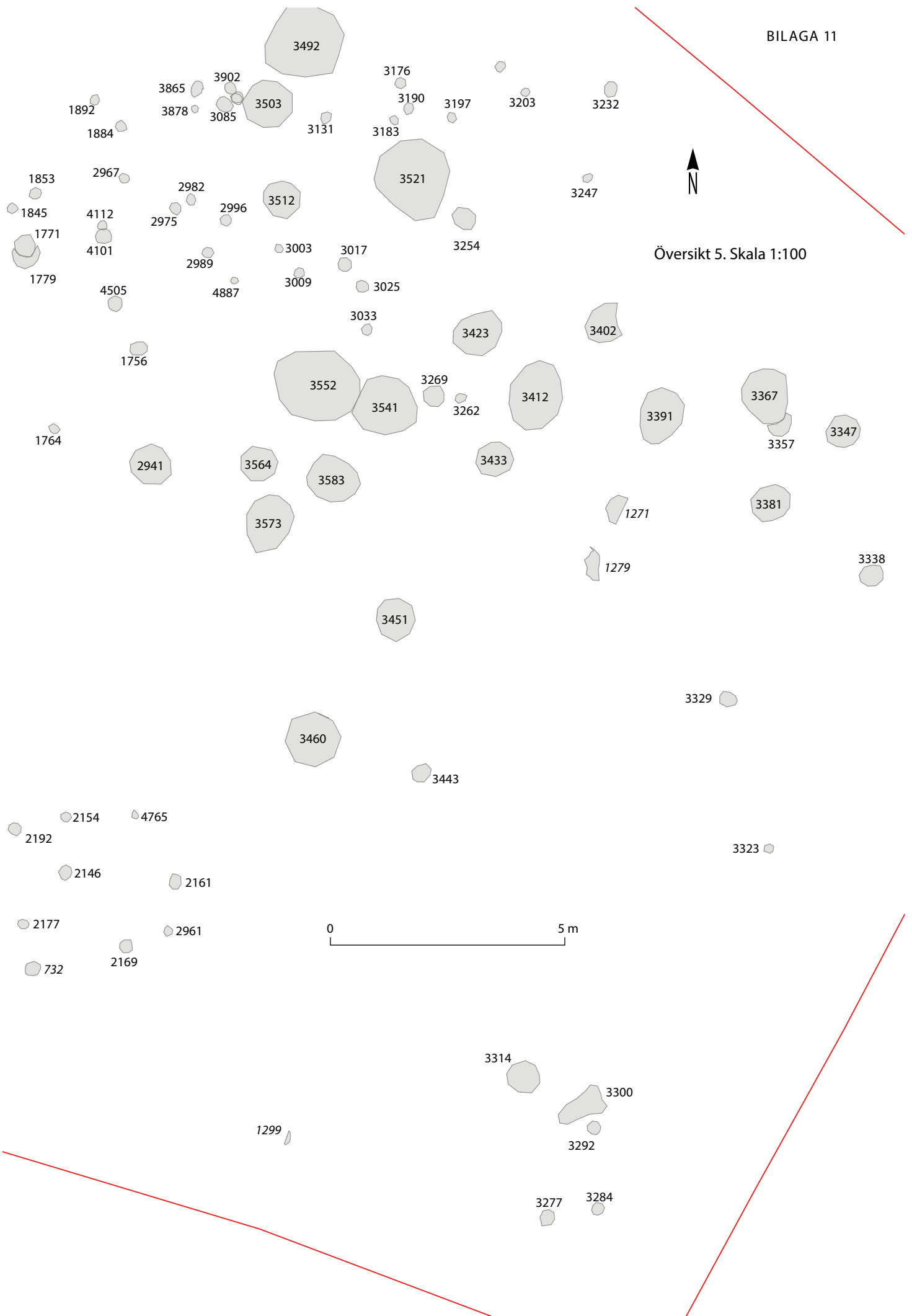
This map illustrates the study area, showing sampling locations and distances from the coast. The map includes a scale bar (0 to 5 m) and a red line indicating the coastline. Sampling locations are marked with numbered points, and distances from the coast are indicated by the size of the gray polygons.

A horizontal number line with a vertical tick mark at the left end labeled '0' and another vertical tick mark at the right end labeled '5 m'. The line is a solid black horizontal bar with small vertical end caps at the tick marks.

Hitta våra rapporter och följ oss på våra sociala medier!

Under några vårdagar i april månad 2025 undersökte Kulturmiljö Hallands arkeologer resterna efter en förhistorisk boplat, fornlämning L2023:839 i Vinbergs socken, Falkenbergs kommun. Fornlämningen är belägen på Vinbergs hed som ligger på en naturlig platå ungefär 5,5 kilometer från havet.

Inom det 1588 m² stora undersökningsområdet framkom resterna efter fem byggnader som utgjordes av två tvåskeppiga långhus och tre treskeppiga långhus. Långhusen dateras med ¹⁴C-datering och typologiskt till förromersk järnålder. Det är första gången som förromerska tvåskeppiga långhus

påträffas i socknen. I fyllningen efter en av de takbärande stolparna i ett av de treskeppiga långhusen hittades delar av ett människokranium. Fyndet tolkas som ett husoffer med magisk skyddande betydelse.

De allra flesta lämningarna och fynden inom boplaten kan knytas till förromersk järnålder, och den stora merparten av dateringarna infaller mellan 300 och 200 talen BC. Men det fanns även äldre spår i formen av några keramikskärvor med senneolitisk/äldre bronsålder datering och en kokgrop, två härdar samt korn insamlat i ett stolphål daterats till tidsperioden till yngre bronsålder, period V-VI.

KULTURMILJÖ
HALLAND